ORTAÖĞRETİM

KUR'AN-I KERİM

DERS KİTABI

9

ا ب ت ث ج
ح خ د ذ ر
ز س ش ص ض
ط ظ ع غ ف
ق ك ل م ن
ه و ي

ATA YAYINCILIK

ORTAÖĞRETİM

KUR'AN-I KERİM

9

DERS KİTABI

YAZARLAR
Dr. Ahmet EKŞİ
Dr. Mehmet AKGÜL
Ekrem ÖZBAY
Hadi GÜNDÜR

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 31.05.2016 tarihli ve 33 sayılı (ekli listenin 12. sırasında) kurul kararıyla 2017 - 2018 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

ATA DERSANECİLİK, KİTAPÇILIK, YAYINCILIK, MATBAACILIK, EĞİTİM, TURİZM, İNŞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ
Zübeyde Hanım Mah. Sebzebahçeleri Sok. No.: 11/44 (1. Kat) İskitler/ANKARA
tel: (0 312) 341 23 85 - 384 52 58 - 342 41 83 - 342 41 84 - 384 52 00

EDİTÖR

Ahmet YAPICI

DİL UZMANI

Burçak KAYA

GÖRSEL TASARIM

İsmail UNURLUER

ÖLÇME-DEĞERLENDİRME UZMANI

Burcu ÇAL

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI

Göksan BAYİS

REHBERLİK UZMANI

Mustafa KARA

BASKI

Özgün Matbaacılık San. Tic. AŞ - Ankara, 2019
Tel: 0 (312) 645 19 10
Matbaa Sertifika No: 44327

ISBN

978-605-2004-80-7
Yayıncı Sertifika No: 43185

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

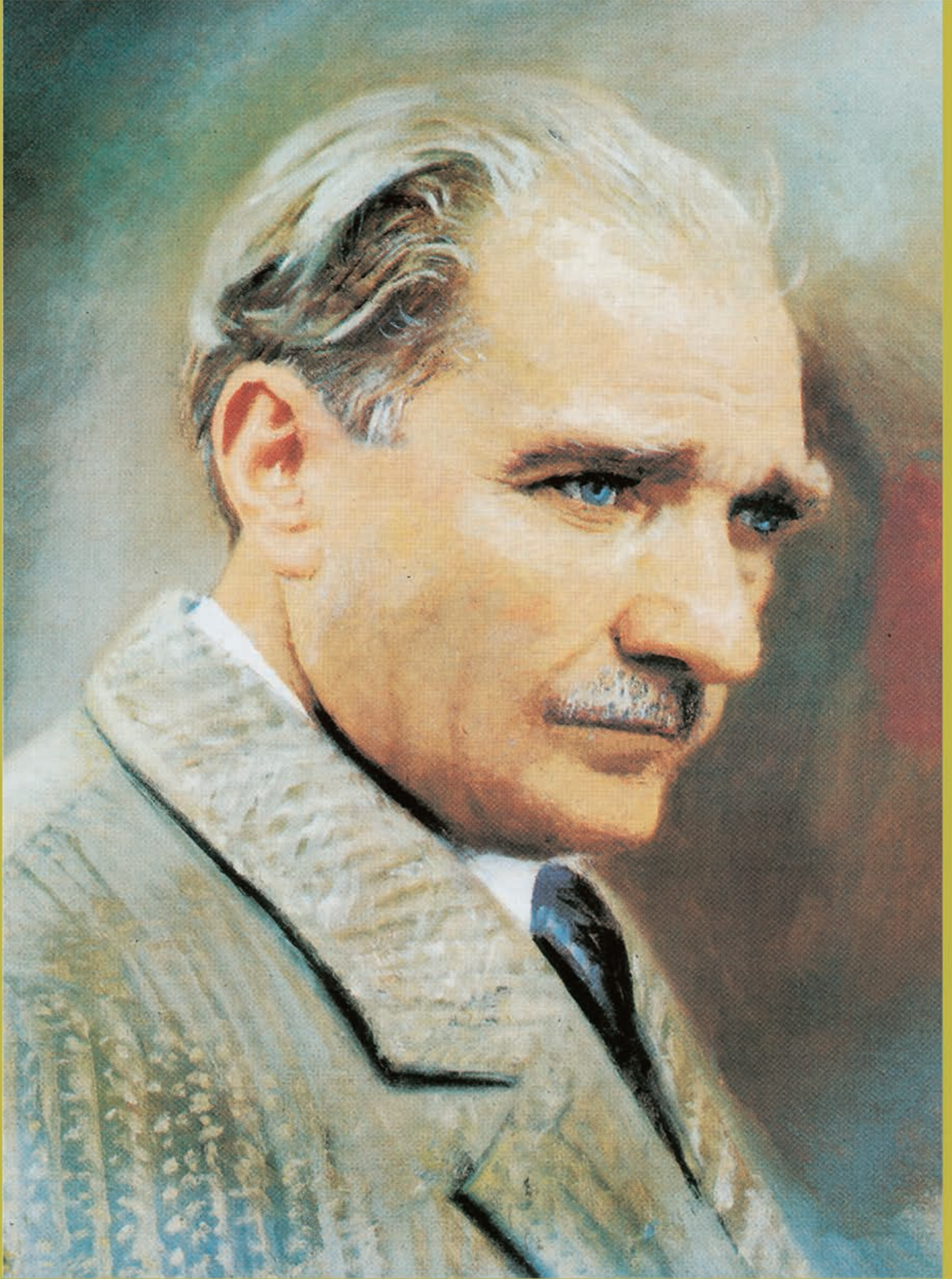
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

TANITIM ŞEMASI

Ünite numarası

Ünite adı

Ünite ile ilgili görsel

Üniteye hazırlık çalışmaları

1. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

ÜNİTEMİZE HAZIRLANALIM

1. "Özgün eser" denilince ne anlıyorsunuz? Düşüncelerinizi defterinize yazınız.
2. Bakara suresinin 2. ayetini mealinden okuyunuz ve ayetten anladıklarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.
3. Fâtiha, Zilzâl, İhlâs ve Kevser surelerinin isimlerinin anlamlarını araştırınız. Öğrendiklerinizi defterinize yazınız.

9

Öğrencilerin konu ile ilgili konuşabilmeleri, tartışabilmeleri ve değerlendirme yapabilmeleri amacıyla hazırlanmış etkinlik bölümü

Değerlendirelim

İnsanların ve cinlerin bir araya gelerek Kur'an'ın benzerini getirmekten aciz olmaları sizce ne anlama gelmektedir? Arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

Öğrencilerin konu ile ilgili düşüncelerini yazabilmeleri amacıyla hazırlanmış çalışma bölümü

Yazalım

Aşağıdaki ayet meallerini okuyunuz. Bu ayetlerde Kur'an-ı Kerim'in hangi yönlerinin vurgulandığını örnekteki gibi yazınız.

"Eğer kulumuza indirdiklerimizden herhangi bir şüpheye düşüyorsanız, haydi onun benzeri bir sure getirin, eğer iddianızda doğru iseniz Allah'tan gayri şahitlerinizi (yardımcılarınızı) de çağırın. Bunu yapamazsanız -ki elbette yapamayacaksınız- yakıtı, insan ve taş olan cehennem ateşinden sakının. Çünkü o ateş kâfirler için hazırlanmıştır."

Bakara suresi, 23-24. ayetler.

"Yoksa 'Onu' (Kur'an'ı) kendisi uydurdu mu diyorlar? De ki: Eğer doğru iseniz Allah'tan başka çağırabildiklerinizi (yardıma) çağırın da siz de onun gibi uydurulmuş on sure getirin."

Hûd suresi, 13. ayet.

• Kur'an-ı Kerim mucizevi bir kitaptır.
• ....

Ezberlenecek dua veya surelerin yönergesinin yer aldığı etkinlik bölümü

Ezberleyelim

Kevser suresini birkaç kere okuyunuz. Sonra öğretmeninizden veya sesli bir materyalden sureyi dinleyiniz. Sureyi gruplar hâlinde sesli okuyarak ayet ayet ezberleyiniz.

TANITIM ŞEMASI

Okuma Metni

Kur'an-ı Kerim'den Bazı Dua örnekleri

"Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver ve bizi ateş azabından koru…"

Bakara suresi, 201. ayet.

"…Ey Rabbimiz! Yüreğimizi sabırla doldur; bize direnme gücü ver; kâfir kavme karşı bize yardım et…"

Bakara suresi, 250. ayet.

"…Ey Rabbimiz! Unutur, ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlâmızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et."

Bakara suresi, 286. ayet.

"…Rabbimiz! Bizim günahlarımızı ve işimizdeki taşkınlıklarımızı bağışla ve (yolunda) ayaklarımızı sağlam tut. Kâfir topluma karşı bize yardım et…"

Konuyu destekleyici ve konuyla ilgili bilgilendirici metin

Bilgi Kutusu

Kur'an-ı Kerim'in diğer kutsal kitaplardan ayrılan yönleri şunlardır:

1. Kur'an-ı Kerim, Peygamberimize (s.a.v.), zamana ve olayların akışına göre ayetler ve sureler hâlinde bölüm bölüm indirilmiştir.

2. Kur'an-ı Kerim, en son gönderilen kutsal kitaptır. Kur'an'dan sonra başka bir ilahi kitap gelmeyecektir.

3. Kur'an-ı Kerim, hiçbir bozulmaya ve değişime uğramadan günümüze kadar gelmiştir. Kur'an-ı Kerim'in getirdiği ilkelerin geçerliliği de kıyamete kadar sürecektir.

4. Kur'an, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamber olduğunu gösteren mucizelerin en büyüğü ve sürekli olanıdır. Kur'an'da bahsedilen yüce gerçekler kıyamete kadar bütün insanların ve çağların ihtiyacını karşılayacak değerdedir.

Konuda öne çıkarılmak istenen ve konunun pekiştirilmesi amacıyla verilen bilgi bölümü

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

1. Kur'an-ı Kerim'in diğer kutsal kitaplardan ayrılan yönlerini yazınız.

2. Kur'an-ı Kerim'in isimlerinden dört tanesini anlamlarıyla birlikte yazınız.

3. Allah'ın, insanı yeryüzünde halife kılması ne demektir? Açıklayınız.

4. Mü'minûn suresinde müminlerin hangi özelliklerinin vurgulandığını belirtiniz.

B. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru seçeneklerini işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi, Kur'an'ın özelliklerinden biri değildir?

A) Vahye dayanması
B) Peygamberimiz zamanında kitap hâline getirilmiş olması
C) Günümüze kadar hiç değişmeden kalması
D) Ayet ayet, sure sure nazil olması
E) Getirdiği ilkelerin kıyamete kadar geçerli olması

2. Kur'an-ı Kerim'in birçok ismi ve sıfatı vardır. Bunların içinde en çok kullanılan "Kur'an" ismidir. Bu isim ve sıfatlar, Kur'an'ın ayetlerinde bizzat zikredilir. Her biri Kur'an'ın ayrı bir özelliğini veya işlevini belirtir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Kur'an'ın isimleri ve sıfatları arasında yer almaz?

A) Samed
B) Hüdâ
C) Furkân
D) Tenzîl
E) Kitâb

3. "Var olan, başkasına ihtiyacı olmayan, gönülden bağlanıp sığınılan, yaratan, öldürüp dirilten, rızık veren, esirgeyen ve bağışlayan" anlamlarında kullanılan Kur'an kavramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rab **B)** Melik
C) İlah **D)** İbadet
E) İhlas

Üniteyle ilgili farklı tipte değerlendirme çalışmalarının yer aldığı bölüm

1. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

ÜNİTEMİZE HAZIRLANALIM

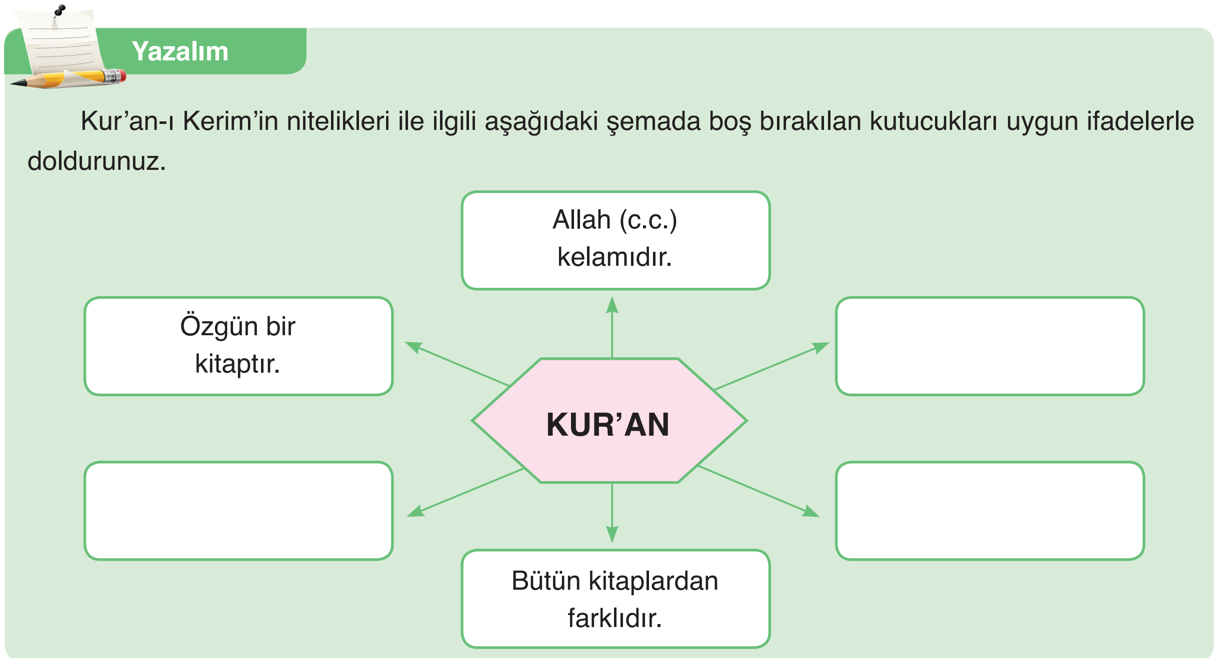
1. "Özgün eser" denilince ne anlıyorsunuz? Düşüncelerinizi defterinize yazınız.
2. Bakara suresinin 2. ayetini mealinden okuyunuz ve ayetten anladıklarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.
3. Fâtiha, Zilzâl, İhlâs ve Kevser surelerinin isimlerinin anlamlarını araştırınız. Öğrendiklerinizi defterinize yazınız.

I. KUR'AN-I KERİM'İN ÖZELLİKLERİ

1. Kur'an-ı Kerim'in Özgünlüğü

Kur'an-ı Kerim, Peygamberimiz'e (s.a.v.)(1) vahiy yoluyla gelen, mushaflarda yazılı olan, değiştirilmeden nesilden nesile nakledilen, okunması ve yaşanması ile ibadet edilen, benzerini getirmekten aciz kalınan, Allah'ın (c.c.)(2) mucizevî kelamıdır.(3)

Kur'an-ı Kerim, dinimizin temel kaynaklarından birincisidir. Allah (c.c.) tarafından Hz. Muhammed'e (s.a.v.) 23 yılda ayet ayet, sure sure indirilmiştir. Kur'an-ı Kerim, Arapça olarak indirilmiş, kuşaktan kuşağa mütevatir yolla hiçbir değişikliğe uğramadan bize ulaşmıştır. Eşsiz musiki ahengiyle de benzersiz bir kitaptır. İndirilmeye başlandığı günden bugüne, bugünden de kıyamete kadar insanlığa hidayet kaynağıdır ve evrensel rehberdir.

Kur'an-ı Kerim'de de ifade edildiği üzere Hz. Muhammed (s.a.v.) Arap toplumundan seçilmiş bir peygamberdir. Her peygambere, mensup olduğu milletin dili ile kitap verilmiştir. Kur'an-ı Kerim de toplum tarafından daha iyi anlaşılması amacıyla Arapça ve Kureyş lehçesi ile indirilmiştir.

Kur'an-ı Kerim birçok yönüyle diğer kitaplardan farklıdır. Kur'an'ın birçok ayetinde bu hususa vurgu yapılır: **"Bu Kur'an, Allah'tan (indirilmiş olup) başkası tarafından uydurulmamıştır. Fakat o kendinden öncekileri doğrulayıcı ve Kitabı (Allah'ın levh-i mahfuzdaki yazısını) açıklayıcı olarak indirilmiştir. Bunda hiçbir şüphe yoktur. (O) âlemlerin Rabb'i tarafındandır."**(4)

Kur'an'ın nazil olmaya başladığı ilk zamanlarda, onun Hz. Muhammed (s.a.v.) tarafından uydurulduğunu ileri sürenler olmuştu. Cenab-ı Hak onların bu iddialarının asılsız olduğunu bir ayetle şöyle açıklamıştır: **"Yoksa onu (Muhammed kendisi) uydurdu mu diyorlar? De ki: "Eğer doğru söyleyenler**

(1) (s.a.v.): "Sallallahu Aleyhi Vesellem" ifadesinin kısaltılmış şeklidir. "Allah'ın selamı ve esenliği onun üzerine olsun." anlamına gelir. Peygamberimizin adı anıldığı zaman ona saygı ve hürmet için söylenir.
(2) (c.c.): "Celle Celâluhu" ifadesinin kısaltılmış şeklidir. O'nun şanı yücedir, anlamına gelmektedir. Allah'ın ismi anıldığı zaman, hürmet ve saygı için söylenir.
(3) Dinî Terimler Sözlüğü, s. 209-210.
(4) Yûnus suresi, 37. ayet.

iseniz, haydi siz de onun benzeri bir sure getirin ve Allah’tan başka, çağırabileceğiniz kim varsa onları da yardıma çağırın.”[1] Bu ayette, Kur’an’a inanmayanların onun benzeri bir kitap hatta bir sure bile getiremeyecekleri vurgulanmaktadır. Yüce Allah (c.c.), başka bir ayette Kur’an’ın bir benzerinin oluşturulamayacağını şu şekilde açıklamaktadır: **“De ki: ‘Andolsun insanlar ve cinler, bu Kur’an’ın bir benzerini getirmek üzere toplansalar ve birbirlerine de destek olsalar, yine onun benzerini getiremezler.’”**[2]

Değerlendirelim

İnsanların ve cinlerin bir araya gelerek Kur’an’ın benzerini getirmekten aciz olmaları sizce ne anlama gelmektedir? Arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

Kur’an-ı Kerim, hiçbir değişikliğe uğramadan Hz. Muhammed’e (s.a.v.) indiği şekliyle bize kadar ulaşmıştır. O, hem yazılarak hem ezber yoluyla korunarak günümüze kadar gelmiştir. Peygamberimize (s.a.v.) vahyolan Kur’an ayetleri öncelikle Peygamberimiz (s.a.v.) ve sahabe tarafından ezberlenmiş daha sonra vahiy kâtipleri tarafından yazılmıştır. Nazil olan ayetlerin unutulmaması için her yıl ramazan ayında Peygamberimiz (s.a.v.) tarafından Cebrail’e (a.s.)[3], Cebrail tarafından da Peygamberimize (s.a.v.) okunarak tekrar edilmiştir.[4] Cebrail (a.s.) ile karşılıklı okuma, (mukabele) Peygamber Efendimizin (s.a.v.) vefat ettiği sene iki defa gerçekleşmiştir. Böylece bir ayeti unutma veya yanlış yazma gibi en küçük bir insan hatası ihtimali giderilmiştir.

Yazalım

Aşağıdaki ayet meallerini okuyunuz. Bu ayetlerde Kur’an-ı Kerim’in hangi yönlerinin vurgulandığını örnekteki gibi yazınız.

“Eğer kulumuza indirdiklerimizden herhangi bir şüpheye düşüyorsanız, haydi onun benzeri bir sure getirin, eğer iddianızda doğru iseniz Allah’tan gayri şahitlerinizi (yardımcılarınızı) de çağırın. Bunu yapamazsanız -ki elbette yapamayacaksınız- yakıtı, insan ve taş olan cehennem ateşinden sakının. Çünkü o ateş kâfirler için hazırlanmıştır.”

Bakara suresi, 23-24. ayetler.

“Yoksa ‘Onu (Kur’an’ı) kendisi uydurdu.’ mu diyorlar? De ki: Eğer doğru iseniz Allah’tan başka çağırabildiklerinizi (yardıma) çağırın da siz de onun gibi uydurulmuş on sure getirin.”

Hûd suresi, 13. ayet.

- Kur’an-ı Kerim mucizevi bir kitaptır.
- ....
- ....

(1) Yûnus suresi, 38. ayet.
(2) İsrâ suresi, 88. ayet.
(3) (a.s.) “Aleyhisselam.” ifadesinin kısaltılmış şeklidir. “Selam, esenlik ve iyilik onun üzerine olsun.” anlamına gelir. Peygamberler ve melekler için saygı ifadesi olarak kullanılır.
(4) Muhsin Demirci, Kur’an Tarihi, s. 49.

Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) kendisine gelen ayetleri ezberlemek için acele etmiştir. Ancak Yüce Allah (c.c.), Peygamberimizi bu konuda uyarmış **"(Ey Resulüm!) Onu (vahyi) çarçabuk almak için dilini kımıldatma. Şüphesiz onu toplamak (senin kalbine yerleştirmek) ve onu okutmak bize aittir."**(1) buyurarak, ayetleri Peygamberimizin (s.a.v.) kalbine yerleştirdiğini hatırlatmış ve elçisinden vahyi ezberlemede acele etmemesini istemiştir.

Bilgi Kutusu

Mushaf: Fâtiha suresinden Nâs suresine kadar tüm Kur'an surelerinin iki kapak arasına alınmış biçimine denir (Dinî Terimler Sözlüğü s. 251.).

Peygamberimizin (s.a.v.) vefatından sonra halife seçilen Hz. Ebu Bekir (r.a.)(2) döneminde, ayetler toplanarak mushaf hâline getirildi. Bu mushaf Hz. Osman (r.a.) döneminde çoğaltılarak önemli İslam beldelerine birer tane gönderildi. Daha sonraki dönemlerde Kur'an-ı Kerim'in, Peygamberimizin (s.a.v.) uygulamasına benzer bir şekilde ezberlenerek, yazılarak, okunarak ve anlamı üzerinde yoğunlaşılarak sonraki nesillere aktarılması sağlandı. Böylece Kur'an-ı Kerim hiçbir değişmeye ve bozulmaya maruz kalmadan indirildiği gibi günümüze kadar gelmiştir. Allah Teâlâ (c.c.) **"Şüphesiz o Zikr'i (Kur'an'ı) biz indirdik biz! Onun koruyucusu da elbette biziz."**(3) buyurarak Kur'an'ın korunacağını bildirmiştir.

(1) Kıyâme suresi, 16-17. ayetler.
(2) (r.a.) "Radıyallahu anh." ifadesinin kısaltılmış şeklidir. "Allah ondan razı olsun." demektir.
(3) Hicr suresi, 9. ayet.

Kur'an evrenin yaratılışındaki düzenden bahseder.

Kur'an-ı Kerim çok geniş bir içeriğe sahiptir. İnanç, ibadet, ahlak gibi konuların yanı sıra; tarih, sosyoloji, psikoloji, astronomi ve kozmoloji (evren bilim) gibi pek çok bilime de kaynaklık eder. Bunların yanında Kur'an, bir toplumun devamını sağlayan ve toplum fertlerinin ilişkilerini düzenleyen birtakım hükümleri de kapsar. İyi, doğru ve güzel davranışlarda bulunanların ahirette mükâfatlandırılacağını; toplumun düzenini bozan, insan haklarını ve yasakları çiğneyen kimselerin ise cezalandırılacağını haber verir. Ayrıca Kur'an; evrenin yaratılışı, kıyametin kopuşu ve bütün canlılar hakkında ayrıntıya girmeden öz ve esasla ilgili bilgiler verir.

Kur'an-ı Kerim'de evren ve yaratılışla ilgili pek çok ayet yer almaktadır. Bu ayetlerden birinde şöyle buyrulur: **"Allah, gökleri ve yeri yaratan, gökten yağmur indiren ve onunla size rızık olarak türlü meyveler çıkaran, emri gereğince denizde yüzmek üzere gemileri emrinize veren, nehirleri de hizmetinize sunandır. O, âdetleri üzere hareket eden güneşi ve ayı sizin hizmetinize sunan, geceyi ve gündüzü sizin emrinize verendir."**[1]

Yüce Allah (c.c.) tarafından her peygambere, peygamberliğini ispat etmesi için bazı mucizeler verilmiştir. Peygamber Efendimize verilen en büyük mucize ise Kur'an-ı Kerim'dir. Önceki peygamberlerin mucizeleri kendi dönemleriyle sınırlıyken Peygamberimize (s.a.v.) verilen Kur'an mucizesi kıyamete kadar sürecektir.

Kur'an-ı Kerim hem söz hem de mana yönüyle mucize olan Allah (c.c.) kelamıdır. İnsanlar bunun bir benzerini meydana getiremezler. Nitekim Kur'an-ı Kerim'in Allah (c.c.) kelamı olmadığını söyleyenlere karşı, Yüce Allah (c.c.) inanmayanları benzeri bir sure getirmelerini isteyerek onlara meydan okumuştur.[2]

Değerlendirelim

İbret olmaz bize, her gün okuruz ezberde!
Yoksa, bir maksat aranmaz mı bu ayetlerde?

Lafzı muhkem yalnız anlaşılan, Kur'an'ın
Çünkü kaydında değil, hiçbirimiz mananın,

Ya açar Nazm-ı Celil'in bakarız yaprağına,
Yahut üfler geçeriz bir ölünün toprağına.

İnmemiştir hele Kur'an, bunu hakkıyla bilin,
Ne mezarlıkta okunmak, ne de fal bakmak için!

M. Âkif Ersoy, Safahat, s. 209.

Yukarıdaki şiirin teması hakkında arkadaşlarınızla tartışınız. Ulaştığınız sonuçları defterinize yazınız.

(1) İbrahim suresi, 32-33. ayetler.
(2) bk. Bakara suresi 23. ayet, İsrâ suresi 88. ayet.

Kur’an-ı Kerim’in mana yönüyle mucizevi olmasının en büyük örneği ise hem sosyal konularda hem de pozitif bilimlerle ilgili pek çok gerçeğe yüzyıllar önce değinmiş olmasıdır. Hiçbir buluş ve gelişme, onun getirdiklerinin aksini ortaya koyamamıştır. Aksine bilimsel gelişmeler, Kur’an’ın daha net anlaşılmasını kolaylaştırmıştır.(1)

Kur’an-ı Kerim’in en önemli özelliklerinden biri de anlatımında betimleyici bir üslubun kullanılmış olmasıdır. Kur’an bir konuyu farklı yönleriyle anlatarak olayların insanın zihninde canlanmasını sağlar. Böylece insanlar Kur’an’da anlatılan cennet-cehennem, dünya-ahiret, yer-gök, melek-şeytan, emirler-yasaklar, müjde - uyarı gibi birbirine karşıt birçok kavramı karşılaştırma imkânı bulur. İnanç konusuna da sıkça yer verilmiş olup örneğin Bakara suresinde önce ideal müminlerin özellikleri anlatılmış, sonra kâfirlerin tavırları dile getirilmiş, ardından da münafıkların özellikleri hakkında bilgi verilmiştir.

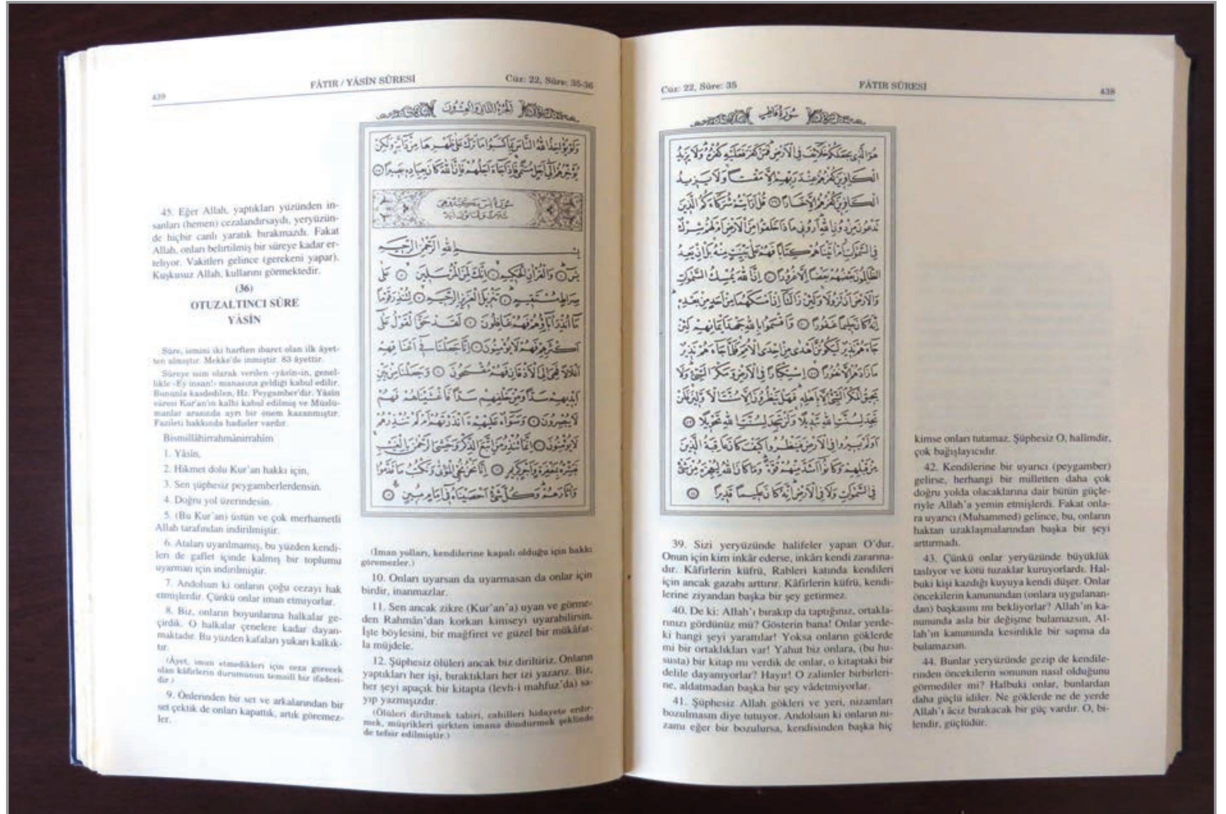

Değerlendirelim

Aşağıdaki ayet meallerinde Kur’an-ı Kerim’in hangi özelliklerine değinilmiştir? Arkadaşlarınızla konuşarak belirleyiniz.

“Gerçekten bu Kur’an, en doğru yola götürür ve iyi işler yapan müminler için büyük bir mükâfat olduğunu ve ahirete inanmayanlar için elem dolu bir azap hazırladığımızı müjdeler.”

İsrâ suresi, 9-10. ayetler.

Kur’an-ı Kerim, hem söz hem de mana yönüyle mucizedir.

(1) Komisyon, İlmihâl, İman ve İbadetler, C I. s. 105.

Kur'an-ı Kerim, edebî özellikleri açısından da diğer kitaplarla kıyaslanamayacak kadar farklı ve özgündür. Kur'an'ın vahyedilmeye başlandığı dönemde Araplar arasında hitabet ve şiir sanatı oldukça ileri seviyedeydi. Ancak Kur'an'ın büyüleyici ifade gücü karşısında dönemin şairleri bile hayranlıklarını gizleyememişlerdir.

Kur'an-ı Kerim, dinleyenler üzerinde her zaman büyük bir etki bırakmış, bir çok kişi Kur'an'ın etkisinde kalarak Müslüman olmuştur. Örneğin Hz. Ömer (r.a.) dinlediği Kur'an'dan etkilenmiş ve bu vesileyle Müslüman olmuştur.

Müşrikler Kur'an'ın indiği ilk dönemlerde onu gizli gizli dinlemekten kendilerini alamamıştır. Kur'an'ın cazibesine kapılmamak için Kur'an okunduğu zaman gürültü yapmışlardır. Allahü Teâlâ, Mekke'deki müşriklerin Kur'an'a karşı bu engelleyici tavırlarını şöyle açıklamıştır: **"İnkâr edenler: 'Bu Kur'an'ı dinlemeyin, okunurken gürültü yapın, umulur ki bastırırsınız.' dediler."**(1)

Bilgi Kutusu

"Tevrat indirildikten sonra yaklaşık bin, İncil ise yüz sene sonra sözlü nakilden kurtarılıp yazıya geçirildikleri için tahrif edilmiş, değişikliğe uğramıştır. Buna mukabil Kur'an indirildiği andan itibaren ezberlenmiş, yazılmış ve her yıl ramazan ayı boyunca o zamana kadar inen metinler Peygamberimiz (s.a.v.) tarafından Cebrail'e arz edilmiştir. Böylece ilk indirildiği hâliyle günümüze kadar ulaşmıştır."

Muhsin Demirci, Kur'an Tarihi, s. 73.

Bilgi Kutusu

Kur'an-ı Kerim'in diğer kutsal kitaplardan ayrılan yönleri şunlardır:

1. Kur'an-ı Kerim, Peygamberimize (s.a.v.), zamana ve olayların akışına göre ayetler ve sureler hâlinde bölüm bölüm indirilmiştir.

2. Kur'an-ı Kerim, en son gönderilen kutsal kitaptır. Kur'an'dan sonra başka bir ilahi kitap gelmeyecektir.

3. Kur'an-ı Kerim, lafzıyla namazlarda kıraat edilerek ibadet olunan bir kitaptır.

4. Kur'an-ı Kerim, hiçbir bozulmaya ve değişime uğramadan günümüze kadar gelmiştir. Kur'an-ı Kerim'in getirdiği ilkelerin geçerliliği de kıyamete kadar sürecektir.

5. Kur'an, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamber olduğunu gösteren mucizelerin en büyüğü ve sürekli olanıdır. Kur'an'da bahsedilen yüce gerçekler kıyamete kadar bütün insanların ve çağların ihtiyacını karşılayacak değerdedir.

6. Tarihte hiçbir kitaba nasip olmayan ezberleme kolaylığı, Kur'an'ın bir başka özelliğidir.

7. Kur'an, insanlara her alanda yol gösteren, insanlar arasındaki ihtilafları çözüme kavuşturan bir özelliğe sahiptir. Kur'an-ı Kerim'in sahip olduğu bu özellikler aynı zamanda onun özgün bir kitap olduğunu ortaya koyar.

(1) Fussilet suresi, 26. ayet.

Yazalım

Kur'an-ı Kerim'in belli başlı özelliklerini sınıfta arkadaşlarınızla belirleyip örnekteki gibi yazınız.

• Son ilahi kitaptır.

• ....

• ....

• ....

• ....

• ....

• ....

• ....

• ....

• ....

2. Kur'an-ı Kerim'in Diğer İsimleri

Kur'an-ı Kerim'in birçok ismi ve sıfatı vardır. Bu isim ve sıfatlar bizzat Kur'an-ı Kerim'in bazı ayetlerinde yer almıştır. Bu isim ve sıfatlardan her biri, Kur'an'ın farklı bir özelliğini veya işlevini ifade eder. Kur'an'ın isim ve sıfatları içinde en sık kullanılanı Kur'an-ı Kerim'dir. Kur'an'ın doksan civarında ismi ve sıfatı vardır.

Kur'an'ın isimlerinden bazıları şunlardır:(1)

Kitâb: Yazılı metin anlamına gelip Kur'an'da 230 yerde geçer. Bu yerlerde Kur'an, açık bir şekilde yine kendine işaret eder. Örneğin, **"Bu, kendisinde şüphe olmayan kitaptır..."**(2) buyrulur. Bu ayette zikredilen kitap, Kur'an-ı Kerim'in bizzat kendisidir.

Hüdâ: Doğruya ulaştıran, hidayet eden ve doğru yolu gösteren rehber anlamlarına gelir. Bu isim, Kur'an-ı Kerim'in doğru yolu gösteren bir kitap olduğunu ifade etmek için kullanılmıştır. Buna işaret eden bir ayette **"Biz bu Kitab'ı sana sırf hakkında ihtilafa düştükleri şeyi insanlara açıklayasın ve iman eden bir topluma da hidayet ve rahmet olsun diye indirdik."**(3) buyrulur. Bu ayette geçen hidayet kelimesi, doğru yolu gösteren rehber anlamında kullanılmıştır.

Furkân: İki şeyi birbirinden ayıran anlamına gelir. Kur'an için kullanıldığında hakla bâtılı, doğruyla yanlışı, iyi ile kötüyü, helal ile haramı ayıran kitap manasına gelir. Örneğin bir ayette şöyle buyrulur: **"...daha önce de, insanlara doğru yolu göstermek üzere Tevrat ve İncil'i indirmişti. Furkân'ı da indirdi. Bilinmeli ki Allah'ın ayetlerini inkâr edenler için şiddetli bir azap vardır. Allah, suçlunun hakkından gelen mutlak güç sahibidir..."**(4)

Zikr: Dil ile söyleyerek veya kalpten geçirerek anmak, hatırlamak ve hatırlatmak anlamlarına gelir. Allah'ı (c.c.) anmaya, hatırlamaya ve hatırlatmaya vesile olan kitap anlamında Kur'an için kullanılır. Bununla ilgili bir ayette **"Şüphesiz o Zikr'i (Kur'an'ı) biz indirdik biz! Onun koruyucusu da elbette biziz."**(5) buyrulur. Bu ayette geçen zikirden maksat da Kur'an-ı Kerim'dir.

Tenzîl: İndirilen, gönderilen anlamlarına gelir. Allah (c.c.) katından gönderilen kitap anlamında kullanılır. Bir ayette bu niteleme şöyle ifade edilmektedir: **"Şüphesiz bu Kur'an, âlemlerin Rabb'inin indirmesidir..."**(6)

Bunların dışında Kur'an-ı Kerim'i niteleyen daha birçok isim ve sıfat vardır. Kur'an'ın öğüt veren bir kitap olduğu anlamında "Mev'ıza", insanın kalbini ve yolunu aydınlatan anlamında "Nûr", bereketli ve kutsal anlamında "Mübârek", gönüllere huzur veren anlamında "Şifa", müjde veren anlamında "Büşrâ", çok kıymetli ve değerli anlamında "Azîz", şerefli ve üstün bir kitap anlamında "Mecîd" isimleri kullanılmıştır.

Değerlendirelim

Kur'an-ı Kerim'den Şifa, Büşrâ, Mecîd ve Azîz isimlerinin geçtiği birer ayet meali bularak defterinize yazınız. Yazdığınız bu ayetleri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

(1) İsmail Cerrahoğlu, Tefsir Usulü, s. 35.
(2) Bakara suresi, 2. ayet.
(3) Nahl suresi, 64. ayet.
(4) Âl-i İmrân suresi, 4. ayet.
(5) Hicr suresi, 9. ayet.
(6) Şuarâ suresi, 192. ayet.

3. Surelerin İsimleri

Sure, sözlükte "yüksek rütbe, mevki, şeref, binanın kısım ve katları" gibi anlamlara gelir. Kur'an'ın açıklaması ve yorumu olan tefsir ilminde ise sure; başı ve sonu belli olan, farklı sayıda ayetler içeren Kur'an'ın bölümleridir.

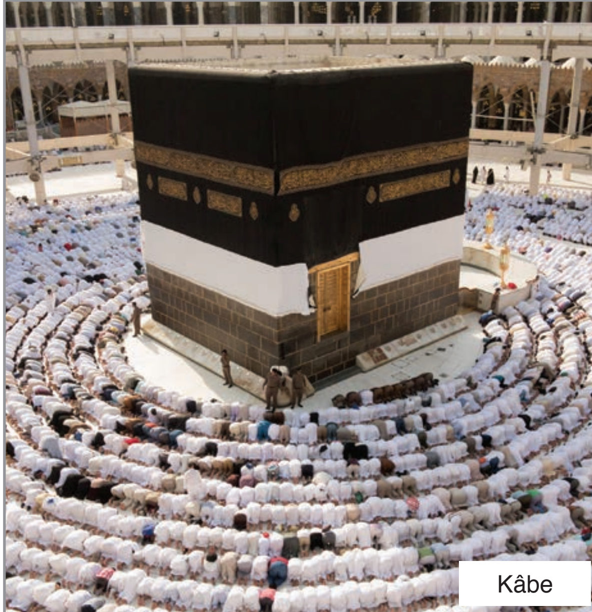
Sureler besmele ile birbirinden ayrılır.

Kur'an-ı Kerim'de 114 sure vardır. Kur'an'ın en uzun suresi 286 ayeti bulunan Bakara, en kısa olanı ise 3 ayetten oluşan Kevser suresidir.

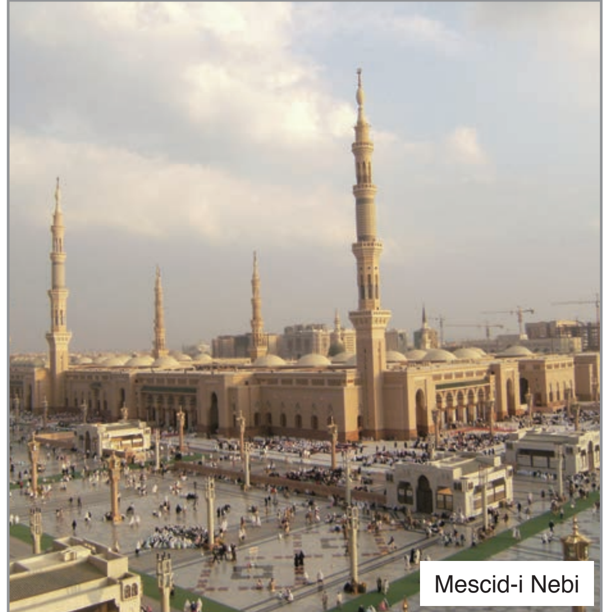
Surelerin Kur'an-ı Kerim'deki sıralanışı Peygamberimize (s.a.v.) nazil oluş sırasına ya da konularına göre değildir. Söz konusu sıralama Cebrail'in (a.s.) Hz. Muhammed'e (s.a.v.) bildirdiği şekliyle vahiy kâtipleri tarafından yapılmıştır. Buna göre Kur'an-ı Kerim'in ilk suresi Fâtiha, son suresi ise Nâs'tır. Bugün dünyadaki bütün Kur'an nüshalarında surelerin dizilişi aynıdır.

Sureler ayetlerden oluşur. Surelerin her bir bölümünü oluşturan ayetler, Allah'ın (c.c.) sözleridir. Alamet, iz ve işaret anlamlarına gelen ayet; cümleden, birkaç kelimeden ya da bir harften oluşur. Ayetlerin arası, numaralandırılmış duraklarla belirlenir.

Ayetlerin bir kısmı hicretten önce, bir kısmı ise hicretten sonra inmiştir. Hicretten önce inen ayetlere Mekkî, hicretten sonra Medine'de inen ayetlere ise Medenî ayetler denir. Ayetlerin sıraya konması da vahiy ile belirlenmiştir. İlk inen ayetler, Alak suresinin ilk beş ayetidir. Son inen ayet ise Mâide suresinin üçüncü ayetidir.[1]

Ayetlerin bir kısmı Mekke'de inmiştir.

Ayetlerin bir kısmı Medine'de inmiştir.

(1) İsmail Cerrahoğlu, Tefsir Usulü, s. 56-57.

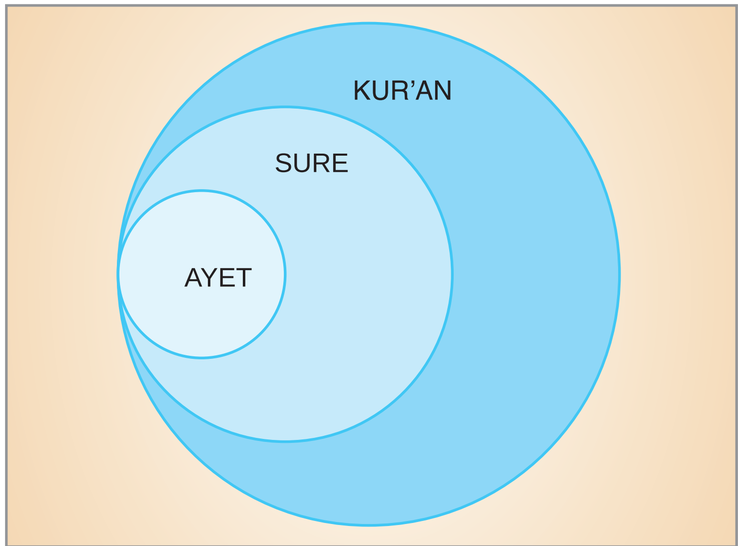

Değerlendirelim

Kur'an-ı Kerim'le ilgili aşağıda verilen tabloyu inceleyiniz.

Kur'an-ı Kerim'de yaklaşık 6666 ayet vardır. Ayet sayılarının farklılık oluşturması tefsir âlimlerinin bir cümleyi birkaç ayet veya birkaç ayeti tek ayet saymaları ile ilgili teknik bir husustur. Ayrıca sure başlarındaki 113 besmelenin ayet sayılıp sayılmamasına göre de ayet sayısı değişiklik gösterebilmektedir.[1] Genel kabule göre Fâtiha suresinin başındaki besmele ayettir, diğer surelerin başındaki besmeleler ise sureleri birbirinden ayırmak için konmuştur. Bu farklılık, Kur'an ayetlerinde herhangi bir eksiklik bulunduğu anlamına gelmez.

Kur'an-ı Kerim, ayetlerin ve surelerin bütünüdür.

(1) Murat Sülün, Kur'an Kılavuzu, s. 128.

Kur’an-ı Kerim’i Tanıyalım

Kur’an-ı Kerim’de her surenin bir veya birkaç ismi vardır. Bazen bir kavramın, bir peygamberin, bir yerin adı bazen bir surenin ilk kelimesi veya surede bahsedilen bir varlığın adı sureye isim olarak verilmiştir. Bunun yanında bazı sureler de isimlerini ayetlerin başında yer alan mukattaa harflerinden almıştır.

Değerlendirelim

Kur’an’ın en kısa ve en uzun ayeti ile suresinin hangileri olduğunu araştırınız. Daha sonra en kısa surenin ana temasını sınıfça belirleyerek arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

Örneğin Bakara suresi, ismini içindeki İsrailoğullarının başından geçen inek hadisesinden almıştır. Yûsuf suresi ise adını içindeki Yusuf (a.s.) kıssasından almıştır. Kâf, Nûn, Tâ-Hâ ve Yâsîn gibi sureler, mukattaa harfleriyle başladıkları için bu şekilde isimlendirilmiştir. İçerisinde örümcek benzetmesine yer verildiği için Ankebût (örümcek) adını alan bir sure vardır.

Fâtiha, Enbiyâ ve İhlâs sureleri hariç diğer bütün surelerin isimleri, surenin içindeki bir ayette geçmektedir. Kur’an’ın ilk suresi, “bir şeyi açan, başlatan” anlamına gelen Fâtiha adını almıştır. Enbiyâ suresi ise pek çok peygamberden bahsedildiği için bu ismi almıştır. İhlâs suresi ise Allah’ın (c.c.) birliğini ve üstünlüğünü en güzel biçimde ifade ettiği için “ihlâs” kelimesiyle adlandırılmıştır.

Kur’an-ı Kerim’deki Sırasına Göre Surelerin İsimleri ve Anlamları Şöyledir:(*)

1. Fâtiha: Açış, açan, başlangıç gibi anlamlara gelir. Bu sureye “Ümmü’l-Kitâp”, “Esâs”, “Vâfiye” ve “Kenz” gibi birçok isim verilmiştir. Mekke’de inmiştir ve 7 ayettir. Bir kerede tam olarak inen ilk suredir.

2. Bakara: Bakara, “inek” demektir. Sure, ismini 67-71. ayetlerde bahsedilen “bakara” yani İsrailoğullarının inek kesme kıssasından alır. Hicretten sonra Medine Dönemi’nde nazil olan ilk suredir. 286 ayetiyle Kur’an’ın en uzun suresidir.

3. Âl-i İmrân: Kur’an’ın yedi uzun suresinden biridir. Hz. Meryem’in babası olan İmran’ın ailesinden bahsedildiğinden sureye, “İmran’ın ailesi” anlamında Âl-i İmrân suresi denilmiştir. Bakara suresi ile beraber ikisine Peygamberimiz (s.a.v.) tarafından Zehravan (nurlu iki sure) adı verilmiştir. Medine’de nazil olmuştur ve 200 ayettir.

4. Nisâ: Kadınlar demektir. Bazı bölümlerinde kadın haklarından bahsedildiği için bu adı almıştır. Medine döneminde nazil olmuştur ve 176 ayettir. Bu sure, Kur’an-ı Kerim’in yedi uzun suresinden biridir.

(*) Sure isimlerinin açıklaması Dinî Terimler Sözlüğünden yararlanılarak alınmıştır.

5. Mâide: Sofra demektir. Surenin 112 ve 114. ayetlerinde, Hz. İsa (a.s.) zamanında gökten indirilmesi istenen bir sofradan bahsedildiği için bu isim verilmiştir. Üçüncü ayet hariç surenin bütünü Medine'de inmiştir ve 120 ayettir.

6. En'âm: Koyun, keçi, deve, sığır ve manda cinslerini ifade eden bir kelimedir. Bazı ayetlerde Arapların kurban gelenekleri kınandığı için sure "En'âm" adını almıştır. En'âm suresi, Mekke'de nazil olmuştur ve 165 ayettir.

7. A'râf: Yüksek yerler, burçlar anlamına gelir. Surenin 46 ve 48. ayetlerinde cennet ile cehennem arasındaki yüksek bir yerden ve burada bulunan insanlardan bahsedildiği için sureye bu ad verilmiştir. Sure, Mekke'de nazil olmuştur ve 206 ayettir.

8. Enfâl: Sure, adını birinci ayette geçen ve ganimetler anlamına gelen "enfâl" kelimesinden almıştır. "Bedir" ismiyle de anılır. Sure, Medine'de nazil olmuştur ve 75 ayettir.

9. Tevbe: Pişmanlık, dönüş demektir. Sure, adını 104. ayette geçen "tevbe" kelimesinden almıştır. Surenin bazı ayetleri Mekke'de, çoğu ayetleri de Medine'de nazil olmuştur ve 129 ayettir. Bu surenin başında besmele yer almamaktadır. Surenin besmelesiz başlamasının nedenlerinden biri, Enfâl suresinin devamı olarak görülmesidir.

10. Yûnus: Surede, Yunus Peygamber'den (a.s.) ve kavminden bahsedildiği için bu adı almıştır. Mekke'de inmiştir ve 109 ayettir.

11. Hûd: Bir Peygamber adıdır. Sure, içinde Hud (a.s.) Peygamber ve kavminden bahsedildiği için bu adı almıştır. Mekke'de inmiştir ve 123 ayettir.

12. Yûsuf: Hz. Yusuf'tan (a.s.) bahsedildiği için bu adı almıştır. Mekke'de inmiştir ve 111 ayettir.

13. Ra'd: Sure, adını 13. ayette geçen, Allah'ı (c.c.) tesbih ettiği bildirilen ve "gök gürültüsü" anlamına gelen "ra'd" kelimesinden almıştır. Ağırlıklı görüşe göre Mekke'de inmiştir ve 43 ayettir.

14. İbrahim: Hz. İbrahim (a.s.) kıssasının bir bölümünü içerdiği için bu sureye, "İbrahim suresi" denmiştir. Mekke'de inmiş olup 52 ayettir.

15. Hicr: Hicr, Semud kavminin yaşadığı yerin adıdır. Sure, adını 80. ayetteki "hicr" kelimesinden almıştır. Mekke'de inmiştir ve 99 ayettir.

16. Nahl: Bal arısı demektir. Sure, ismini 68. ayette geçen "nahl" kelimesinden almıştır. Kaynaklara göre, bu sure Hz. Peygamber'in (s.a.v.) Medine'ye hicretinden birkaç ay önce Mekke'de inmiştir ve 128 ayettir.

17. İsrâ: Sure, adını gece yürümek anlamına gelen ve birinci ayette geçen "isrâ" kelimesinden almıştır. Mekke'de inmiş olup 111 ayettir. Hz. Peygamber'in (s.a.v.) Mekke'deki Mescid-i Haram'dan Kudüs'teki Mescid-i Aksa'ya gecenin bir vaktinde götürülmesine "isrâ"; oradan da Allah'ın (c.c.) huzuruna kabul edilmesine "miraç" denir.

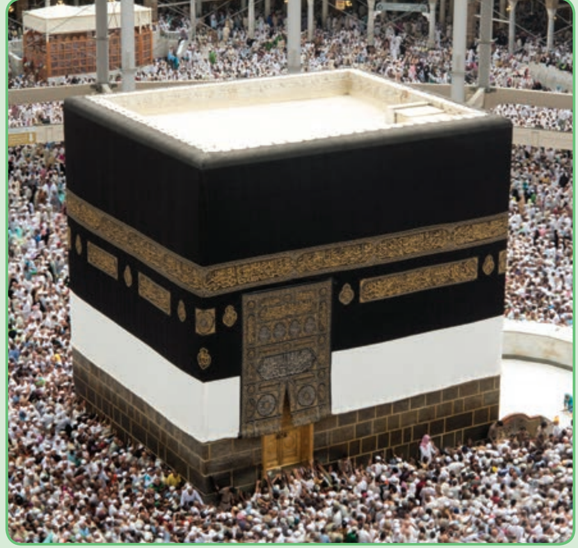

18. Kehf: Mağara demektir. Sure, adını içinde geçen ve mağara arkadaşları anlamına gelen "Ashâb-ı Kehf" ten almıştır. Ashâb-ı Kehf, bir mağarada yıllarca uyuduktan sonra tekrar uyanan bir topluluktur. Putperest imparatorun baskısından bir mağaraya sığınan bu topluluk, orada yıllarca uyku hâlinde kalmıştır. Sure; 28, 83 ve 101. ayetleri hariç, Mekke'de nâzil olmuştur ve 110 ayettir.

19. Meryem: Dindar kadın demektir. İmrân'ın kızı ve Hz. İsa'nın (a.s.) annesidir. Hz. Meryem, Allah'a (c.c.) kendisini ve soyunu koruması için dua etmiştir. Kur'an'ı Kerim'e göre Hz. Meryem, Zekeriya Peygamber'in eğitiminden geçmiştir. Hiç evlenmemiş olan Meryem, Allah'ın mucizesi olarak Hz. İsa'yı (a.s.) dünyaya getirmiştir. Allah onun adına bir sure göndermiştir. Hz. Meryem'den bahsedildiği için sureye Meryem adı verilmiştir. Medine'de nazil olmuştur ve 98 ayettir.

20. Tâ-Hâ: Sure, adını surenin başındaki "tâ-hâ" harflerinden almıştır. Mekke'de inmiştir ve 135 ayettir. 130-131. ayetlerinin Medine'de indiği rivayet edilir.

21. Enbiyâ: Nebiler, resuller demektir. Sure, adını peygamberler anlamına gelen "enbiyâ" kelimesinden almıştır. Mekke'de nazil olmuştur ve 112 ayettir.

22. Hac: Sure, bazı ayetlerinde haccın hükümlerinden bahsedildiği için bu ismi almıştır. Mekke'de nazil olmuştur ve 78 ayettir.

23. Mü'minûn: İnananlar demektir. Sure, adını ilk ayetinde geçen ve inananlar anlamına gelen "mü'minûn" kelimesinden almıştır. İlk ayetlerinde kurtuluşa eren müminlerin ibadetlerinden, ahlaki yaşayışlarından ve nail olacakları nimetlerden bahsedilir. Mekke'de inmiştir ve 118 ayettir.

24. Nûr: Aydınlık, yakmayan ışık, parıltı, ilahi bir güç tarafından gönderildiğine inanılan parlaklık demektir. Sure, adını Allah'ın (c.c.) nurunu tasvir eden 35. ayetten almıştır. Medine'de nazil olmuştur ve 64 ayettir.

25. Furkân: Hakk'ı batıldan ayıran demektir. Sure, adını ilk ayetinde geçen "furkân" kelimesinden alır. Mekke'de inmiştir. 77 ayettir.

26. Şuarâ: Sure, adını 224. ayetinde geçen ve şairler anlamına gelen "şuarâ" kelimesinden almıştır. Müşriklerin, Kur'an'ın bir şair tarafından yazılmış olduğu iddiasına karşılık Kur'an'ın bir şiir olmadığı ispat edilerek bu iddia çürütülmekte ve reddedilmektedir. Mekke'de inmiştir ve 227 ayettir.

27. Neml: Adını on sekizinci ayette geçen ve karınca anlamına gelen "neml" kelimesinden almıştır. Mekke'de nazil olmuş ve 93 ayettir. Bu sureye "Süleyman suresi" de denir.

28. Kasas: Kıssalar, hikâyeler demektir. Sure, adını 25. ayette geçen "kasas" kelimesinden almıştır. Surede Hz. Musa'nın (a.s.) kıssası anlatılır. Mekke'de nazil olmuş ve 88 ayettir.

29. Ankebût: Örümcek demektir. Surenin 41. ayetinde inkârcıların işleri örümcek ağına benzetildiği için sure bu ismi almıştır. 1 ve 11. ayetleri hariç Mekke'de nazil olmuştur ve 69 ayettir.

30. Rûm: İlk ayetlerinde, İranlılarla yapılan savaşta yenilgiye uğrayan Rumların (Bizanslılar) tekrar galip gelecekleri anlatıldığından sureye bu ad verilmiştir. 17. ayet hariç surenin tamamı Mekke'de inmiştir ve 60 ayettir.

31. Lokmân: Kur'an'da adı geçen bilge bir kimsedir. Sure, adını Lokmân kıssasının anlatıldığı 12. ayetten almıştır. Mekke Dönemi'nin ortalarında inmiştir ve 34 ayettir.

32. Secde: Namaz kılınırken alnın burunla birlikte yere konmasıdır. Kur'an'ı dinledikleri zaman Allah'a (c.c.) secde eden ve onu tesbih eden müminlerin vasıflarını anlattığı için "Secde suresi" olarak adlandırılmıştır. Mekke'de nazil olmuştur ve 30 ayettir.

33. Ahzâb: Gruplar, partiler, bölükler, topluluklar demektir. Gruplar savaşı olan Hendek Savaşı'ndan bahsettiği için sureye bu ad verilmiştir. Medine'de nazil olmuştur ve 73 ayettir.

34. Sebe': Yemen'de bir bölgenin veya kabilenin ismidir. Sure, adını 15. ayette geçen "sebe" kelimesinden almıştır. Mekke'de inmiştir ve 54 ayettir. Kur'an'da hamd ile başlayan beş sureden biridir. Diğerleri Fâtiha, En'âm, Kehf ve Fâtır sureleridir.

35. Fâtır: Fâtır, Allah'ın (c.c.) sıfatlarından olup ilk yaratan anlamına gelir. Sure, adını birinci ayette geçen "fâtır" kelimesinden alır. Mekke'de nazil olan bu sure 45 ayettir.

36. Yâsîn: "Yâ" ve "sîn" harfleriyle başlayan surenin "Ey insan" anlamına geldiği kabul edilir. Sure, adını ilk ayetteki "Yâ" ve "sîn" harflerinden almıştır. Bu sureye, "Kur'an'ın kalbi" gibi daha birçok isim verilmiştir. Mekke'de inmiştir, 83 ayettir.

37. Sâffât: Sıra sıra duranlar anlamına gelir. Sure, adını ilk ayetinde geçen "sâffât" kelimesinden almıştır. Saf tutmuş meleklere işaret eden ve kâinattaki güçlerden söz eden bu sure, Mekke Dönemi'nin ortalarında inmiştir ve 182 ayettir.

38. Sâd: Sure, "sâd" harfiyle başladığı için bu adı almıştır. Kur'an'da hem resmî sırasına hem de iniş sırasına göre 38. suredir. Bu sureye, Hz. Davud'un (a.s.) kıssasına çok yer verildiği için "Davud suresi" de denir. Mekke'de inmiştir ve 88 ayettir.

39. Zümer: Zümreler, gruplar anlamına gelir. Sure, adını 71 ve 73. ayetlerinde geçen "zümer" kelimesinden almıştır. Mekke'de inmiştir ve 75 ayettir.

40. Mü'min: İnanmış kimse demektir. Firavun ailesindeki bir müminden bahsedildiği için bu adı alan sure, Mekke'de inmiştir ve 85 ayettir.

41. Fussilet: Bir şeyi açıklamak, iki şeyi birbirinden ayırmak, detaylandırmak gibi anlamlara gelir. Sure, adını 3. ayette geçen "fussilet" kelimesinden almıştır. Sure Mekke'de inmiştir ve 54 ayettir.

42. Şûrâ: Danışma kurulu demektir. Sure, adını 38. ayette geçen "şûra" kelimesinden almıştır. Surenin 23-27. ayetlerinin Medine'de indiği rivayet edilir. Diğer ayetleri Mekke'de inmiştir ve 53 ayettir.

43. Zuhruf: Mücevher, altın anlamına gelir. Sure, adını 35. ayette geçen "zuhruf" kelimesinden almıştır. Tabiatın güzelliği için yeryüzünün süsü şeklinde mecazi anlamda da kullanılır. Mekke'de inmiştir ve 89 ayettir.

44. Duhân: Sure, adını 10. ayette geçen ve duman anlamına gelen "duhân" kelimesinden almıştır. Mekke'de nazil olmuştur ve 59 ayettir.

45. Câsiye: Sure, adını 28. ayette geçen "câsiye" kelimesinden almıştır. Diz çökmeyi, kıyametin dehşetinden güç ve kuvvetini kaybetmeyi ya da kıyamet günü çaresizlik içinde Allah'a (c.c.) mutlak boyun eğmeyi ifade eder. Câsiye suresi Mekke'de inmiştir ve 37 ayettir.

46. Ahkâf: Kum yığını anlamına gelir. Ahkâf'ın, Âd kavminin yerleşim bölgesinin adı olduğu rivayet edilir. Sure, adını bundan almaktadır. Mekke'de nazil olan bu sure 35 ayettir.

47. Muhammed: Son peygamberin adıdır. Sure, ikinci ayetinde geçen Peygamberimizin (s.a.v.) adına atfen "Muhammed suresi" olarak isimlendirilmiştir. Medine'de inmiştir ve 38 ayettir.

48. Fetih: Sure, adını birinci ayette geçen "fetih" kelimesinden almıştır. Fetih; açmak, açılmak ve açılış gibi manalara gelir. Bir şehri veya ülkeyi fethetmek anlamında da kullanılır. Sure, Peygamberimiz (s.a.v.) Mekke'den Medine'ye dönerken nazil olmuştur ve 29 ayettir.

49. Hucurât: Sure, adını 4. ayette geçen "hucurât" kelimesinden almaktadır. Odalar anlamına gelen hucurât kelimesi, Peygamberimizin (s.a.v.) Mescid-i Nebi'deki odalarını işaret etmektedir. Medine'de inmiş olan bu sure 18 ayettir.

50. Kâf: Arap alfabesinin yirmi birinci harfidir. Sure, “kâf” harfiyle başladığı için bu adı almıştır. Mekke’de inmiştir ve 45 ayettir.

51. Zâriyât: Toprağı, tozu etrafa savuran rüzgârlar anlamına gelir. Sure, adını ilk ayette geçen “zâriyât” kelimesinden almıştır. Mekke’de inmiştir ve 60 ayettir.

52. Tûr: Hz. Musa’nın (a.s.), on emri almak üzere çıktığı dağın adıdır. Sure, adını ilk ayetinde geçen “Tûr” kelimesinden almıştır. Mekke’de nazil olan bu sure 49 ayettir.

53. Necm: Yıldız demektir. Sure, “necm” kelimesiyle başladığı için bu adı almıştır. Mekke’de indirilmiş ve 62 ayettir.

54. Kamer: Ay demektir. Sure, adını ilk ayetinde geçen “kamer” kelimesinden almıştır. Mekke’de nazil olmuştur ve 55 ayettir.

55. Rahmân: Herkese, her canlıya merhamet eden Allah (c.c.) demektir. Sure, adını ilk ayetinde geçen “Rahmân” kelimesinden almıştır. Mekke’de inmiştir ve 78 ayettir.

56. Vâkı’a: Hadise, olay anlamına gelir. Sure, adını ilk ayetinde geçen “vâkı’a” kelimesinden almıştır. Vâkı’a, kıyamet anlamında kullanılmıştır. Mekke’de nazil olmuştur ve 96 ayettir.

57. Hadîd: Sure, adını 25. ayetinde geçen ve demir anlamına gelen “hadîd” kelimesinden almıştır. Medine’de inmiştir ve 29 ayettir.

58. Mücâdele: Tartışma, mücadele etme anlamlarına gelir. Sure, adını birinci ayette geçen bir adamın karısını zıhar (cahiliyede bir boşama çeşidi) yaparak boşaması olayından almıştır. Medine’de inmiştir ve 22 ayettir. Her ayetinde Allah (c.c.) ismi bulunan bir suredir.

59. Haşr: Sürgün anlamına gelir. Surede Nadiroğullarının sürgününden bahsedilmektedir. Sure, adını 2. ayetteki “haşr” kelimesinden almıştır. Medine’de inmiştir ve 24 ayettir.

60. Mümtehine: İmtihan edilen kadınlar demektir. Surenin 10. ayetinde, Mekke'den Medine'ye hicret eden Müslüman kadınların gerçekte inanıp inanmadıklarını anlamak maksadıyla imtihan edilmelerini isteyen **"…onları imtihan edin..."** emri bulunmaktadır. Bu ayette geçen imtihan kelimesine dayanarak sureye, imtihan edilen kadınlar anlamında "mümtehine" adı verilmiştir. Medine'de inmiştir ve 13 ayettir.

61. Saff: Dizi, sıra demektir. Sure, adını 4. ayette geçen ve saf tutmak anlamına gelen "saff" kelimesinden almıştır. Bu ayette müminlerin saf saf durup Allah (c.c.) yolunda savaştıkları anlatılmıştır. Medine'de inmiştir ve 14 ayettir.

62. Cum'a: Surenin 9. ayetinde cuma namazının farz oluşu bildirildiği için bu isimle anılmıştır. Medine'de inmiştir ve 11 ayettir.

63. Münâfikûn: Münafıklar demektir. Münâfık, Arapçada "arabozan" anlamında kullanılan bir sözcüktür. Dinî kurallara inanmadığı hâlde inanmış gibi görünen kimseler için kullanılan bir terimdir. Sure, münafıklardan bahsettiği için "münâfikûn" adını almıştır. Medine'de inmiştir ve 11 ayettir.

64. Teğâbun: Aldanma ve gaflete düşme anlamına gelir. Sure, adını 9. ayette geçen "teğâbun" kelimesinden almıştır. Ayette kıyametten bahsedilirken insanların o gün aldanmış olduklarını fark edecekleri için kıyamete teğâbun günü, yani aldandığının ve gaflete düştüğünün farkına varma günü denilmiştir. Medine'de inmiştir ve 18 ayettir.

65. Talâk: Boşama, boşanma anlamlarına gelir. Boşanmayla ilgili kurallardan bahsedildiği için sure bu adı almıştır. Medine'de inmiştir ve 12 ayettir.

66. Tahrîm: Haram kılmak demektir. Sure, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) bazı gıdaları kendine yasaklamasından bahsettiği için bu adı almıştır. Medine'de inmiştir ve 12 ayettir.

67. Mülk: İktidar demektir. İlk ayetinde geçen "mülk" kelimesinden dolayı Mülk suresi adını almıştır. Mekke'de inmiştir ve 30 ayettir.

68. Kalem: Sure, adını birinci ayette geçen "kalem" kelimesinden almıştır. Mekke'de inen ilk surelerdendir, 52 ayettir.

69. Hâkka: Hak ve gerçek olan şeyler demektir. Sure, "hâkka" kelimesiyle başladığı için bu adı almıştır. Hâkka kelimesiyle kıyametin kastedildiği söylenir. Mekke'de inmiştir ve 52 ayettir.

70. Me'âric: Yükselme noktaları, yükselme basamakları gibi anlamlara gelir. Sure, adını 3. ayette geçen ve yükselme anlamına gelen "me'âric" kelimesinden almıştır. Mekke'de inmiştir ve 44 ayettir.

71. Nûh: Sure, adını Hz. Nuh'un (a.s.) kıssasından almıştır. Kur'an'ın, hem Mushaf'taki sıralamasına hem de nüzul sıralamasına göre 71. suresidir. Hz. Nuh'un (a.s.) peygamber olarak gönderilişi ve inkârcılara karşı verdiği mücadele anlatıldığı için sureye bu ad verilmiştir. Mekke'de inmiştir ve 28 ayettir.

72. Cin: Duyularla kavranamayan, doğaüstü varlıklar demektir. Sure, adını birinci ayette geçen ve cinler anlamına gelen "cin" kelimesinden almıştır. Mekke'de inmiştir ve 28 ayettir.

73. Müzzemmil: Bürünüp örtünen, içine kapanan demektir. Sure, adını birinci ayette geçen "müzzemmil" kelimesinden almıştır. Mekke'de inmiştir ve 20 ayettir.

74. Müddessir: Bürünüp sarınan, demektir. Sure, adını ilk ayetinde geçen "müddessir" kelimesinden almıştır. Mekke'de inmiştir ve 56 ayettir.

75. Kıyâme: Evrenin sonu demektir. Allah (c.c.) ilk ayette, kıyamet üzerine yemin etmektedir. Adını, birinci ayetinde geçen "kıyâme" kelimesinden almıştır. Mekke'de inmiştir ve 40 ayettir.

76. İnsân: İnsan, Allah'ın (c.c.) en güzel surette yarattığı varlıktır. Sure, adını ilk ayette geçen "insân" kelimesinden almıştır. Surede insanın yaradılışı hakkında bilgiler verilir. Ağırlıklı görüşe göre Mekke'de inmiştir ve 31 ayettir.

77. Mürselât: Gönderilenler (elçi, vahiy, melek) demektir. Sure, adını ilk ayette geçen ve "gönderilenler" anlamına gelen "mürselât" kelimesinden almıştır. Mekke'de inmiştir ve 50 ayettir.

78. Nebe: Haber anlamına gelmektedir. Sure, adını ikinci ayette geçen "nebe" kelimesinden almıştır. Kastedilen haber, kıyametin ne zaman kopacağıyla ilgilidir. Mekke'de inmiştir ve 40 ayettir.

79. Nâzi'ât: Söküp çıkaranlar demektir. Sure, adını ilk ayetindeki "nâzi'ât" kelimesinden almıştır. Söküp çıkaranlar ifadesi ile insanın ruhunu alan meleklerin kastedildiği belirtilir. Mekke'de inmiştir ve 46 ayettir.

80. Abese: Yüzünü ekşitmek, buruşturmak, surat asmak, bir şeyden hoşlanmadığını yüz ifadeleriyle belirtmek anlamına gelir. Sure, adını ilk ayette geçen "abese" kelimesinden almıştır. Hz. Peygamber'in (s.a.v.), müşriklerin önde gelenlerine İslam'ı anlattığı esnada kendisiyle konuşmaya gelen bir âmâyı bekletmesi nedeniyle ikaz edilmesini konu alır. Abese suresi, 42 ayettir ve Mekke'de inmiştir.

81. Tekvîr: Dürmek ve sarmak demektir. Sure, güneşin dürülmesinden bahsettiği için bu isimle anılmıştır. Mekke'de inmiştir ve 29 ayettir.

82. İnfitâr: Yarılmak demektir. Sure, birinci ayetinde göğün yırtılmasından bahsettiği için bu isimle anılmıştır. Mekke'de inmiştir ve 19 ayettir.

83. Mutaffifîn: Ölçüde ve tartıda hile yapanlar demektir. Sure, adını birinci ayetteki "mutaffifîn" kelimesinden alır. Mekke'de inmiştir ve 36 ayettir.

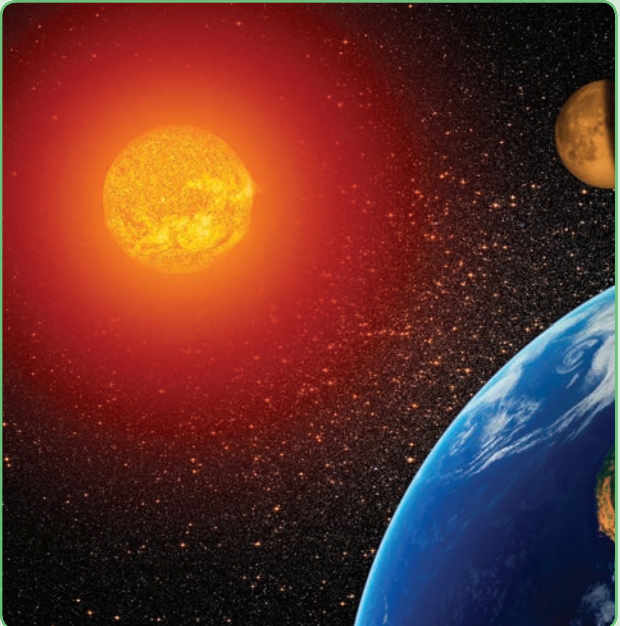
84. İnşikâk: Yarılmak anlamına gelmektedir. Surenin başlangıcında göğün yarılmasından bahsedildiği için bu isimle anılmıştır. Sure kıyamet gününden ve o günde olacak korkunç hadiselerden bahseder. Mekke'de inmiştir ve 25 ayettir.

85. Bürûc: Burçlar demektir. Sure, adını birinci ayette geçen "bürûc" kelimesinden almıştır. Mekke'de nazil olmuştur ve 22 ayettir.

86. Târık: Geceleyin gelen ve kendini gösteren demektir. Sure, adını ilk ayette geçen "Târık" kelimesinden almaktadır. Burada bir yıldızın adı olarak zikredilmektedir. Mekke'de inmiştir ve 17 ayettir.

87. A'lâ: Yüce demektir. Sure, adını ilk ayetteki "a'lâ" kelimesinden almıştır. Allah'ın (c.c.) yüceliğini ifade etmektedir. A'lâ suresi Mekke'de inmiştir ve 19 ayettir.

88. Ğâşiye: Örten, bürüyen anlamlarına gelir. Sure, adını ilk ayette geçen "ğâşiye" kelimesinden almaktadır. Ğâşiye, kıyametin isimlerinden biridir. Kıyametin ürkütücülüğünü ve insanları kuşatacak bir felâket oluşunu ifade eder. Mekke'de inmiştir ve 26 ayettir.

89. Fecr: Tan yerinin ağarması ve şafak manasına gelir. Sure, adını ilk ayette geçen "fecr" kelimesinden almıştır. Mekke'de inmiştir ve 30 ayettir.

90. Beled: Şehir, belde demektir. Sure, adını ilk ayette geçen "beled" kelimesinden almaktadır. Mekke'de inmiştir ve 20 ayettir.

91. Şems: Güneş demektir. İlk ayetinde güneş üzerine yemin edildiği için sure bu adı almıştır. Mekke'de inmiştir ve 15 ayettir.

92. Leyl: Sure, gece anlamına gelen "leyl"e yeminle başladığı için bu ismi almıştır. Mekke'de nazil olmuştur ve 21 ayettir.

93. Duhâ: Sure, adını ilk ayetinde geçen ve kuşluk vakti anlamına gelen "duhâ" kelimesinden almıştır. Mekke'de inmiştir ve 11 ayettir.

94. İnşirâh: Açılmak, genişlemek, sevinmek demektir. Sure, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) göğsünün açılıp sevinç, huzur ve güvene kavuşmasını anlattığından bu adı almıştır. Ayrıca halk arasında "Elem Neşrah" adıyla da anılır. Mekke'de inmiştir ve 8 ayettir.

95. Tîn: Bir dağ veya incir anlamlarına gelir. İlk ayetinde "tîn"e yemin edildiği için sure bu ismi almıştır. Mekke'de inmiştir ve 8 ayettir.

96. Alak: Asılıp tutunan demektir. Sure, adını ceninin anne rahmine tutunmasını anlatmak için ikinci ayette geçen "alak" kelimesinden almıştır. Alak suresi Mekke'de inmiştir ve 19 ayettir.

97. Kadr: Azamet, kıymet ve şeref demektir. Allah'ın (c.c.) güç, kuvvet ve iktidar sahibi olarak istediği her şeyi bir ilim, hikmet ve ölçü dâhilinde dilediği gibi yaratması, her şeye gücünün yetmesi anlamına gelen isimlerinden biridir. Kadir Gecesi anlatıldığı için sure bu isimle anılmıştır. Mekke'de inmiştir ve 5 ayettir.

98. Beyyine: Açık delil, kesin belge anlamına gelir. Sure, adını birinci ayette geçen "beyyine" kelimesinden almıştır. "Kayyime, Beriyye, İnfıkâk" gibi isimlerle de anılır. Medine'de inmiştir ve 8 ayettir.

99. Zilzâl: Deprem, zelzele anlamına gelir. Surede kıyamette yeryüzünün şiddetle sarsılacağından bahsedildiği için sure adını deprem anlamına gelen "zilzâl" kelimesinden almıştır. Medine'de inmiştir ve 8 ayettir.

100. Âdiyât: Koşan atlar demektir. İlk ayetinde koşan atlar üzerine yemin edildiği için sure bu ismi almıştır. Mekke'de inmiştir ve 11 ayettir.

101. Kâri'a: Kapı çalan anlamına gelmektedir. Mecazi anlamda kıyametin yakın olduğu ifade edilir. Sure, adını birinci ayette geçen "kâri'a" kelimesinden almıştır. Mekke'de inmiştir ve 11 ayettir.

102. Tekâsür: Çokluk yarışı ve çoklukla övünmek demektir. İlk ayette geçen kelimeden dolayı sure bu ismi almıştır. Cahiliye Arapları; mal, evlat ve akrabalarının çokluğundan gurur ve şeref duyarlardı. Hatta bu hususta, yaşayanlarla yetinmeyip kabilelerinin üstünlüğünü geçmişleriyle de ispat etmek için kabirlere gider, ölmüş akrabalarının çokluğuyla övünürlerdi. Surede onların bu tutumu eleştirilmekte ve gerçek üstünlüğün ahirette ortaya çıkacağı belirtilmektedir. Mekke'de inmiştir ve 8 ayettir.

103. Asr: Zaman, çağ, bir zaman dilimi ve ikindi vakti anlamlarına gelir. Sure, adını birinci ayette geçen "asr" kelimesinden almıştır. Asr suresi Mekke'de nazil olmuştur ve 3 ayettir.

104. Hümeze: Birini çekiştirmek, arkadan eleştirmek anlamlarına gelir. Sure, adını birinci ayette geçen ve çekiştirenler anlamına gelen "hümeze" kelimesinden almıştır. Hümeze suresi, ahlaki konuları esas alan surelerden biridir. Mekke'de inmiştir ve 9 ayettir.

105. Fil: Karada yaşayan en büyük hayvandır. Sure, adını birinci ayette geçen "fîl" kelimesinden almıştır. Fil suresinde, Kâbe'yi yıkmaya gelen ve içinde fillerin de bulunduğu Yemen ordusunun helak edilişi anlatılır. Mekke'de inmiştir ve 5 ayettir.

106. Kureyş: Hz. Peygamber'in (s.a.v.) mensup olduğu ve İslam'ın tebliğine ilk muhatap olan kabilenin adıdır. Sure, adını birinci ayette geçen "Kureyş" kelimesinden almıştır. Bu sure Mekke'de inmiştir ve 4 ayettir.

107. Mâ'ûn: Yardımda bulunmak demektir. Sure, adını son ayetinde geçen "mâ'ûn" kelimesinden almıştır. Mâ'ûn kelimesi; zekât vermek, birine maddi yardımda bulunmak gibi anlamlara gelmektedir. Mekke'de inmiştir ve 7 ayettir.

108. Kevser: Cennette bir nehrin adıdır. Bol nimet, hayır ve bereket, kesilmeyen soy, sayısız ümmet demektir. Sure, adını ilk ayetinde geçen “Kevser” kelimesinden almıştır. Mekke’de inmiştir ve 3 ayettir.

109. Kâfirûn: Sure, adını ilk ayetinde geçen ve “inkârcılar” anlamına gelen “kâfirûn” kelimesinden almıştır. Surede kâfirlere hitap edilir. Mekke’de inmiştir ve 6 ayettir.

110. Nasr: Yardım, zafer demektir. Sure, ilk ayetinde Allah’ın (c.c.), elçisine yardımından bahsettiği için bu isimle anılmıştır. Mekke’nin fethinden sonra Mekke’de inmiştir ve 3 ayettir.

111. Tebbet: Sure, adını ilk ayette geçen ve “kahrolmak, yok olmak” anlamlarına gelen “tebbet” kelimesinden almıştır. Surede Peygamberimize düşmanlık yapan amcası Ebu Leheb’in ellerinin kurumasından bahsedilir. Mekke’de inmiştir ve 5 ayettir.

112. İhlâs: Sevgiyle ve samimi bir şekilde bağlılık demektir. Tutum ve davranışlarda sadece Allah’ın rızasını gözetmek, ibadetlerde içten olmak ve riyadan uzak kalmak anlamına gelir. Mekke’de nazil olduğu rivayet edilir. Dört ayetten oluşan sure, gayrimüslimlerin Hz. Peygamber’e (s.a.v.) Allah (c.c.) hakkında sordukları sorulara bir cevap olmak üzere nazil olmuştur.

113. Felâk: Sure, adını ilk ayetinde geçen ve sabah anlamına gelen “felâk” kelimesinden almıştır. Medine’de nazil olan bu sure, 5 ayettir.

114. Nâs: Kur’an’ın son suresidir. Sure, adını ilk ayetinde geçen ve insanlar anlamına gelen “nâs” kelimesinden almıştır. Medine’de inmiştir ve 6 ayettir.

II. KUR’AN’IN MESAJINI ANLIYORUM

1. Kur’an’da İnsan ve Toplum: İnsanın Yaratılışı ve Özellikleri

Kur’an-ı Kerim bize; insanın yaratılışı, yaratılış amacı ve özellikleri ile ilgili bilgiler verir. Özellikle ilk insanın yaratılışı Kur’an-ı Kerim’de uzun uzun anlatılır. Ayetlerden anlaşıldığına göre Allah (c.c.) önce yer, gök, bitki, ağaç ve hayvanları yaratmıştır. Sonra insanoğlunun hayatını sürdürebileceği iklim şartları ve ortamı hazırlamış, daha sonra mükemmel varlık olan insanı yaratmıştır.

Değerlendirelim

Kur’an-ı Kerim’in insana büyük önem vermesinin temel nedenleri sizce nedir? Bunun sebeplerini sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

İnsan, Allah’ın (c.c.) yarattığı en seçkin varlıktır.

Kur’an-ı Kerim’e göre Yüce Allah (c.c.), ilk insanı topraktan yaratmıştır.[1] Evrenin yaratılışı gibi insanın yaratılışı da belli aşamalardan geçerek tamamlanmıştır. Yani ilk insanın topraktan yaratılması belli bir süreç içinde aşama aşama gerçekleşmiştir. Yaratılış, toprağın yapışkan çamur, süzme çamur[2], kupkuru çamur, değişmiş cıvık balçık[3] evrelerinden sonra toprağa şekil verilmesi gibi[4] aşamalardan

(1) bk. Rûm suresi, 20; Âl-i İmrân suresi, 59; Kehf, suresi, 37. ayetler.
(2) bk. Sâd suresi, 71; Sâffât suresi, 11; Mü’minûn suresi,12. ayetler.
(3) bk. Hicr suresi, 26, 28. ayetler. Rahmân suresi, 14. ayet.
(4) A’râf suresi, 11. ayet.

geçerek tamamlanmıştır. Allah (c.c.), insanı yaratıp ona can verdikten sonra meleklerden insana saygı göstermelerini istemiş ve melekler bu emre uyarak insanın karşısında saygıyla eğilmiştir. Ancak İblis buna yanaşmamıştır.[1] Kur'an-ı Kerim'de bu olay şöyle anlatılır:

Allah (c.c.) " **Hani, Rabb'in meleklere, 'Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım.' demişti. Onlar, 'Orada bozgunculuk yapacak, kan dökecek birini mi yaratacaksın? Oysa biz sana hamdederek daima seni tesbih ve takdis ediyoruz.' demişler, Allah da, 'Ben sizin bilmediğinizi bilirim.' demişti. Allah Adem'e bütün varlıkların isimlerini öğretti. Sonra onları meleklere göstererek, 'Eğer doğru söyleyenler iseniz, haydi bana bunların isimlerini bildirin.' dedi."**[2] **"Melekler, 'Seni bütün eksikliklerden uzak tutarız. Senin bize öğrettiklerinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Şüphesiz her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin.' dediler."**[3]

Bunun üzerine Allah (c.c.) **"... Ey Adem! Onlara bunların isimlerini söyle.' Adem, meleklere onların isimlerini bildirince Allah, 'Size, göklerin ve yerin gaybını şüphesiz ki ben bilirim, yine açığa vurduklarınızı da, gizli tuttuklarınızı da ben bilirim demedim mi?' dedi."**[4] Böylece melekler insanın değerli bir varlık olduğunu kabul ettiler. Sonra Allah (c.c.) **"Hani meleklere, 'Adem için saygı ile eğilin!' demiştik, onlar da saygı ile eğilmişlerdi. Yalnız İblis saygı ile eğilmemiş, 'Hiç ben, çamur hâlinde yarattığın kimse için saygı ile eğilir miyim?' demişti."**[5] İblis, bu tutumuyla Allah'ın (c.c.) rahmetinden uzaklaşmıştır.

Hz. Âdem'in (a.s.) yaratılmasından sonra insanlar, Hz. İsa (a.s.) hariç, bir ana ve babadan doğum yoluyla dünyaya gelmektedir. Kur'an'da bu sürecin aşamalarına da işaret edilir. İnsana onun önce topraktan, sonra spermden, sonra embriyodan, daha sonra da bir et parçasından ve bir süre anne karnında tutulduktan sonra bebek olarak dünyaya geldiği hatırlatılır.[6]

Allah (c.c.), insanı amaçsız yaratmamıştır. İnsan dünya gezegenine terk edilmiş bir varlık değildir. Nitekim Allah (c.c.) **"İnsan,**

Yazalım

"Onlar bollukta ve darlıkta Allah yolunda harcayanlar, öfkelerini yenenler, insanları affedenlerdir. Allah iyilik edenleri sever."

"Yine onlar, çirkin bir iş yaptıkları, yahut nefislerine zulmettikleri zaman Allah'ı hatırlayıp hemen günahlarının bağışlanmasını isteyenler -ki Allah'tan başka günahları kim bağışlar- ve bile bile, işledikleri (günah) üzerinde ısrar etmeyenlerdir."

Âli İmrân suresi, 134-135. ayetler.

Yukarıdaki ayet meallerinde hangi insanın özelliklerinden bahsedilmektedir? Arkadaşlarınızla konuşarak belirlediğiniz özellikleri aşağıya yazınız.

....

....

....

....

(1) bk. Hicr suresi, 29 - 30 - 31. ayetler.
(2) Bakara suresi, 30-31. ayetler.
(3) Bakara suresi, 32. ayet.
(4) Bakara suresi, 33. ayet.
(5) İsrâ suresi, 61. ayet.
(6) bk. Hac suresi, 5. ayet.

kendisinin başıboş bırakılacağını mı zanneder."[1] buyurarak insana dünyadaki sorumluluklarını hatırlatır. Başka bir ayette de **"Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."**[2] buyurarak insanın yaratılış amacına dikkat çeker.

İnsanın yaratılış amacı Allah'a (c.c.) kulluktur.

İnsan, Allah'a (c.c.) karşı sorumludur. Bu nedenle, Allah'ın (c.c.) istediği fiilleri yerine getirebilecek yeterlilikte yaratılmıştır. Dolayısıyla insanın yaratılışındaki üstün vasıfları bilmemiz, Allah'ın (c.c.) rızası doğrultusunda bu vasıflarımızı kullanmamız gerekir. Örneğin; göz görmemiz, kulak işitmemiz, kalp inanmamız, akıl düşünmemiz için yaratılmıştır. İnsanın yaratılış amacı ise kulluktur. Nasıl ki görmeyen gözün, duymayan kulağın ve düşünmeyen aklın bir değeri yoksa Rabb'ine inanmayan ve O'na kulluk yapmayan insanın da Allah (c.c.) katında bir değeri olmaz.

Allah (c.c.) evrendeki bütün imkânları insanın hizmetine sunmuştur. İnsan da bunlardan nasıl yararlanacağını öğrenmeli ve bunları araştırmalıdır. Bu nedenle insan, yeryüzünde Allah'ın (c.c.) istediği bir kul olarak yaşamak ve dünyayı imar etmekle yükümlüdür.

Değerlendirelim

Allah'ın (c.c.) istediği bir kul olmak için yaratılış amacına uygun bir hayat sürmek ne anlama gelir, sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

Varlıklar âlemi içinde insanın özel ve şerefli bir yeri vardır. İnsanı özel ve şerefli kılan ise Allah'ın (c.c.) ona bahşettiği özelliklerdir. Kur'an-ı Kerim, insanın bu yaradılış ayrıcalığına bir ayette şöyle işaret eder: **"Sonra onu tamamlayıp şekillendirmiş, ona kendi ruhundan üflemiştir…"**[3] Allah (c.c.), insana kendi ruhundan üfleyerek ona değer verdi ve onu yeryüzünün halifesi yaptı. Yine Allah (c.c.), insanı muhatap kabul edip insanlar arasından peygamberler seçti, onlara kitaplar gönderdi ve vahiy emanetini verdi. Sorumluluklarını tam olarak yerine getirebilmeleri, iyi ve kötüyü ayırt edebilmeleri için de insanlara akıl ve irade bahşetti. Meleklere insanın önünde saygıyla eğilmelerini emretti.

(1) Kıyâme suresi, 36. ayet.
(2) Zâriyât suresi, 56. ayet.
(3) Secde suresi, 9. ayet.

İnsan, Allah’ın (c.c.) yarattığı en akıllı varlıktır.

Değerlendirelim

“Şüphesiz insan çok hırslı ve sabırsız olarak yaratılmıştır. Kendisine kötülük dokunduğu zaman sızlanır. Ona bir hayır dokunduğunda da eli sıkıdır.”

Me’âric suresi, 19-21. ayetler.

“De ki: ‘Eğer siz Rabb’inizin rahmet hazinelerine sahip olsaydınız, o zaman da tükenir korkusuyla cimrilik ederdiniz. Zaten insan çok cimridir.’ ”

İsrâ suresi, 100. ayet.

“İnsana nimet verdiğimizde yüz çevirip yan çizer. Kendisine şer dokununca da umutsuzluğa düşer.”

İsrâ suresi, 83. ayet.

Yukarıdaki ayet meallerini okuyarak aşağıdaki soruların cevapları üzerinde arkadaşlarınızla konuşunuz.

- Ayetlerde insanın hangi özelliklerine değinilmiştir?
- İnsanın ayetlerde değinilen özelliklerinin sosyal sebepleri nelerdir?
- Eli açık ve yardımsever insanların yaşadığı bir toplumda bulunmak ister misiniz? Niçin?

Kur'an-ı Kerim'de bir taraftan insanın şan ve şerefine dikkat çekilirken diğer taraftan onun zayıflık, nankörlük, cimrilik, acelecilik, zalimlik ve cahillik gibi özellikler taşıdığı da vurgulanır.(1) Buna göre insan hem iyilik hem de kötülük yapabilme özelliğine sahiptir. Eğer insan, Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarına uygun hareket etmezse Kur'an'ın ifadesiyle **"...aşağıların aşağısına..."**(2) düşer. Emir ve yasaklara uygun davranırsa meleklerin saygı duyduğu bir varlık seviyesine yükselir ve cennetle ödüllendirilir.

Allah (c.c.), insanı akıllı ve iradeli bir varlık olarak yaratmıştır.

İnsanın sahip olduğu yeme, içme, uyuma, doğma ve ölme gibi özellikler hayvanlarda da vardır. İnsanı diğer varlıklardan ayıran ve onu yücelten özellikler, Allah'ın (c.c.) ona verdiği akıl ve iradedir. İnsan kendisine verilen akıl ve irade sayesinde tercihini yapar. Allah'a (c.c.) inanır, Allah'ın (c.c.) isteklerini ve öğütlerini yerine getirir. Yine kendi tercihi doğrultusunda Allah'ın (c.c.) istemediği davranışları yaptığı da olur. İyi ve güzel davranışlarda bulunanlar mükâfat görecek, kötü ve çirkin davranışlarda bulunanlar cezalandırılacaktır.

İnsanın Allah tarafından kendisine verilen bu değeri fark etmesi ve bu değerin kıymetini iyi bilmesi gerekir. İnsanın, değerli olduğunu bilmesi kadar, diğer insanlara da değerli olduklarını hissettirmesi önemlidir. Bu konuya en güzel örnek Peygamberimizdir (s.a.v.). Çünkü Peygamberimizin (s.a.v.) yanına gidip onunla konuşan herkes, Peygamberimizin (s.a.v.) en çok kendisine değer verdiğini düşünmüştür.

2. Sureleri Tanıyorum: Mü'minûn Suresi

Surenin adı, birinci ayette geçen inananlar anlamındaki "mü'minûn"dan gelmektedir. Sure, kurtuluşa eren müminlerin özelliklerinden bahseder. Mekke'de inen Mü'minûn suresi; iman, insan, peygamber, şirk ve Allah'ın (c.c.) tek hâkim ve ilah oluşu gibi temel konulardan bahseder.

Surenin nazil oluşu ile ilgili Hz. Ömer'den (r.a.) rivayet edilen hadis-i şerife göre Peygamber Efendimiz (s.a.v.) olağanüstü vahiy hâllerinden birini yaşarken kıbleye dönüp ellerini kaldırarak **"Allah'ım! Bize nimetini arttır, eksiltme; bizi onurlandır, alçaltma; bize ihsan et, bizi mahrum etme; bizi seçkin kıl (düşmanlarımıza karşı) zayıf duruma düşürme; bizden hoşnut ol ve bizi senden hoşnut kıl!"** diye dua ettikten sonra **"Şu anda bana on ayet indi; kim bu ayetlerin gereğini yaparsa cennete girecektir."**(3) buyurmuş, ardından da bu surenin ilk on ayetini okumuştur.

(1) bk. Nisâ suresi, 28; Enbiyâ suresi, 37; Hûd suresi, 9; İsrâ suresi, 100; Ahzâb suresi, 72. ayetler.
(2) Tîn suresi, 5. ayet.
(3) Tirmizi, Tefsir, 23.

Bilgi Kutusu

Mü’minûn suresinin ilk on ayetinin temel mesajı şunlardır:

• Mümin; namazlarını huşu ile kılmalı, boş sözlerden uzak durmalı, zekâtını vermeli, zinaya yaklaşmayıp iffet ve namusunu korumalıdır.

• Emanete riayet etmeli ve verdiği sözü yerine getirmelidir.

• Bunları yapanlar başarıya ulaşacak ve Firdevs’e (cennet) kavuşup orada ebedî kalacaktır.

Surenin 1-22. ayetlerinde genel olarak müminlerin özelliklerinden, insanın yaradılışından ve Allah’ın (c.c.) mükemmel bir yaratıcı olduğundan bahsedilir. Yağmurun yağmasına ve onun sayesinde yetişen meyvelere, bağa ve bahçelere dikkat çekilir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَۙ ﴿١﴾ اَلَّذ۪ينَ هُمْ ف۪ي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَۙ ﴿٢﴾
وَالَّذ۪ينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَۙ ﴿٣﴾ وَالَّذ۪ينَ هُمْ لِلزَّكٰوةِ
فَاعِلُونَۙ ﴿٤﴾ وَالَّذ۪ينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَۙ ﴿٥﴾ اِلَّا
عَلٰٓى اَزْوَاجِهِمْ اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ فَاِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُوم۪ينَۚ ﴿٦﴾
فَمَنِ ابْتَغٰى وَرَٓاءَ ذٰلِكَ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْعَادُونَۚ ﴿٧﴾ وَالَّذ۪ينَ هُمْ
لِاَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَۙ ﴿٨﴾ وَالَّذ۪ينَ هُمْ عَلٰى صَلَوَاتِهِمْ
يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَۙ ﴿١٠﴾ اَلَّذ۪ينَ يَرِثُونَ
الْفِرْدَوْسَۜ هُمْ ف۪يهَا خَالِدُونَ ﴿١١﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ
مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ ط۪ينٍۚ ﴿١٢﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً ف۪ي قَرَارٍ مَك۪ينٍۖ ﴿١٣﴾

Mü’minûn suresi 1-13. ayetler

Surenin 23-33. ayetlerinde Nuh’un (a.s.) peygamber olarak görevlendirildiği, halkının ileri gelenlerinin “Allah elçi göndermek isteseydi melek gönderirdi.” diyerek onu yalanladığı, Allah’ın (c.c.) emri üzerine Nuh’un (a.s.) bir gemi inşa ettiği ve gemiye Allah’a inananlarla o bölgede yaşayan her canlıdan birer çift aldığı, yükselen sularda gemiye binmeyenlerin boğulduğu anlatılır. Nuh’un (a.s.) kavminden sonra başka bir neslin geldiğinden bahsedilir. Ayrıca bu kıssalarda insanı, olumlu davranışa yöneltmek için pek çok kavram üzerinde durulmuştur.

34-50. ayetlerde, Hud Peygamber’in (a.s.) kavminde kâfirlikte direnenler arasında, azıp şımaran bir zümrenin Hz. Hud (a.s.) için “Bu adam bizim gibi bir insandır.” diyerek böyle birinin sözünü dinlemelerinin, kendi itibarlarını sarsacağını ileri sürmelerinden ve Hz. Hud’a (a.s.) asla inanmayacaklarından bahsedilir. Bunun üzerine Hud’un (a.s.) “Allah’ım bana yardım eyle.” diye dua ettiğinden, inanmayanların korkunç bir kasırgayla helak olduğundan ve daha sonra başka bir neslin geldiğinden söz edilir. Sonraki zamanlarda çeşitli kavimlere birbiri ardınca elçiler gönderildiği fakat o elçilerin kavimleri tarafından yalanlandıklarına dikkat çekilir. Ayetlerde ayrıca Musa (a.s.) ve kardeşi Harun’un (a.s.) Firavun’la olan mücadelesine de yer verilir.

51-77. ayetlerde ise peygamberlerden tevhid inancını tebliğ ve muhafaza hususunda duyarlı olmaları istenir. Rablerinin ayetlerine yürekten inanıp O’na eş koşmayanlardan, hayırlı işlerde birbiriyle yarışanlardan, kimseye gücünün üstünde bir yük yüklenmediğinden ve kimseye haksızlık yapılamayacağından söz edilir. Yine aynı ayetlerde inkârcıların ayetlere karşı burun kıvırdıklarına, ayetleri dinleyip anlamaya çalışmadan reddettiklerine, başlarına bir azap geldiğinde şaşkınlığa düşeceklerine ve ümitsizliğe kapılacaklarına değinilir.

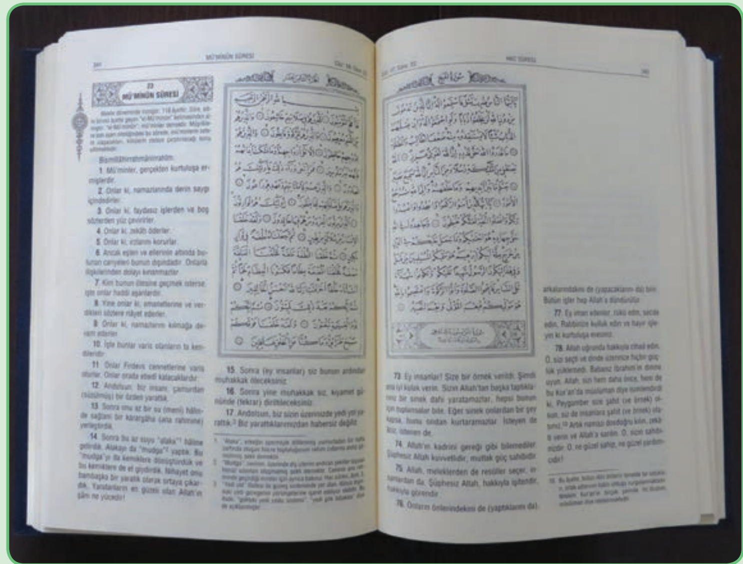
78-92. ayetlerde müşriklere görme, duyma, düşünme, anlama ve kavrama kabiliyetleri bahşedildiği hâlde onların bunlara şükretmedikleri, bir gün hesap vermek üzere Allah’ın (c.c.) huzurunda toplanacakları, can verenin de can alanın da Allah (c.c.) olduğu, O’nun tek ilah olduğu ve müşriklerin şirkle ilgili tüm yakıştırmalarından uzak olduğu anlatılır.

93-118. ayetlerde müşriklere karşı nasıl davranılması gerektiğinden, müşriklerin öldükten sonra tekrar hayata dönüp boş yere harcadıkları ömürlerini telafi etmek isteyeceklerinden fakat buna izin verilmeyeceğinden bahsedilir. Kıyamet günü, sura üflendikten sonra kimsenin kimseye bir faydasının dokunmayacağı, kimsenin kimseyi sormaya mecalinin kalmayacağı, o gün amel terazisinin kurulacağı ve iyilikleri ağır gelenlerin kurtulacağı, hafif gelenlerin ise hüsrana uğrayacakları anlatılır. Cehennem ateşinin dehşeti tasvir edilir. Allah’ın (c.c.) cehennemdekilere “Dünyada kaç yıl kaldınız?” diye soracağı ve cehennemdekilerin ise “Bir gün veya daha az.” diye cevap verecekleri ifade edilir. Sonra Allah (c.c.) dışında bir tanrıya tapanların bunun hesabını vereceklerinden bahsedilir. Sure “Rabb’im beni bağışla, bana merhamet et, merhametli olanların en hayırlısı sensin.” duasıyla biter.

Değerlendirelim

Mü’minûn suresinin ilk 10 ayet mealini sınıfta okuyup ayetlerden kendinize ilkeler belirleyiniz. Bunlar üzerinde arkadaşlarınızla konuşunuz.

Mü’minûn suresi, samimi müminlerin belli başlı özelliklerini ortaya koyarak Allah’ın (c.c.) bizden nasıl bir Müslüman olmamızı istediğini göz önüne sermektedir. İnsan, Yüce Allah’ın (c.c.) Kur’an’da emrettiği doğrultuda yaşadığı sürece gerçek bir kul olur. Buna göre ibadetlerini layıkıyla yerine getiren iffetli, sözünde duran, harama el uzatmayan bir Müslüman, Yüce Allah’ın (c.c.) sevgisini hem de insanların saygısını kazanacaktır.

Yazalım

Mü'minûn suresiyle ilgili istenilen bilgileri aşağıda boş bırakılan yerlere yazınız.

Mü'minûn suresinin ayet sayısı : .... Nazil olduğu yer : ....

Kur'an-ı Kerim'deki sırası : ....

Surede verilmek istenen mesajlar:

....

....

....

....

3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum (İsrâ, 80)

Dua, insan ile yaratıcısı arasında en etkili iletişim yoludur. Dua ibadetin özü, Allah (c.c.) ile kul arasındaki en güçlü bağdır. Dua, bizi Rabb'imize yönelten en etkili yoldur. Rabb'imize aramızda hiçbir aracı olmadan dilediğimiz zaman dua ederek yaklaşabiliriz. Dua, insanları diğer canlılardan ayıran ve insana Allah (c.c.) katında saygınlık kazandıran özelliklerden biridir. Sahabeden bazıları, Hz. Peygamber'e (s.a.v.) gelerek şöyle dediler: "Ya Resulallah! Rabb'imiz bize yakın mıdır, uzak mıdır? Eğer yakınsa O'na sessizce dua edelim. Uzaksa yüksek sesle yalvaralım." Onlara Peygamberimiz (s.a.v.) şu ayeti okuyarak cevap verdi:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

وَاِذَا سَاَلَكَ عِبَاد۪ي عَنّ۪ي فَاِنّ۪ي قَر۪يبٌۜ اُج۪يبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا
دَعَانِۙ فَلْيَسْتَج۪يبُوا ل۪ي وَلْيُؤْمِنُوا ب۪ي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

"Kullarım, beni senden sorarlarsa, (bilsinler ki), gerçekten ben (onlara çok) yakınım. Bana dua edince dua edenin duasına cevap veririm. O hâlde, doğru yolu bulmaları için benim davetime uysunlar, bana iman etsinler."[1]

Değerlendirelim

Yukarıda verilen Bakara suresinin 186. ayet mealine göre dua ile insanın kendini güvende hissetmesi arasında nasıl bir ilişki kurabilir? Sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

(1) Bakara suresi, 186. ayet.

Allah (c.c.) bizlerden dua etmemizi istemiş ve bunun bir kulluk görevi olduğunu bildirmiştir. Edilen duaların karşılıksız kalmayacağını **"…Bana dua edin, duanıza cevap vereyim…"**(1) ayetiyle ifade eder. Bu nedenle iman sahibi kimseler dua ederek Allah'tan (c.c.) yardım isterler.

Dua aynı zamanda bir ibadettir. Kur'an'ın pek çok ayetinde ibadetle dua bir arada yer alır. Bu nedenle gerek Rabb'imizin gerekse Peygamberimizin (s.a.v.) tavsiyeleri üzerine ibadetlerimizde dua ederiz. Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadisinde **"Dua ibadetin özüdür."**(2) buyurarak duanın ibadetlerle yakın ilişkisine dikkat çekmiştir.

Dua, insanın Allah (c.c.) katındaki değerini artırır. Bu hususta Kur'an'da **"Ey Muhammed! De ki: Duanız ve kulluğunuz olmasa Allah size ne diye değer versin…"**(3) buyrulurak insanın dua ile Allah (c.c.) katındaki değerinin arttığına işaret edilir. Çünkü dua ederek Allah'ı (c.c.) hatırlar, O'na sığınır ve O'nun verdiği nimetlere şükrederiz. Bu ise Allah'ın (c.c.) lütuf ve ihsanına kavuşmamıza vesile olur.

Dua, araya başka aracılar koymadan sadece Allah'a (c.c.) edilir. Duada önemli olan içten ve samimi olmaktır. Dua eden kişi, duasının gerçekleşmesi için aynı zamanda fiilî bir çaba içinde olmalı ve sonunda ise tevekkül etmelidir. Yani kötü alışkanlıktan kurtulmak için dua eden kimse, kötü alışkanlığı terk etmek için de çaba harcamalıdır.

İnsanın kendisini Allah'a (c.c.) en yakın hissettiği anlardan biri, dua ettiği zamandır.

(1) Mü'min suresi, 60. ayet.
(2) Tirmizi, De'avât, 1.
(3) Furkân suresi, 77. ayet.

Kur'an-ı Kerim'de nasıl dua edileceği peygamberlere öğretilmiştir. Örneğin İsrâ suresinde Yüce Allah (c.c.), Peygamberimizden (s.a.v.) müşriklerin kendisini öldürmek istemeleri üzerine şöyle dua etmesini ister:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

وَقُلْ رَبِّ اَدْخِلْن۪ي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَاَخْرِجْن۪ي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ ل۪ي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَص۪يرًا ﴿٨٠﴾

"De ki: "Rabb'im! (Gireceğim yere) doğruluk ve esenlik içinde girmemi sağla. (Çıkacağım yerden de) beni doğruluk ve esenlik içinde çıkar. Katından bana yardımcı bir kuvvet ver."(1) Bu dua ile Allah'ın elçisi, Mekke'den Medine'ye hicret ederken hayırlısıyla Medine'ye kavuşmayı dilemiş ve güvenli bir şekilde oraya ulaşmıştır. Ayrıca ayette genel olarak kişinin bir yere girerken veya bir yerden çıkarken, herhangi bir işe başlarken veya işi bitirirken, her şeyin iyi ve güzel gitmesi için, sonucun hayırlar getirmesi için gayret etmesine işaret edildiği de anlaşılmalıdır. İnsan böyle bir girişim için çaba gösterip dua ederek Allah'tan (c.c.) yardım dilemelidir. Çünkü kişiyi her türlü sonuca ulaştıran yalnızca Allah'tır (c.c.).

Kur'an'da peygamberlerin yaptığı bir kısım dualar bize örnek gösterilir:

Hz. Eyüp (a.s.): **"...Şüphesiz ki ben derde uğradım. Sen ise merhametlilerin en merhametlisisin..."**(2)

Hz. Zekeriya (a.s.): **"...Rabb'im! Beni yalnız bırakma..."**(3)

Hz. Nuh (a.s.): **"Rabb'im! Beni, ana-babamı, iman etmiş olarak evime girenleri, iman eden erkekleri ve iman eden kadınları bağışla..."**(4)

Kur'an'da kendimiz ve diğer müminler için şöyle dua etmemiz öğütlenir: **"Rabb'imiz! Hesap görülecek günde, beni, ana-babamı ve inananları bağışla."**(5) **"...Rabb'imiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver ve bizi ateşin azabından koru..."**(6)

Değerlendirelim

... رَبَّنَا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

"...Rabb'imiz, bize dünyada da ahirette de iyilik ver ve bizi ateşin azabından koru."

Bakara suresi, 201. ayet.

Yukarıdaki ayete göre dünyada da ahirette de iyilik istemenin ne anlama geldiğini sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

(1) İsrâ suresi, 80. ayet.
(2) Enbiyâ suresi, 83. ayet.
(3) Enbiyâ suresi, 89. ayet.
(4) Nûh suresi, 28. ayet.
(5) İbrahim suresi, 41. ayet.
(6) Bakara suresi, 201. ayet.

Dua etmenin belirli bir zamanı ve mekânı yoktur, her zaman her yerde dua edilebilir. Bizler dualarımızın hemen gerçekleşmesini isteriz, beklentilerimizin yerine gelmesini arzularız. Böyle durumlarda sabırlı olmalıyız. Peygamberimiz (s.a.v.) **"Acele edip 'Dua ettim de duam kabul olunmadı.' denmedikçe dualarınız kabul olur."**(1) buyurur. Bu nedenle dua ettikten sonra ümitsizliğe kapılmamalıyız. Peygamberimiz (s.a.v.) bu konuyla ilgili bir sözünde dualarımızın karşılıksız kalmayacağını şöyle müjdeler: **"Bir Müslüman dua ettiğinde mutlaka duasına karşılık verilir. Ya dünyada hemen karşılığını görür ya da ahirete bırakılır. Ya da duası miktarınca günahları affedilir."**(2)

Yazalım

Aşağıda Kur'an-ı Kerim'den örnek bir dua verilmiştir. Siz de verilen örneğe benzer şekilde Kur'an-ı Kerim'den iki dua örneği bularak boş bırakılan yerlere yazınız.

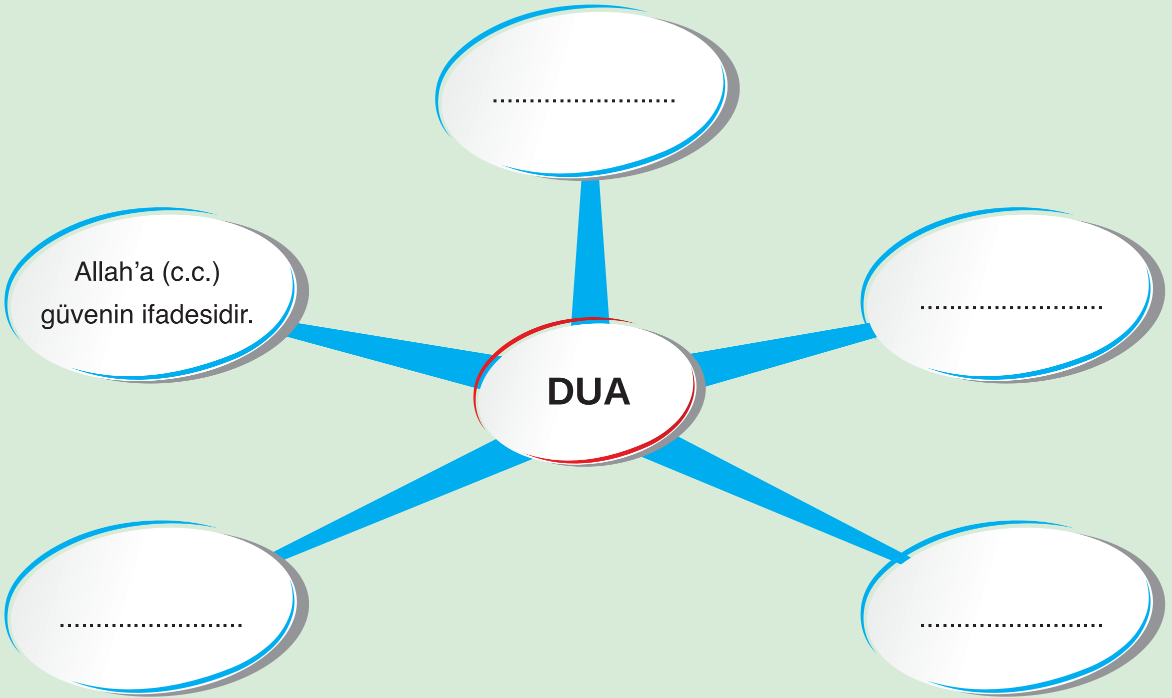
- **"...Rabb'imiz! Bizi ve bizden önce gelip geçmiş imanlı kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma! Rabb'imiz! Şüphesiz ki sen çok şefkatli, çok merhametlisin!"**

Haşr suresi, 10. ayet.

- ....
....
- ....
....

Yazalım

Aşağıdaki şemayı inceleyerek boş bırakılan kutucuklara dua ile ilgili temel ilkeleri yazınız.

(1) Müslim Zikir, 90.
(2) Müslim Zikir, 92.

Okuma Metni

Kur’an-ı Kerim’den Bazı Dua örnekleri

“Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver ve bizi ateş azabından koru…”

Bakara suresi, 201. ayet.

“…Ey Rabbimiz! Yüreğimizi sabırla doldur; bize direnme gücü ver; kâfir kavme karşı bize yardım et...”

Bakara suresi, 250. ayet.

“…Ey Rabbimiz! Unutur, ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlâmızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et.”

Bakara suresi, 286. ayet.

“…Rabbimiz! Bizim günahlarımızı ve işimizdeki taşkınlıklarımızı bağışla ve (yolunda) ayaklarımızı sağlam tut. Kâfir topluma karşı bize yardım et…”

Âl-i İmrân suresi, 147. ayet.

“…Ey Rabbim! Dileseydin onları da beni de bundan önce helak ederdin. Şimdi içimizden bir takım beyinsizlerin işledikleri günah sebebiyle bizi helak mı edeceksin? Bu sırf senin bir imtihanındır. Onunla dilediğin kimseyi saptırırsın, dilediğini de doğruya iletirsin. Sen bizim velimizsin. Artık bizi bağışla ve bize acı. Sen bağışlayanların en hayırlısısın”

A’râf suresi, 155. ayet.

“… Ey Rabbimiz, bizi zalimler topluluğunun baskı ve şiddetine maruz bırakma!”

Yûnus suresi, 85. ayet.

“…Rabbim! Şüphesiz ben senden hakkında bilgim olmayan şeyi istemekten sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz ve bana acımazsan, şüphesiz ziyana uğrayanlardan olurum”

Hûd suresi, 47. ayet.

“Rabbimiz! Şüphesiz sen, gizlediğimizi de, açığa vurduğumuzu da bilirsin. Yerde ve gökte hiçbir şey Allah’a gizli kalmaz.”

İbrahim suresi, 38. ayet.

“Rabbim! Beni namaza devam eden bir kimse eyle. Soyumdan da böyle kimseler yarat. Rabbimiz! Duamı kabul eyle.”

İbrahim suresi, 40. ayet.

4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: Rab, İlah, Melik, İbadet

Bir konuyu doğru anlayabilmek, ilgili temel kavramları bilmek, doğru anlamlandırmakla ilişkilidir. Kur'an-ı Kerim'i doğru anlayabilmek için de onun temel kavramlarının doğru anlaşılması önemlidir. Kur'an'ın temel kavramlarından olan rab, ilah, melik ve ibadet ile ilgili Kur'an'ın çeşitli ayetlerinde bilgiler verilir.

Rab: Sözlükte terbiye eden, yetiştiren, düzene koyan, düzelten, yöneten, nimet veren, ihtiyaçları gideren, sözü dinlenen, otorite sahibi ve üstünlüğü kabul edilen anlamlarında kullanılır. Kur'an'da pek çok ayette geçen rab kelimesi, hem Allah'ın (c.c.) hem de insanların sıfatı olarak kullanılmıştır. Allah (c.c.) için kullanılan "rab" kelimesi Kur'an'da isim ya da sıfat tamlaması şeklinde yer alır. Örneğin Fâtiha suresinde "Rabbi'l-âlemin" (âlemlerin Rabb'i) olarak geçer.

Rab sözcüğünün ihtiyaçları gideren, besleyen, büyüten ve efendi anlamları insan sıfatı olarak kullanılır. Örneğin Hz. Yusuf (a.s.) yanında kaldığı Mısır azizine **"Evinde bulunduğu kadın (gönlünü ona kaptırıp) ondan arzuladığı şeyi elde etmek istedi ve kapıları kilitleyerek "Haydi gelsene!" dedi. O ise "Allah'a sığınırım, çünkü o (kocan) benim efendimdir, bana iyi baktı. Şüphesiz zalimler kurtuluşa eremezler."**(1) dedi.

Rab; otorite sahibi, itaat edilen, sözü geçen, üstünlüğü kabul edilen kişi anlamında da kullanılır. Örneğin Kur'an-ı Kerim'in bir ayetinde şöyle buyrulur: **"(Yahudiler) Allah'ı bırakıp hahamlarını; (Hristiyanlar ise) rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i rab edindiler. Oysa bunlar da ancak bir olan Allah'a ibadet etmekle emrolunmuşlardır. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. O, onların ortak koştukları her şeyden uzaktır."**(2)

Değerlendirelim

Yukarıdaki (Tevbe 31) ayet mealine göre;

• Yahudilerin hahamlarını,

• Hristiyanların rahiplerini ve Meryem oğlu İsa'yı (a.s.) rab edinmesinin ne anlama geldiğini arkadaşlarınızla tartışınız.

Rab; sahip olma, yaratma, hidayet etme, yedirme, içirme, şifa verme ve bağışlama anlamında Allah'ın sıfatı olarak da kullanılır. Kur'an'ın **"Hamd, (övme ve övülme) âlemlerin Rabb'i olan Allah'a mahsustur."**(3) ayeti buna örnektir. Allah'ın (c.c.) sıfatı olarak kullanıldığı zaman Rab kelimesi; bütün varlıkların sahibi, yaratıcısı, onları besleyen büyüten, terbiye eden, onların ihtiyaçlarını gideren, rızıklarını veren, her şeyi bir düzene koyan Allah (c.c.) demektir. Bu manada Allah (c.c.), her şeyin Rabb'idir.

Değerlendirelim

Fâtiha suresinin ikinci ayetinde yer alan **"Hamd, (övme ve övülme) âlemlerin Rabb'i olan Allah'a mahsustur."** ifadesinde "rab" kavramının kullanıldığı anlamı tefsir kitaplarından araştırarak arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

(1) Yûsuf suresi, 23. ayet.
(2) Tevbe suresi, 31. ayet.
(3) Fâtiha suresi, 2. ayet.

İlah: Sözlükte tapınmak, kulluk etmek, hayret etmek, gönülden bağlanıp sığınmak anlamlarına gelir. İlah sözcüğü Kur'an'da çokça kullanılmıştır. Buna göre ilah; kendiliğinden var olan, başkasına ihtiyacı bulunmayan, yaratan, öldürüp dirilten, rızık veren, ilmiyle bütün varlıkları kuşatan, esirgeyen ve bağışlayan anlamlarında kullanılmaktadır. Ayrıca ilah; evrenin yegâne hâkimi olup daima üstün gelen, en güzel isimlere sahip olan ve peygamberleri vasıtasıyla insanlara mesaj gönderen en yüce varlık demektir.

Kur'an'da ilah kelimesi, hak ya da batıl, tapınılan her türlü varlık için kullanılmıştır. Bu konuya ışık tutan bir ayette şöyle buyrulur: **"Sen Allah'la beraber başka bir ilaha dua etme. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur…"**(1) Bu ayette Yüce Allah (c.c.), kendisi dışında ilahların olmadığını vurgulamıştır.

Kelime-i Tevhid: "Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlüllah"

Kur'an-ı Kerim'de ilah kavramı; yüceliği karşısında hayranlık duyulan, evrende her şeye hâkim olup daima üstün gelen anlamında kullanılmıştır. Ayrıca gönülden bağlanılıp sığınılan, duyularla idrak edilemeyen varlık anlamında da Kur'an'da yer almıştır. Örneğin Kur'an'da **"(Resulüm!) De ki: Hiç düşündünüz mü, eğer Allah üzerinizde geceyi ta kıyamet gününe kadar aralıksız devam ettirse Allah'tan başka size bir ışık getirecek ilah kimdir? Hâlâ işitmeyecek misiniz? De ki: Söyleyin bakalım, eğer Allah üzerinizde gündüzü ta kıyamet gününe kadar aralıksız devam ettirse Allah'tan başka, istirahat edeceğiniz geceyi size getirecek ilah kimdir? Hâlâ görmeyecek misiniz?"**(2) buyrularak evrende her şeyin hakiminin ve her şeye gücü yetenin Allah (c.c.) olduğu vurgulanmıştır. Ayette Allah'tan (c.c.) başka ilahlara yönelmek ise kınanmıştır.

(1) Kasas suresi, 88. ayet.
(2) Kasas suresi, 71-72. ayetler.

İlah kavramı, Kur'an'da yaratan ve yöneten anlamında hayatın bütün kurallarını belirleme hakkı elinde olan, mutlak varlık için kullanılır. Bu konu Kur'an'ın bir ayetinde şöyle ifade edilmiştir: **"Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka tanrılar bulunsaydı, yer ve gök, (bunların nizamı) kesinlikle bozulup gitmişti. Demek ki Arş'ın Rabb'i olan Allah, onların yakıştırdıkları sıfatlardan münezzehtir."**(1) İlah kavramı Kur'an-ı Kerim'de bu anlamların dışında hak olsun, batıl olsun ayrım yapılmaksızın insanların kendisine tapındığı varlık anlamında da kullanılmıştır. Bu husus Kur'an'da şöyle ifade edilmiştir: **"...Rabb'inin azap emri gelince Allah'ı bırakıp da taptıkları ilahları kendilerine hiç bir fayda sağlamadı. İlahları onların sadece ziyanlarını artırdı."**(2) Ayetlerden anlaşıldığına göre hak veya batıl, tapınılan her varlığa ilah adı verilmektedir. Ancak Kur'an, gerçek ilahın sadece Allah (c.c.) olduğunu vurgulamakta ve bunun için "Lâ ilâhe illallah (Allah'tan başka ilah yoktur.)" gerçeğini dikkatimize sunmaktadır.

Değerlendirelim

Yer ve gökte başka ilahlar bulunması hâlinde yer ve göğün bozulması sizce ne anlama gelmektedir? Arkadaşlarınızla bu konuyu tartışınız.

Yazalım

Aşağıdaki örnekte olduğu gibi siz de içerisinde ilah kavramının geçtiği iki ayet meali bularak aşağıya yazınız.

"Sizin ilahınız, yalnızca kendisinden başka ilah olmayan Allah'tır. O'nun ilmi her şeyi kuşatmıştır."

Tâ-Hâ suresi, 98. ayet.

- ....
....
- ....
....

Melik: Sözlükte emir, hükümdar ve yönetici anlamına gelir. Allah'ın (c.c.) sıfatı olarak melik; bütün varlıkları, âlemleri yöneten, dilediğini yapan ve dilediği gibi hükmeden demektir. Mâlik; mülk sahibi, hükümran anlamına gelir. Allah'ın (c.c.) sıfatı olarak ise bütün varlıkların sahibi demektir.

Kur'an-ı Kerim'de bazı ayetlerde melik ifadesiyle Allah'ın (c.c.) dünya hükümranlığı, bazı ayetlerde ise ebedî hayat hükümranlığı ifade edilir. Yüce Allah (c.c.) bu konuyla ilgili bir ayette şöyle buyurmaktadır: **"De ki: 'Ey mülkün sahibi olan Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin. Dilediğinden de çeker alırsın. Dilediğini aziz edersin, dilediğini de zelil kılarsın. Hayır senin elindedir. Şüphesiz sen her şeye kadirsin.'"**(3) Bu ayetteki "mülk" daha çok dünya hayatıyla ilgili hükümranlığın Allah'a (c.c.) mahsus olduğunu ifade eder. Fâtiha suresinin dördüncü ayetinde geçen "mâlik" kelimesi de "Din gününün sahibi olan Allah" anlamındaki "mâlik-i yevmi'd-dîn" ifadesinde ebedî hayatın hükümranlığının Allah'a mahsus olduğunu ifade eder.(4)

(1) Enbiyâ suresi, 22. ayet.
(2) Hûd suresi, 101. ayet.
(3) Âl-i İmrân suresi, 26. ayet.
(4) Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, c. 29, s. 51.

Allah (c.c.) evreni ve evrendeki her şeyi yaratandır.

Mülk kavramı, Kur'an-ı Kerim'in pek çok ayetinde Allah'la (c.c.) ilişkilendirilir. Birçok ayette de kendilerine tanrılık sıfatı yüklenen varlıkların hiçbir şeye malik olmadıkları vurgulanarak mülkün dolaylı bir şekilde Allah'a (c.c.) mahsus olduğu ifade edilir. Mülkün sadece Allah'a (c.c.) mahsus olduğu Kur'an'da önemle vurgulanır. Bir ayette şöyle buyrulur: **"Göklerin, yerin ve ikisi arasındaki her şeyin hükümranlığı kendisine ait olan Allah yücedir!.."**[1] Sonuç olarak Allah (c.c.), hem dünyanın hem de ahiretin gerçek sahibi, maliki ve yöneticisidir.

Yazalım

Aşağıdaki örnekte olduğu gibi siz de içerisinde "melik, malik" (hükümranlık) kelimelerinin geçtiği bir ayet meali bularak boş bırakılan yere yazınız.

"Mutlak hükümranlık elinde olan Allah, yüceler yücesidir ve O'nun her şeye gücü yeter."

Mülk suresi, 1. ayet.

....

....

....

....

(1) Zuhruf suresi, 85. ayet.

İbadet: Kur’an’ın temel konularından biridir. İbadet; insanın yaratılmasının anlamı, inancın meyvesidir. Sözlükte boyun eğme, itaat etme, saygı duyma, kulluk etme, tapınma, yüceltme gibi anlamlara gelir. Dinî terim olarak ise Allah’ın (c.c.) insanlara emrettiği ve insanların da Allah’a (c.c.) karşı yapmakla görevli olduğu tüm davranışlardır. Bununla ilgili Kur’an’ın bir ayetinde Yüce Allah (c.c.) şöyle buyurur: **“...Biz İsrailoğullarından, ‘Allah’tan başkasına ibadet etmeyeceksiniz, anne-babaya, yakınlara, yetimlere, yoksullara iyilik edeceksiniz, herkese güzel sözler söyleyeceksiniz, namazı kılacaksınız, zekâtı vereceksiniz.’ diye söz almıştık. Sonra pek azınız hariç, yüz çevirerek sözünüzden döndünüz.”**(1) Ayette sayılan davranışların hepsi birer ibadettir. İbadet ise sadece Allah’a (c.c.) yapılır. İbadetin sadece Allah’a (c.c.) yapılacağı, bir ayette şöyle ifade edilir: **“Ey ademoğulları! Ben size, şeytana kulluk etmeyin. Çünkü o sizin için apaçık bir düşmandır. Bana kulluk edin. İşte bu dosdoğru yoldur, diye emretmedim mi?”**(2)

Yazalım

Yukarıda verilen Bakara suresinin 83. ayetinin mealine göre Yüce Allah (c.c.), İsrailoğullarından hangi hususlarda söz almıştır? Görüşlerinizi aşağıya listeleyiniz.

- ....
- ....
- ....
- ....
- ....
- ....

Namaz, Kur’an’da emredilen ibadetlerden biridir.

(1) Bakara suresi, 83. ayet.
(2) Yâsîn suresi, 60-61. ayetler.

Kur'an'da emredilen ibadetlerin nasıl yerine getirileceği, uygulama şartları ve hükümleri Peygamber Efendimizin (s.a.v.) uygulama ve açıklamalarıyla açıklık kazanmıştır. Bu ibadetler, Hz. Peygamber (s.a.v.) tarafından ayrıntılı bir şekilde uygulanmış ve onun öğrettiği tarzda yapılmaya devam edilmiştir. Allah Resulü, **"Ben nasıl namaz kılıyorsam siz de öylece kılınız."**(1), **"Hacla ilgili hükümleri benden öğreniniz."**(2) buyurarak Müslümanlara namazın kılınış ve haccın eda ediliş biçimlerini göstermiştir. Hz. Peygamber'in (s.a.v.) bu uygulamaları sonraki nesillere de aynı şekilde aktarılarak günümüze kadar gelmiştir.

İslam'da ibadetin biri genel, diğeri özel olmak üzere iki anlamı vardır. Genel anlamda ibadet, mükellef bir kişinin Allah'a (c.c.) karşı duyduğu saygı ve sevginin sonucu olarak O'nun rızasına uygun davranmasıdır. Bu çerçevede Allah'ın (c.c.) hoşnutluğunu kazanmak için yapılan her fiil, ibadet olarak nitelendirilir ve ödüllendirilir. Allah'ın (c.c.) hoşnutluğunu kazanmak için yapılan her davranışa salih amel denir. Bu amaçla fert ve toplum yararına gerçekleştirilen her olumlu davranışın Allah (c.c.) katında bir karşılığı vardır. Nitekim Allah (c.c.) **"Artık kim zerre ağırlığınca bir hayır işlerse onun mükâfatını görecektir."**(3) buyurur.

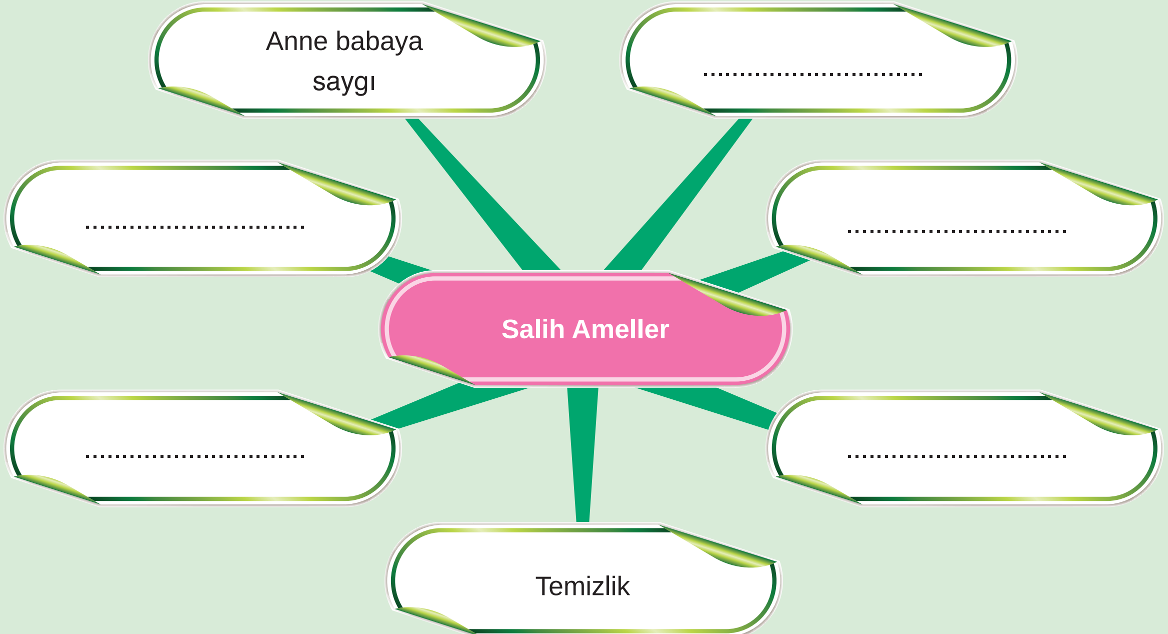
Değerlendirelim

Yukarıdaki ayet mealine göre "zerre ağırlığınca hayır işlemek" ifadesinin ne anlama geldiğini arkadaşlarınızla tartışınız.

Yazalım

"Salih amel" olan ibadetlerden bazılarını sınıfça belirleyerek boş bırakılan kutucuklara yazınız.

(1) Buhari, Ezan 18.
(2) Nesâî, Menâsik, 220.
(3) Zilzâl suresi, 7. ayet.

Yazalım

Boş bırakılan kutucuklara farz olan ibadetlerden örnekler yazınız.

Oruç tutmak

....

Özel Anlamda İbadet

....

....

Özel anlamda ibadet ise mükellef bir kimsenin Allah'a (c.c.) karşı saygısını ve boyun eğmesini simgeleyen, Allah (c.c.) ve Resulü (s.a.v.) tarafından yapılması istenen davranış biçimleridir. Bu manadaki ibadetlerin bir uygulama şekli vardır. Bunlar Peygamber Efendimiz (s.a.v.) tarafından öğretilmiştir. Örneğin namazın rekâtları ve kılınış şekli, hacla ilgili uygulamalar, oruçta dikkat edilmesi gereken hususlar hep Allah Resulü (s.a.v.) tarafından uygulanarak gösterilmiştir. Allah'a (c.c.) ibadet etmenin önemi ve gerekliliği kavransa bile bunların nasıl ve ne şekilde yapılacağı bilgisine ihtiyaç duymaktayız. Bu nedenle ibadetler Hz. Muhammed'in (s.a.v.) davranışları model alınarak yapılmalıdır. İbadetlerin yalnızca Allah'ın (c.c.) emrettiği, Peygamberimizin (s.a.v.) açıklayıp gösterdiği tarzda yapılması esastır.

Değerlendirelim

Aşağıdaki kavramları yandaki anlamlarıyla örnekte olduğu gibi eşleştiriniz. Kavramların anlamlarını arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

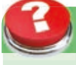
Rab

İlah

Melik

İbadet

- Allah'ın (c.c.) insanlara emrettiği ve insanların da Allah'a (c.c.) karşı yapmakla yükümlü oldukları tüm davranışlar.
- Bütün varlıkları, âlemleri yöneten, dilediğini yapan ve dilediği gibi hükmeden.
- Yaratan, öldürüp dirilten, rızık veren, ilmiyle bütün varlıkları kuşatan, esirgeyen ve bağışlayan, evrenin yegâne hâkimi olup daima üstün gelen, en güzel isimlere sahip olan ve peygamberleri vasıtasıyla insanlara mesaj gönderen en yüce varlık.
- Efendi, sahip, terbiye eden, yetiştiren, düzene koyan, düzelten, yöneten, nimet veren, ihtiyaçları gideren, sözü dinlenen, otorite sahibi, reis ve üstünlüğü kabul edilen.

Değerlendirelim

Aşağıdaki formu doldurarak kendinizi değerlendiriniz.

KUR'AN-I KERİM'E YÖNELİK SEVGİ VE SAYGI DAVRANIŞLARI	Her zaman	Bazen
Kur'an'ın hem Arapçasını hem mealini okuyorum.		
Kur'an'ın mealini okurken mesajlar çıkarmaya çalışıyorum.		
Kur'an'ın mealini okurken mesajlarını ailemle paylaşıyorum.		
Kur'an okurken abdestli olmaya gayret ediyorum.		
Kur'an'ı düzgün teleffuzla okumaya çalışıyorum.		
Kur'an'ı güzel okumada öğretmenimizden ve güzel okuyan okuyuculardan yardım alıyorum.		
Kur'an'dan öğrendiğim ilkeleri arkadaşlarıma aktarıyorum.		
Kur'an'ın yasakladığı davranışlardan uzak duruyorum.		
Kur'an'ın istediği doğruluk, dürüstlük, yardımseverlik, cömertlik gibi güzel davranışları sergiliyorum.		
Kur'an'dan bazı bölümleri ezberlemeye gayret ediyorum.		
Kur'an'ı sesli okumaya gayret ediyorum.		
Kur'an'ı okurken harflerin mahreçlerine dikkat ediyorum.		
Kur'an'ı okurken öğrendiğim tecvit kurallarını uyguluyorum.		
Kur'an'da secde ayetlerini okuduğumda tilavet secdelerini hemen yapıyorum.		
Kur'an'ı evde ailemle okumaya önem veriyorum.		

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

1. Kur'an-ı Kerim'in diğer kutsal kitaplardan ayrılan yönlerini yazınız.

2. Kur'an-ı Kerim'in isimlerinden dört tanesini anlamlarıyla birlikte yazınız.

3. Allah'ın insanı yeryüzünde halife kılması ne demektir? Açıklayınız.

4. Mü'minûn suresinde müminlerin hangi özelliklerinin vurgulandığını belirtiniz.

B. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru seçeneklerini işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi, Kur'an'ın özelliklerinden biri değildir?

A) Vahye dayanması

B) Peygamberimiz zamanında kitap hâline getirilmiş olması

C) Günümüze kadar hiç değişmeden kalması

D) Ayet ayet, sure sure nazil olması

E) Getirdiği ilkelerin kıyamete kadar geçerli olması

2. Kur'an-ı Kerim'in birçok ismi ve sıfatı vardır. Bunların içinde en çok kullanılan "Kur'an" ismidir. Bu isim ve sıfatlar, Kur'an'ın ayetlerinde bizzat zikredilir. Her biri Kur'an'ın ayrı bir özelliğini veya işlevini belirtir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Kur'an'ın isimleri ve sıfatları arasında yer almaz?

A) Samed

B) Hüdâ

C) Furkân

D) Tenzîl

E) Kitâb

3. "Var olan, başkasına ihtiyacı olmayan, gönülden bağlanıp sığınılan, yaratan, öldürüp dirilten, rızık veren, esirgeyen ve bağışlayan" anlamlarında kullanılan Kur'an kavramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rab

B) Melik

C) İlah

D) İbadet

E) İhlas

4. Aşağıda Mü’minûn suresiyle ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Adını mü’minûn kelimesinden almıştır.

B) Mekke’de nazil olmuştur.

C) Müminlerin özelliklerinden bahseder.

D) Kur’an’ın en uzun suresidir.

E) 118 ayettir.

5. **“Bir Müslüman dua ettiğinde mutlaka duasına karşılık verilir. Ya bu dünyada hemen karşılığını alır ya da bu karşılık ahirete bırakılır. Ya da duası miktarınca günahları affedilir.”**

Müslim, Zikir, 92.

Yukardaki hadiste verilmek istenen asıl mesaj aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kutsal gecelerde dua edilmelidir.

B) Dualar karşılıksız kalmaz.

C) Sözlü dua yanında fiilî dua da edilmelidir.

D) Dua edenin günahları affedilir.

E) Dualar ibadetin özüdür.

C. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri verilen kavramlardan uygun olanıyla doldurunuz.

Nâs	mükâfatını	Tevbe	ilah	Fâtiha

1. **“Kim zerre ağırlığınca bir hayır işlerse onun ……...........….görecektir.”** (Zilzâl suresi, 7. ayet.)

2. Kur’an’ın ilk suresi……...…....., son suresi ise……...…....…… suresidir.

3. Hak ya da batıl, tapınılan her varlığa ……........……..denir.

4. Kur’an-ı Kerim’de başında besmele bulunmayan sure……….......……suresidir.

Ç. Aşağıdaki ifadeler doğru ise ifadelerin başına “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

( ) **1.** Kur’an-ı Kerim vahye dayanır ve Allah’ın (c.c.) kelamıdır.

( ) **2.** Surelerin isimlerini Hz. Peygamber (s.a.v.) koymuştur.

( ) **3.** Allah’ın (c.c.) insanlara emrettiği ve insanların da Allah’a (c.c.) karşı yapmakla yükümlü olduğu tüm davranışlara iman denir.

( ) **4.** Kur’an ayet ayet, sure sure 23 yılda indirilmiştir.

2. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ OKUMAYA GİRİŞ

ÜNİTEMİZE HAZIRLANALIM

1. Kur'an okumayı öğrenmenin önemini ifade eden bir ayet veya hadis meali bularak defterinize yazınız.
2. "Tecvit, hafız, kevser ve ihlas" kavramlarının anlamlarını sözlükten bularak öğreniniz.
3. Kur'an'ı anlayarak okumaya niçin ihtiyaç duyarız? Düşüncelerinizi yazınız.
4. Bir sure ezberlerken nasıl bir yöntem kullandığınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

I. KUR'AN-I KERİM'İ OKUMAYI ÖĞRENİYORUZ

Kur'an-ı Kerim, Allah (c.c.) tarafından Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'e (s.a.v.) vahiy yoluyla indirilmiştir. Kur'an; mushaflara yazılmış, birçok insan tarafından ezberlenmiş, okunması ibadet kabul edilmiş, insanların bir benzerini oluşturmaktan âciz olduğu ilahi bir kitaptır.

Değerlendirelim

Kur'an-ı Kerim'i okumayı öğrenmek niçin önemlidir? Arkadaşlarınızla konuşunuz.

Kur'an-ı Kerim'in indirilişi, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) 610 yılında ilk vahyi almasıyla başlayıp vefat ettiği 632 yılına kadar devam etmiştir. Böylece Kur'an-ı Kerim 23 yıllık bir süre içinde tamamlanmıştır. Bu durum Kur'an'ın öğrenilmesini, ezberlenmesini ve yazılmasını kolaylaştırmıştır. Peygamberimiz (s.a.v.) kendisine indirilen Kur'an ayetlerini hemen ezberlemiştir. Daha sonra bu ayetleri sahabeden bazılarına ezberletmiş ve vahiy kâtiplerine de yazdırmıştır. Ayrıca her yıl ramazan ayında, Peygamberimiz (s.a.v.), Kur'an-ı Kerim'in o ana kadar indirilmiş olan ayetlerini Cebrail'e (a.s.) okumuştur. Cebrail (a.s.) de Peygamberimize (s.a.v.) okumuş, o da okunan ayetleri takip etmiştir. Mukabele adı verilen bu uygulama Peygamberimizin (s.a.v.) vefatına kadar devam etmiştir. Bu uygulamanın Kur'an-ı Kerim'in indirildiği şekliyle hiçbir değişikliğe uğramadan günümüze kadar ulaşmasına büyük katkısı olmuştur.

Kur'an öğrenmek fazilettir.

Kur'an okumak dinimizin emrettiği ibadetlerden biridir. Bu nedenle Kur'an'ı okumamız, anlamamız ve okunduğunda dinlememiz gerekir. Nitekim Yüce Allah, **"… Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyunuz…"**[(1)] ayetiyle Kur'an okumamızı emretmiştir. Başka bir ayette de **"…Kur'an'ı ağır ağır tane**

(1) Müzzemmil suresi, 20. ayet.

tane oku!"[1] buyurarak Kur'an'ı doğru, güzel ve anlayarak okumamızı istemiştir. Diğer taraftan Rabb'imiz, **"Kur'an okunduğu zaman onu dinleyin ve susun ki size merhamet edilsin."**[2] buyurarak Kur'an'ı saygıyla dinlememizi istemiştir.

Kur'an-ı Kerim'i, Yüce Allah'ı (c.c.) ve onun sıfatlarını tanımak için okurum. Peygamberimiz de (s.a.v.) bizi Kur'an okumaya ve onunla amel etmeye teşvik etmiştir. Özellikle sesi güzel olan sahabeden Kur'an'ı ezberlemelerini istemiştir.[3] Onu okuyanlardan övgüyle söz ederek bu kimselere okudukları Kur'an'ın her harfi için on sevap verileceğini bir hadisinde şöyle müjdelemiştir: **"Kim Kur'an-ı Kerim'den bir harf okursa onun için bir iyilik vardır. Her bir iyiliğin karşılığı da on sevaptır..."**[4]

Allah (c.c.) kelamı olan Kur'an-ı Kerim, sözlerin en üstünü ve en güzelidir. Onu öğrenen ve öğretenler de insanların en hayırlılarıdır. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.v.) de bir sözünde **"Sizin en hayırlınız, Kur'an'ı öğrenen ve öğreteninizdir."**[5] buyurarak Kur'an'ı öğrenmenin ve öğretmenin önemine dikkat çekmiştir. Bir diğer hadisinde ise Kur'an'ı güzel okuyanları şöyle müjdelemiştir: **"Kur'an'ı gereği gibi güzel okuyan kimse, vahiy getiren şerefli ve itaatkâr meleklerle beraberdir. Kur'an'ı zorlanarak okuyan kimseye de iki kat sevap vardır."**[6]

Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okumanın ilk adımı, Kur'an harflerinin mahreçlerine uygun telaffuz edilmesidir. Harflerin doğru telaffuzu, kelimelerin ve ayetlerin de doğru anlaşılmasını sağlar.

Kur'an'ın kendine özgü bir musikisi ve okunuş tarzı vardır. Kur'an-ı Kerim'in sesli ve tecvitli olarak düzgün bir sesle okunması tilavet kavramıyla ifade edilir. Kur'an'ın güzel ses ve okuyuş tarzı ile oluşan ahengi, insan ruhunu derinden etkiler. Onu hem okuyan hem de dinleyenler ilahi kelamın yüceliğini hissederler. Kur'an'ın doğru ve kendisine özgü musiki ile okunması ancak Kur'an'ı okumanın kurallarını bilmek ve buna göre okumakla mümkündür.

Bilgi Kutusu

"Ya öğreten ya öğrenen ya dinleyen ya da ilmi seven ol. Sakın beşincisi olma, helak olursun."

Heysemi, Mecmau'z- Zevaid, c. 1, s.122.

(1) Müzzemmil suresi, 4. ayet.
(2) A'râf suresi, 204. ayet.
(3) Buharî, Fedâilü'l-Kur'an, 33-34.
(4) Tirmizi, Fedâilü'l-Kur'an, 16.
(5) Buharî, Fedâilü'l-Kur'an, 21.
(6) Buhari, Tevhid, 52; Müslim, Müsafirin, 243.

Kur'an-ı Kerim insanları en doğru yola ileten kitaptır.(1) Kur'an bize Rabb'imizi (c.c.) tanıtır. İnsana, Allah (c.c.) ve kainat hakkında doğru bilgiler verir. Birtakım kurallar belirleyerek emir ve yasaklar getirerek insanın bu dünyada nasıl yaşaması gerektiğini gösterir. Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim koyduğu temel ilkelerle insanın ve toplumun huzurunu hedefler.

Öncelikle Kur'an okumayı öğrenmeli, ardından onun bildirdiği emirlere ve yasaklara uymalıyız. Aksi takdirde hayat kılavuzu olan Kur'an'ı okuyup anlamadan kulluk görevimizi tam olarak yapmamız mümkün değildir.

Kur'an okumak aynı zamanda ibadetlerimizin bir parçasıdır. Örneğin namazda Kur'an'dan bir sure veya ayet okumak farzdır. Namazın farzlarından olan kıraatı yerine getirebilmek için Kur'an okumayı öğrenmemiz ve Kur'an'ın bazı bölümlerini doğru bir şekilde ezberlememiz gerekir.

Değerlendirelim

"Şüphesiz, Allah'ın kitabını okuyanlar, namazı kılanlar ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden, gizlice ve açıktan Allah yolunda harcayanlar, asla zarar etmeyecek bir ticaret umabilirler."

"Allah kendilerine mükâfatlarını tam olarak versin ve kendi lütfundan daha da artırsın diye (böyle yaparlar). Şüphesiz O, çok bağışlayandır, şükrün karşılığını verendir."

Fâtır suresi, 29-30. ayetler.

Peygamberimiz (s.a.v.),

"Demirin paslandığı gibi kalpler de paslanır." buyurmuştu.

Oradakiler sordular:

"O hâlde kalplerin cilası nedir?"

Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle cevap verdi:

"Kur'an'ı okumak ve ölümü hatırlamaktır."

Beyhaki, Şuabü'l-İman, c. 2, s. 353.

Yukarıdaki ayet meallerinde ve hadiste vurgulanan ana düşünceyi arkadaşlarınızla tartışınız.

(1) İsrâ suresi, 9. ayet.

1. Harfler ve Özellikleri

1.1. Harfler ve İsimleri

Dildeki bir sesi gösteren ve alfabeyi oluşturan işaretlerden her birine harf denir. Kur’an, “elif-bâ” ismi verilen Arap alfabesindeki harflerle yazılmıştır. Çünkü Kur’an-ı Kerim, Arapça olarak indirilmiştir. Arap alfabesi 28 harften oluşmaktadır ancak ل ve ا harflerinin bir araya gelmesiyle oluşan لا de ayrı bir harf olmadığı için alfabede gösterilmemiştir. Bu harfler sağdan sola yazılmaktadır.

Kur’an harfleri şöyledir:

ج	ث	ت	ب	ا
ر	ذ	د	خ	ح
ض	ص	ش	س	ز
ف	غ	ع	ظ	ط
ن	م	ل	ك	ق
–	–	ي	و	هـ

Yazalım

Aşağıda bazı harflerin yerleri boş bırakılmıştır.

ن ف خ ه ج ز ل ي ع ط harflerini, Arap alfabesindeki sıralarına göre boş bırakılan yerlere yazınız.

.....	ث	ت	ب	ا
ر	ذ	د	.....	ح
ض	ص	ش	س	.....
.....	غ	.....	ظ	.....
.....	م	.....	ك	ق
–	–	.....	و	.....

1.2. Harflerin Yazılışları

Kur’an harflerinin yazılış biçimleri, kelime içindeki konumlarına göre değişir. Bazı harfler kendinden önceki ve sonraki harfle birleştirilerek yazılır, bazıları ise kendinden sonra gelen harflerle birleşmez. Alfabedeki harfler kelime içinde dört şekilde yazılır:

Sonda	Ortada	Başta	Tek Başına
ـا	ـا	ا	ا
ـب	ـبـ	بـ	ب
ـت	ـتـ	تـ	ت
ـث	ـثـ	ثـ	ث
ـج	ـجـ	جـ	ج
ـح	ـحـ	حـ	ح
ـخ	ـخـ	خـ	خ
ـد	ـد	د	د
ـذ	ـذ	ذ	ذ
ـر	ـر	ر	ر
ـز	ـز	ز	ز
ـس	ـسـ	سـ	س
ـش	ـشـ	شـ	ش

Sonda	Ortada	Başta	Tek Başına
ـص	ـصـ	صـ	ص
ـض	ـضـ	ضـ	ض
ـط	ـطـ	طـ	ط
ـظ	ـظـ	ظـ	ظ
ـع	ـعـ	عـ	ع
ـغ	ـغـ	غـ	غ
ـف	ـفـ	فـ	ف
ـق	ـقـ	قـ	ق
ـك	ـكـ	كـ	ك
ـل	ـلـ	لـ	ل
ـم	ـمـ	مـ	م
ـن	ـنـ	نـ	ن
ـه	ـهـ	هـ	ه
ـو	ـو	و	و
ـى	ـيـ	يـ	ي

Bilgi Kutusu

Kur’an alfabesindeki “ا د ذ ر ز و” harfleri kendinden sonra gelen harfle birleşmez.

Yazalım

Aşağıda sol tarafta verilen harfleri birleştirerek, sağ tarafta birleşik verilen harfleri ise ayırarak örnekteki gibi yazınız.

نفق ← ن ف ق	ع م ل ← عمل
.... ← ك ت ب	.... ← بدل
.... ← خ ل ق	.... ← ضحك
.... ← ث ب ت	.... ← سبت
.... ← ط ه ر	.... ← قمر

1.3. Harflerin Mahreçleri

Kur’an’ı Kerim’i doğru ve güzel okumanın ilk adımı, harflerin mahreçlerine uygun telaffuz edilmesidir. Sözlükte çıkış yeri anlamına gelen mahreç, seslendirilen harflerin çıkış yerleri için kullanılır. Her dilde kullanılan harflerin kendine özgü mahreçleri vardır. Kur’an-ı Kerim’i doğru okuyabilmek için harfleri mahreçlerine uygun bir şekilde telaffuz etmek gerekir. Harflerin düzgün telaffuzu kelimelerin ve ayetlerin dolayısıyla Kur’an’ın doğru okunmasını ve anlaşılmasını sağlar.

Kur’an harflerinin çıkış yerleri boğaz, ağız boşluğu, dudaklar, dil ve genizdir.[1]

(1) Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C 16, s. 164.

Çıkış Yerlerine Göre Harfler				
Boğaz	Ağız Boşluğu	Dudaklar	Dil	Geniz
ا ح خ ع غ ه	ا و ي (Med harfleri)	ب ف م و	ث ج د ذ ر ت ض ص ش س ز ن ل ك ق ظ ط ي	Gunneli harfler genizden çıkar.

Bilgi Kutusu

Türkçedeki “p” ve “ç” gibi bazı seslerin harfleri Arapçada olmadığı gibi Arapçadaki ث خ ذ ع ض ظ gibi seslerin harfleri de Türkçede yoktur.

Değerlendirelim

Aşağıdaki harf gruplarını öğretmeninizden veya sesli bir materyalden dinledikten sonra bu harflerin telaffuzları arasındaki farkları belirtiniz.

1.4. İnce ve Kalın Sesli Harfler

Kur’an harflerinin bir kısmı kalın sesle, bir kısmı ince sesle okunur. ر harfi ise aldığı harekeye göre bazen kalın bazen ince sesle okunur.

- ا ب ت ث ج د ذ ز س ش ف ك ل م ن و ه ي harfleri ince sesle okunur.
- خ ص ض ط ظ غ ق harfleri kalın sesle okunur.
- ع ve ح harfleri ise kalına yakın bir sesle okunur.

Değerlendirelim

Kur’an alfabesindeki harfleri okuyarak sesinizi kaydediniz ve kaydınızı dinleyiniz. Kalınlık ve incelik bakımından yanlış telaffuz ettiğiniz harfleri kitap üzerinde işaretleyiniz. Harfleri doğru telaffuz edinceye kadar bu işlemi tekrarlayınız.

Yazalım

Aşağıda kalın ve kalına yakın sesle okunan sesli harfler verilmiştir. Siz de boş bırakılan yerlere ince sesli harfleri alfabetik sıraya göre yazınız.

....	....	....	....
....	خ	ح	....
....	....	ر	....
ط	ض	ص	....
....	غ	ع	ظ
....	....	....	ق
....	....	....	....

2. Harflerin Okunuşu

Kur’an alfabesindeki bütün harfler sessiz olduğundan, harfler ya uzun ünlüler denilen med harfleriyle (ا , و , ى) ya da kısa ünlüler denilen üstün (ـَ), esre (ـِ) ve ötre (ـُ) ile seslendirilerek okunur.

2.1. Harekeler: Üstün, Esre, Ötre

Arap harflerinin okunmasını sağlayan üç işaret bulunmaktadır. Hareke denilen bu işaretler üstün, esre ve ötredir.

Üstün: Harflerin üstüne konulan yatık çizgiye (ـَ) denir. Üstün üzerinde bulunduğu ince harfleri “e”, kalın harfleri “a” sesiyle okutur. Bu harekeye Arapçada fetha da denir. Örneğin صَدَقَ kelimesini okurken kalın harflerden olan ص ve ق harfleri “s**a**” ve “k**a**” şeklinde “a” sesiyle okunur. İnce harflerden olan د harfi ise “d**e**” şeklinde “e” sesiyle okunur. Aşağıdaki tabloda harflerin (ـَ) ile yazılışını inceleyiniz.

خَ	حَ	جَ	ثَ	تَ	بَ	اَ
صَ	شَ	سَ	زَ	رَ	ذَ	دَ
قَ	فَ	غَ	عَ	ظَ	طَ	ضَ
يَ	وَ	هَ	نَ	مَ	لَ	كَ

Yazalım

Aşağıda ayrı yazılan harfleri, verilen örnekte olduğu gibi birleştiriniz. Oluşan kelimeyi üstün harekesiyle okuyunuz.

بَ	هَـ	وَ	مَ	كَ	حَ	بَ	تَ	كَ	ذَ	خَ	اَ
	وَهَبَ			حَكَمَ			كَتَبَ			اَخَذَ	
بَ	لَ	طَ	لَ	غَ	شَ	بَ	رَ	ضَ	لَ	زَ	نَ
	....			....			....			....	
رَ	كَ	شَ	دَ	صَ	قَ	رَ	جَ	هَـ	عَ	مَ	لَ
	....			....			....			....	
رَ	فَ	غَ	دَ	قَ	عَ	رَ	كَ	ذَ	تَ	بَ	ثَ
	....			....			....			....	
قَ	لَ	خَ	اَ	رَ	قَ	كَ	دَ	يَ	دَ	عَ	وَ
	....			....			....			....	

Esre: Harfin altına konulan yatık bir çizgiye (ـِ) denir. Arap alfabesinde bir harfin "i" sesiyle okunmasını sağlar, buna kesre de denir. Harfin altına yatık bir çizgi konularak بِ şeklinde okunur. Bütün harflerin esre ile yazılışı aşağıda verilmiştir, inceleyiniz. Uygun seslendirmeyle okuyunuz.

خِ	حِ	جِ	ثِ	تِ	بِ	اِ
صِ	شِ	سِ	زِ	رِ	ذِ	دِ
قِ	فِ	غِ	عِ	ظِ	طِ	ضِ
يِ	وِ	هِ	نِ	مِ	لِ	كِ

Yazalım

Aşağıda ayrı yazılan harfleri, verilen örnekte olduğu gibi birleştiriniz. Oluşan kelimeyi harekesine göre okuyunuz.

مَ	هِ	فَ	عَ	سِ	وَ	ثَ	دِ	حَ	مَ	لِ	عَ
فَهِمَ			وَسِعَ			حَدِثَ			عَلِمَ		
فَ	ظِ	وَ	نَ	مِ	ضَ	فَ	زِ	اَ	مَ	دِ	قَ
....			....			....			....		
يَ	سِ	نَ	بَ	سِ	حَ	كَ	لِ	مَ	ثَ	رِ	وَ
....			....			....			....		
لَ	ذِ	رَ	مَ	نِ	غَ	مَ	ثِ	اَ	لَ	بِ	قَ
....			....			....			....		
كَ	لِ	مَ	حَ	رِ	بَ	سَ	بِ	لَ	بَ	كِ	رَ
....			....			....			....		

Ötre: Harflerin üzerine konulan ve vav harfine benzeyen işarete (ـُ) denir. Üzerinde bulunduğu harfi, harf kalın ise “u” sesiyle ince ise “u” ile “ü” arası bir sesle okutur. Bu harekeye Arapçada damme de denir. Bütün harflerin ötre ile yazılışı aşağıda verilmiştir, harfleri inceleyiniz ve uygun seslendirmeyle okuyunuz.

خُ	حُ	جُ	ثُ	تُ	بُ	اُ
صُ	شُ	سُ	زُ	رُ	ذُ	دُ
قُ	فُ	غُ	عُ	ظُ	طُ	ضُ
يُ	وُ	هُ	نُ	مُ	لُ	كُ

Okuyalım

Aşağıdaki kelimeleri, ötre ile harekelenmiş harflere dikkat ederek ve uygun seslendirmeyle okuyunuz.

رُزِقَ	جُعِلَ	خُلِقَ	غُفِرَ	كُتِبَ
عَظُمَ	ضَعُفَ	كَثُرَ	حَسُنَ	قَرُبَ
عَلَمُ	قَلَمُ	يَهَبُ	مَثَلُ	صَمَدُ
صَلُحَ	قُبُلَ	أُمِرَ	جُعِلَ	رُسُلُ
فُتِحَ	مُلُكَ	سَنَدُ	كُتُبُ	قُدُسَ

2.2. Cezm (Sükûn)

Cezm, üzerinde bulunduğu harfin harekesiz olarak okunmasını sağlayan ve (ـْـ) şeklinde yazılan bir işarettir. Cezm aynı zamanda iki harfi birbirine tutturmaya ve birlikte okutmaya yarar. Örneğin üstünlü لَ ile cezmli مْ birleşince لَمْ şeklinde okunur. Aşağıdaki cezmli örnekleri inceleyiniz ve okuyunuz.

مَنْ	هُمْ	اَوْ	اَنْ
بَعْدَ	اَنْتَ	كَيْفَ	نَحْنُ
يُبْصِرُ	كُنْتُمْ	اَنْتُمْ	اَكْبَرُ
لَمْ يَلِدْ	عَلَيْهِمْ	اَنْعَمْتَ	اَلْحَمْدُ
اَنْفُسَهُمْ	اَلْكَوْثَرَ	اَرَاَيْتَ	اِنْ كُنْتُمْ
اِسْتَوْقَدَ	لَمْ تُنْذِرْ	نِعْمَ	وَنَسْتَغْفِرُكَ
اَلَمْ تَرَ كَيْفَ	اَرَاَيْتَ	كَيْدَهُمْ	يَجْعَلْ

Okuyalım

Aşağıda verilen İnşirah suresindeki, cezmli harfleri örnekte olduğu gibi yuvarlak içine alarak sureyi okuyunuz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَۙ ﴿١﴾ وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَۙ ﴿٢﴾ اَلَّذ۪ٓي اَنْقَضَ

ظَهْرَكَۙ ﴿٣﴾ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَۜ ﴿٤﴾ فَاِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًاۙ ﴿٥﴾ اِنَّ مَعَ

الْعُسْرِ يُسْرًاۜ ﴿٦﴾ فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْۙ ﴿٧﴾ وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ﴿٨﴾

2.3. Şedde

Şedde, üzerinde bulunduğu harfin iki defa okunmasını sağlayan ve harfin üzerine (ـّـ) şeklinde konan işarete denir. Şeddeli harf aslında iki harftir. Bunlardan birincisi cezmli, ikincisi ise harekelidir. Örneğin حَقٌّ şeklinde yazılan kelime حَقْ قَ şeklinde okunur. Şeddeli harflerin yer aldığı aşağıdaki örnekleri inceleyiniz ve okuyunuz.

حَقٌّ	لَعَلَّ	كَذَّبَ	عَلَّمَ	يَمُدُّ
فَسَبِّحْ	وَمِنْ شَرِّ	ثُمَّ	جَنَّةٌ	اَمَدَّ
يُفَضِّلُ	تُحَدِّثُ	لَتَرَوُنَّ	رَبِّكَ	فَصَلِّ
سَخَّرَ لَكُمْ	لَيَنْصُرَنَّهُ	سَيِّئَةٌ	تَغُرَّنَّكُمْ	فَرَّحَ

Okuyalım

Aşağıda Nâzi'ât suresinin ilk 6 ayeti verilmiştir. Ayetleri okuyarak şeddeli harfleri örnekteki gibi yuvarlak içine alınız.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًاۙ ﴿١﴾ وَالنَّاشِطَاتِ نَشْطًاۙ ﴿٢﴾ وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًاۙ ﴿٣﴾

فَالسَّابِقَاتِ سَبْقًاۙ ﴿٤﴾ فَالْمُدَبِّرَاتِ اَمْرًاۢ ﴿٥﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُۙ ﴿٦﴾

2.4. Tenvin

Tenvin, Arap alfabesinde son harfin üzerine konulan iki üstün " ـً ", iki esre " ـٍ " ve iki ötre " ـٌ " işaretlere denir. Tenvin sadece isimlerin sonunda bulunur.

İki üstün: Harflerin üzerine konur. Yuvarlak ة ve ء dışındaki harflerde tenvin, ا desteğinin üzerine yazılır.

Örnek: بًا

İki üstün, üzerine geldiği harfi kalın ise "an", ince ise "en" sesiyle okutur.

Örnek: "سًا : sen ", "صًا : san ".

Aşağıda verilen iki üstünlü kelimeleri inceleyiniz ve okuyunuz.

ذُرِّيَّةً	كُتُبًا	رَغَدًا	حَسَنَةً	عِلْمًا
اَفْئِدَةً	نَهَرًا	كُفُوًا	مُصَدِّقًا	طَيْرًا

Okuyalım

Aşağıda Nebe suresinin 31 - 40. ayetleri verilmiştir. Bu ayetlerdeki iki üstünlü harfleri örnekteki gibi yuvarlak içine alarak düzgün bir telaffuzla okuyunuz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
اِنَّ لِلْمُتَّق۪ينَ مَفَازًاۙ ﴿٣١﴾ حَدَٓائِقَ وَاَعْنَابًاۙ ﴿٣٢﴾ وَكَوَاعِبَ اَتْرَابًاۙ ﴿٣٣﴾ وَكَاْسًا
دِهَاقًاۜ ﴿٣٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ ف۪يهَا لَغْوًا وَلَا كِذَّابًاۚ ﴿٣٥﴾ جَزَٓاءً مِنْ رَبِّكَ
عَطَٓاءً حِسَابًاۙ ﴿٣٦﴾ رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمٰنِ
لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًاۚ ﴿٣٧﴾ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلٰٓئِكَةُ صَفًّاۜ
لَا يَتَكَلَّمُونَ اِلَّا مَنْ اَذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾ ذٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّۚ
فَمَنْ شَٓاءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّه۪ مَاٰبًا ﴿٣٩﴾ اِنَّٓا اَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَر۪يبًاۚ يَوْمَ
يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَن۪ي كُنْتُ تُرَابًا ﴿٤٠﴾

İki esre: Harfin altına konur. İnce harfleri "in", kalın harfleri ise "ın-in" arası bir sesle okutur.
Örnek: "صٍ : sın", "سٍ : sin".

Aşağıdaki iki esreli kelimeleri inceleyiniz ve okuyunuz.

خُلِقٍ	بَدَلٍ	مَلَكٍ	سُنْدُسٍ	جَبَلٍ
بِعِجْلٍ	خَوْضٍ	خُسْرٍ	لُمَزَةٍ	هُمَزَةٍ

Okuyalım

Aşağıda Kamer suresinin 50 - 53. ayetleri verilmiştir. Bu ayetleri okuyarak örnekteki gibi iki esreli harfleri yuvarlak içine alınız.

وَمَٓا اَمْرُنَٓا اِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ﴿٥٠﴾ وَلَقَدْ اَهْلَكْنَٓا
اَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿٥١﴾ وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ
فِي الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾ وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ ﴿٥٣﴾

İki ötre: Harflerin üzerine konur. Üzerine geldiği harf kalın ise "un" sesiyle, ince ise "un-ün" arası bir sesle okunur.

Örnek: "سٌ : sün", "صٌ: sun"

Aşağıdaki ötreli kelimeleri inceleyiniz ve okuyunuz.

كَرَمٌ	حَمْدٌ	عِلْمٌ	حَقٌّ	نَفْسٌ
اَبٌ	مُطْمَئِنَّةٌ	شَقِيٌّ	رُسُلٌ	فَوَيْلٌ

Okuyalım

Aşağıda verilen Rahmân suresinin 68-73. ayetlerindeki iki ötreli harfleri örnekteki gibi yuvarlak içine alarak düzgün bir telaffuzla okuyunuz.

فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ ﴿٦٨﴾ فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٩﴾
فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ ﴿٧٠﴾ فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧١﴾ حُورٌ
مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿٧٢﴾ فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٣﴾

Yazalım

Aşağıdaki tenvinli kelimeleri okuyunuz ve iki üstünlü olan kelimeleri “✔”, iki esreli olan kelimeleri “**X**”, iki ötreli olan kelimeleri “**–**” ile işaretleyiniz.

صُبْحاً	رُسُلٌ	ضَبْحاً	يَوْمَئِذٍ
لَنَسْفَعاً	كُلِّ اَمْرٍ	مُطَهَّرَةً	شَهْرٍ
مُنْتَصِرٌ	حِجْرٍ	اَحَدٌ	يُسْراً
يَوْمٌ	مَكِّيَّةٌ	صُحُفٌ	رُوَيْداً
شَيْءٍ	ذَكِيٌّ	زَجْرَةٌ	لُبَداً
ذُرِّيَّةً	سُنْدُسٍ	خُسْرٍ	هُمَزَةٍ

2.5. Med Harfleri: Elif, Vav, Ya

Kendinden önceki harfin uzatılarak okunmasını sağlayan harflere med harfleri (uzatma harfleri) denir. Med harfleri; ا, و, ى’dır. Bu üç harfin med harfi olması için harekelerinin bulunmaması gerekir. Med harfleri, diğer harflerle birleştirilerek aşağıdaki şekilde yazılır.

قَا قُو قِى	بَا بُو بِى	تَا تُو تِى	سَا سُو سِى

Elif (ا): Kendisi sakin (harekesiz) olup kendinden önceki harfin harekesi üstün (ـَ) olursa ا med harfi olur ve o harfin uzatılarak okunmasını sağlar. ا kendinden önceki ince harfi “e - a” arası bir sesle, kalın harfi “â” sesiyle uzatır.

Okuyalım

Med harflerinden olan ا’i dikkate alarak aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

هَا	مَا	صَا	ذَا
اَبَا	بَاتَ	كَانَ	قَالَ
اَنْهَارٌ	اَشْجَارٌ	مِصْبَاحٌ	كِتَابٌ
فَاكِهَةٌ	مُعَلِّمَاتٌ	كَرَمَاتٍ	فَاَخَذْنَاهُمْ
فَتَحْنَا اِلَيْهِمْ	بِوَاحِدَةٍ	بَيِّنَاتٍ	اَيَّامٌ

Vav (و): Kendisi sakin (harekesiz) olup kendinden önceki harfin harekesi ötre (ـُ) olursa و med harfi olur ve o harfin uzatılarak okunmasını sağlar. و kendinden önceki ince harfi "u - ü" arası bir sesle, kalın harfi "û" sesiyle uzatır.

Okuyalım

Med harflerinden olan و harfini dikkate alarak aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

نُورٌ	قُو	فُو	ذُو
وُجُوهٌ	قُلُوبٌ	يُوسُفُ	كُوبًا
مَجْمُوعَةٌ	غَافِلُونَ	غَفُورٌ	قُبُورٌ
مَغْضُوبِ	يُوقِنُونَ	يُنْفِقُونَ	قَتَلُوهُ
تُؤْفَكُونَ	وَنَتُوبُ اِلَيْكَ	وَرَسُولُهُ	مُفْلِحُونَ
فَهُمْ غَافِلُونَ	لَا يُبْصِرُونَ	مُقْمَحُونَ	يَرْجُونَ

Okuyalım

Aşağıda Bürûc suresinin 1-8. ayetleri verilmiştir. Verilen ayetleri med harflerinden ا ve و harflerini dikkate alarak okuyunuz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
وَالسَّمَٓاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِۙ ﴿١﴾ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِۙ ﴿٢﴾ وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍۜ ﴿٣﴾ قُتِلَ
اَصْحَابُ الْاُخْدُودِۙ ﴿٤﴾ اَلنَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِۙ ﴿٥﴾ اِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌۙ ﴿٦﴾ وَهُمْ
عَلٰى مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِن۪ينَ شُهُودٌۜ ﴿٧﴾ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ اِلَّٓا اَنْ يُؤْمِنُوا
بِاللّٰهِ الْعَز۪يزِ الْحَم۪يدِۙ ﴿٨﴾

Ya (ى): Kendisi sakin (harekesiz) olup kendinden önceki harfin harekesi esre (ِ) olursa ى med harfi olur ve esreli harfin uzatılarak okunmasını sağlar. ى kendinden önceki ince harfi "î" sesiyle, kalın harfi "ı - i" arası bir sesle uzatır.

Okuyalım

Med harflerinden olan ى harfini dikkate alarak aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

ف۪ي	ل۪ي	ب۪ي	ق۪ي
اَب۪ي	اَخ۪ي	فَم۪ي	بَن۪ي
سَع۪يدٌ	كَر۪يمٌ	عَل۪يمٌ	بَص۪يرٌ
اَيْد۪يهِمْ	اِمَامٍ مُب۪ينٍ	مُكْرَم۪ينَ	مَا يَأْت۪يهِمْ
جَنَّاتٍ مِنْ نَخ۪يلٍ	مُنْزِل۪ينَ	كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ	جَح۪يمٌ

Okuyalım

Aşağıda verilen Mâ’ûn suresindeki med harflerini örnekte olduğu gibi yuvarlak içine alarak sureyi okuyunuz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

اَرَاَيْتَ الَّذ۪ي يُكَذِّبُ بِالدّ۪ينِۜ ﴿١﴾ فَذٰلِكَ الَّذ۪ي يَدُعُّ الْيَت۪يمَۙ ﴿٢﴾ وَلَا
يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْك۪ينِۜ ﴿٣﴾ فَوَيْلٌ لِلْمُصَلّ۪ينَۙ ﴿٤﴾ اَلَّذ۪ينَ هُمْ عَنْ
صَلَاتِهِمْ سَاهُونَۙ ﴿٥﴾ اَلَّذ۪ينَ هُمْ يُرَٓاؤُ۫نَۙ ﴿٦﴾ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ﴿٧﴾

Bilgi Kutusu

Med harfi olan ا, و ve ى önüne geldikleri harfin bir elif miktarı uzatılmasını sağlar. Bir elif miktarı, hareke uzunluğunun iki katı kadardır. Bu bir parmak kaldırılıncaya kadar geçen zamandır.(1)

2.6. Vav ve Ya Şeklinde Yazılan Elif

ا harfi Arapçada kelime içinde üç farklı şekilde yazılır. Bu yazım şekillerine Kur’an-ı Kerim’de de rastlamak mümkündür.

1. ا harfi genellikle normal şekliyle yazılır. Örnek: كَانَ

2. Bazen و şeklinde yazılır. Örnek: صَلٰوةٌ

3. Bazen de ى şeklinde yazılır. Örnek: عَلٰى

(1) Salman Faruk; Yılmaz Nazif; Morgül Nihat; Tecvidli Kur’an-ı Kerim Elif - Ba’sı, s. 44.

Okuyalım

ا harfinin kelime içindeki farklı yazılışlarını dikkate alarak aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

حَمْرَاءُ	صَلَوَاتٌ	وِلْدَانٌ	كَانَ	كِتَابٌ	قَالَ
كُبْرٰى	اِشْتَرٰى	تَعَالٰى	نَجّٰينَا	اَدْرٰى	سَلْوٰى

Okuyalım

Aşağıda Duhâ suresi verilmiştir. Verilen bu surede ى şeklinde yazılan ا'lerin altını çizerek sureyi okuyunuz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
وَالضُّحٰىۙ ﴿١﴾ وَالَّيْلِ اِذَا سَجٰىۙ ﴿٢﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلٰىۜ ﴿٣﴾
وَلَلْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لَكَ مِنَ الْاُو۫لٰىۜ ﴿٤﴾ وَلَسَوْفَ يُعْط۪يكَ رَبُّكَ
فَتَرْضٰىۜ ﴿٥﴾ اَلَمْ يَجِدْكَ يَت۪يمًا فَاٰوٰىۖ ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَٓالًّا
فَهَدٰىۖ ﴿٧﴾ وَوَجَدَكَ عَٓائِلًا فَاَغْنٰىۜ ﴿٨﴾ فَاَمَّا الْيَت۪يمَ فَلَا تَقْهَرْۜ ﴿٩﴾
وَاَمَّا السَّٓائِلَ فَلَا تَنْهَرْۜ ﴿١٠﴾ وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

2.7. Uzatma (Asar-Çeker) İşareti

Kur’an-ı Kerim alfabesinde bazı durumlarda harflerin altına, bazı durumlarda da üstüne uzatma işareti konur. Harfin üstünde dik olarak gösterilen uzatma işaretine (ـٰ) asar, altında gösterilen dik uzatma işaretine de (ـٖ) çeker denir. Bu işaretler, ilgili harfin uzatılarak okunacağını gösterir.

Bilgi Kutusu

Asar ve çeker işareti bulunan harflerden sonra gizli bir med harfi var demektir. Asardan sonra gizli bir ا , çekerden sonra ise gizli bir ى vardır.

Okuyalım

Asar ve çeker işaretlerinin özelliklerini dikkate alarak aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اٰيَاتٌ	اٰخِرَةٌ	قُرْاٰنٌ	رَحْمٰنِ	اَللّٰهُ
اٰمِينَ	اِلٰهٌ	سُلَيْمٰنُ	اٰمَنَ	اٰتَيْنَا
اٰدَمَ	وَلٰكِنْ	بِاٰيَاتِنَا	اِسْمٰعِيلَ	اِبْرٰهِيمَ
وَاٰتُوا	شَيَاطِينِهِمْ	مُسْتَقِيمَ	كَذٰلِكَ	ذٰلِكَ

3. Okunuşla İlgili Özel Durumlar

3.1. Elif-Lam Takısının Okunuşu

Arap alfabesinde sadece isimlerin başına gelen ال takısı önemli bir işleve sahiptir. ال kamerî harflerin başına gelirse ل harfi cezmli okunur. Kamerî harfler şunlardır:

ا ب ج ح خ ع غ ف ق ك م ه و ي

Aşağıdaki örnekleri kamerî harfleri dikkate alarak inceleyiniz ve okuyunuz.

Örnek	Kamerî harf	Örnek	Kamerî harf
اَلْفُرْقَانُ	ف	اَلْاَمْرُ	ا
اَلْقَمَرُ	ق	اَلْبَاطِنُ	ب
اَلْكَوْثَرُ	ك	اَلْجَنَّةُ	ج
اَلْمُهَيْمِنُ	م	اَلْحَمْدُ	ح
اَلْهُدٰى	ه	اَلْخَالِقُ	خ
اَلْوَاسِعُ	و	اَلْعَلِيمُ	ع
اَلْيَمِينُ	ي	اَلْغَفُورُ	غ

ال takısı şemsî harflerin başına gelirse ل harfi yazılır ancak okunmaz. ل harfinden sonra gelen harf şeddeli okunur. Şemsî harfler şunlardır:

ت ث د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن

Aşağıdaki örnekleri şemsî harfleri dikkate alarak inceleyiniz ve okuyunuz.

Örnek	Şemsî harf	Örnek	Şemsî harf
اَلشَّمْسُ	ش	اَلتَّوْبَةُ	ت
اَلصَّالِحَاتُ	ص	اَلثَّوَابُ	ث
اَلضَّفَادِعُ	ض	اَلدُّنْيَا	د
اَلطَّارِقُ	ط	اَلذِّكْرُ	ذ
اَلظَّاهِرُ	ظ	اَلرَّحْمٰنُ	ر
اَللَّيْلُ	ل	اَلزَّكٰوةُ	ز
اَلنَّعِيمُ	ن	اَلسَّاعَةُ	س

Değerlendirelim

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz. ال takısındaki ل harfinin okunduğu kelimeleri kırmızı, ل harfinin okunmadığı kelimelerin altını ise yeşil ile çiziniz. Harfin bu şekilde okunmasının sebebini açıklayınız.

اَلْكِتَابُ	وَالْحِجَارَةُ	مِنَ السَّمَاءِ	اَلزَّكٰوةُ
اَلَّذِينَ	وَبِالْيَوْمِ	بِالْكَافِرِينَ	اَلْاَنْهَارُ
وَمِنَ النَّاسِ	هُمُ الْمُفْسِدُونَ	مِنَ الصَّوَاعِقِ	إِلاَّ الْفَاسِقِينَ
اَلسُّفَهَاءُ	اَلضَّلاَلَةَ	مِنَ الثَّمَرَاتِ	اَلدِّمَاءُ

3.2. Zamir ve Okunuşu

Zamir, ismin yerini tutan kelime türüdür. Kur'an tilavetinde zamirin (ـه) özel bir okunuşu vardır:

a) Kendisinden önceki harf harekeli olursa zamir uzatılarak okunur.

Aşağıdaki örneklerde ـه 'den önceki harf harekeli olduğu için ـه uzatılarak okunur.

لَهُ	رَبَّهُ	دَارَهُ	اُمُّهُ	دَرْسُهُ
وَرُسُلِهِ	وَكُتُبِهِ	بِهِ	خَيْرِهِ	اَهْلِهِ

b) Zamirden önceki harf cezmli olursa ـه uzatılmadan okunur.

كَتَبْتُهُ	اِلَيْهِ	عَلَيْهِ	مِنْهُ	عَنْهُ

c) Zamirden önceki harf harekesiz olursa ـه uzatılmadan okunur.

فَعَلُوهُ	اَحْصَيْنَاهُ	عَلَّمْنَاهُ	اَنْزَلْنَاهُ	فِيهِ

Okuyalım

Aşağıdaki örneklerde, uzatılarak okunması gereken zamirin bulunduğu kelimeleri “✔”, uzatılmadan okunması gereken zamirin bulunduğu kelimeleri ise “**X**” ile işaretleyerek okuyunuz.

رَاٰتَهُ ( )	زَوْجَتُهُ ( )	مَالُهُ ( )	اَخِيهِ ( )	مِثْلِهِ ( )
ثُلُثُهُ ( )	اَبِيهِ ( )	غَيْرُهُ ( )	بِهِ ( )	وَحْدَهُ ( )

3.3. Med-Kasr Kelimeleri

Kur’an-ı Kerim’de bazı kelimelerin altında med (مد) veya kasr (قصر) ifadeleri yer alır. Med, altında bulunduğu harfin uzatılarak okunacağını; kasr ise altında bulunduğu harfin uzatılmadan okunacağını gösterir.

Örnek: رَؤُفٌ kelimesi okunurken normalde uzatılmadan okunması gereken hemze, altında med ifadesi yer aldığı için uzatılarak okunur.

Örnek: اُولٰئِكَ kelimesi okunurken normalde uzatılarak okunması gereken elif harfi, altında kasr ifadesi yer aldığı için uzatılmadan okunur.

Okuyalım

Aşağıdaki kelimeleri med ve kasr kurallarına uygun şekilde okuyunuz.

نَقْرَؤُهُ قصر	يَقْرَؤُنَ مد	وَاُولٰٓئِكَ قصر	دَاوُدَ زَبُورًا مد
وَاَحِبَّاؤُهُ قصر	مَسْؤُلًا مد	اِنْ اُوتِيتُمْ مد	فَاِنْ جَاؤُكَ مد
لِيَسُؤُا مد	هٰؤُلَٓاءِ قصر	وَمَا اُوتِيتُمْ مد	رُؤُسَهُمْ مد
جَزَاؤُكُمْ قصر	اُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مد	مَا اَنَا بِبَاسِطٍ قصر	كَانَ يَؤُسًا مد
اَلَّذِينَ اٰمَنُوا اَهٰؤُلَٓاءِ قصر	اَلَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ مد	اُوتِيَ كِتَابَهُ مد	عِبَادًا لَنَا اُولِي قصر

3.4. Okunmayan Elif

ا harfi, bazen yazıldığı hâlde okunmaz. Örneğin كَانُوا kelimesindeki كَ harfinden sonra gelen birinci ا , كَ harfinin uzatılmasını sağlar. Fakat kelimenin sonundaki ا ’in okunuşa herhangi bir etkisi yoktur. Ayrıca ال takısının hemzesi, kendisinden önce harekeli bir harf geldiğinde okunmaz. Örneğin وَالْحَمْدُ kelimesindeki hemzeden önce harekeli و geldiği için hemze okunmaz. Aynı şekilde bazı fiillerin mazi, mastar ve emir kiplerinin başında bulunan vasıl hemzesinden önce harekeli bir harf gelirse ا okunmaz. Örnek: وَاعْبُدْ، وَاسْتِقْبَالٌ، وَانْكَسَرَ

Okuyalım

Aşağıdaki ifadelerde okunmayan ا ’leri örneklerdeki gibi yuvarlak içine alarak okuyunuz.

عَمِلُوا	قَامُوا	قَالُوا	اٰمَنُوا	كَفَرُوا
غَيْرِ الْمَغْضُوبِ	بِالْبِرِّ	وَالْحِجَارَةُ	هُمُ الْخَاسِرُونَ	وَالَّذِينَ
قُلْنَا اهْبِطُوا	وَاسْتَكْبَرَ	وَاسْجُدُوا	فَاتَّقُوا	وَادْعُوا

3.5. Hurûf-ı Mukattaa

Kur’an-ı Kerim’in okumasıyla ilgili bilinmesi gereken kavramlardan biri de hurûf-ı mukattaadır.

Sözlük anlamı kesik harflerdir. Bir veya birkaç harften oluşan hurûf-ı mukattaa, Kur’an’da sure başlarında bulunur.

Kur’an-ı Kerim’in yirmi dokuz suresinin başında bulunan hurûf-ı mukattaanın özel bir okunuş şekli vardır. Bu harfler, isimleriyle ve medd-i lâzım kurallarına uygun olarak okunur. Örneğin (الٓمٓ) Bakara, Âl-i İmrân, Ankebût, Rûm, Lokmân ve Secde surelerinin ilk ayetleri de dahil olmak üzere Kur’an-ı Kerim’de altı kez tekrar edilen bu ayetin açılımı şu şekilde okunmaktadır:

ELİF - LÂM - MÎM

اَلِفْ لَامْ مِيمْ

Kur’an-ı Kerim’de bir kez geçen Kâf (قٓ) suresinin 1. ayetinin açılımı ve okunuşu ise şöyledir:

(قَافْ) (ق)

Okuyalım

Kur’an-ı Kerim’deki hurûf-ı mukattaa harflerinden bazıları aşağıda verilmiştir. Bunları öğretmeninizle beraber okuyunuz.

Yazalım

Kur’an-ı Kerim’den hurûf-ı mukattaa ile başlayan sureleri bularak bu surelerin isimlerini sırasıyla örnekteki gibi yazınız.

1. Bakara	**7.**	**13.**	**19.**	**25.** ....
2.	**8.**	**14.**	**20.**	**26.** ....
3.	**9.**	**15.**	**21.**	**27.** ....
4.	**10.**	**16.**	**22.**	**28.** ....
5.	**11.**	**17.**	**23.**	**29.** ....
6.	**12.**	**18.**	**24.**	

II. OKUNACAK SURE VE AYETLER

Bilgi Kutusu

Bu bölümde okuyacağınız Kur'an-ı Kerim'in sayfaları, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanmış bilgisayar hattının orijinalinden alınmış ve sağdan sola verilmiştir. Kitabımızın 92-106. sayfaları arasında sonraki derslerde okuyacağınız Âl-i İmrân suresinin ilk 115 ayeti (ilk 15 sayfası) yer almaktadır. Verilen sureden dersinizle ilgili bölümü okurken aşağıdaki yöntemlerden birini veya birkaçını uygulayınız.

• İlgili sayfaların her birini öğretmeninizden veya sesli bir materyalden dinleyiniz.

• Yüzünden okuyacağınız her bir bölümü, öğretmeniniz kelime kelime okuduktan sonra sizler de grup hâlinde tekrar ediniz.

• Sınıfta birkaç grup oluşturunuz. Yüzünden okunacak bölümleri grup arkadaşlarınızla okuyunuz. Birbirinizin hatalarını belirleyip düzeltiniz. Bu şekilde okumanızı geliştiriniz.

• Yüzünden okunacak her bir bölümü en az beş defa okuyunuz. Buna göre ilk ve son okuyuşlarınız arasındaki gelişimi gözlemleyiniz.

Bilgi Kutusu

Âl-i İmrân suresi Kur'an-ı Kerim'in üçüncü suresi olup Medine'de nazil olmuştur. Bu surede;

• Allah'ın (c.c.) bir ve eşsiz olduğuna ve her şeyin O'nun varlığıyla ayakta durduğuna,

• Kur'an'ın kendinden önceki kitapları tasdik ettiğine,

• Kur'an-ı Kerim'in özelliklerine,

• Kur'an ayetlerinin bir kısmının anlamının açık, bir kısmının kapalı olduğuna,

• Peygamberlerini öldüren İsrailoğullarının kınandığına,

• Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Müslümanlar için örnek olduğuna,

• Hz. İsa'ya (a.s.) küçüklüğünden beri mucizelerin verildiğine,

• Hz. İsa'yı (a.s.) tanrı ve Allah'ın (c.c.) oğlu kabul eden Hristiyanların kınandığına,

• Yeryüzünde yapılan ilk mabedin Kâbe olduğuna ve hac ibadetinin yapılması ile ilgili bilgilere yer verildiğine,

• Uhud Savaşı'nda Allah'ın (c.c.) Müslümanlara yardım ettiğine,

• Ayrıca Müslümanlara sabırlı olmaları yönünde tavsiyeye yer verilmiştir.

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِؕ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْاُمُورُ ۟ع ١٠٩ كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَاْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِؕ وَلَوْ اٰمَنَ
اَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْؕ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَاَكْثَرُهُمُ
الْفَاسِقُونَ ١١٠ لَنْ يَضُرُّوكُمْ اِلَّٓا اَذًىؕ وَاِنْ يُقَاتِلُوكُمْ
يُوَلُّوكُمُ الْاَدْبَارَ قف ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ ١١١ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ
الذِّلَّةُ اَيْنَ مَا ثُقِفُٓوا اِلَّا بِحَبْلٍ مِنَ اللّٰهِ وَحَبْلٍ مِنَ النَّاسِ
وَبَٓاؤُ بِغَضَبٍ مِنَ اللّٰهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُؕ
ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُونَ
الْاَنْبِيَٓاءَ بِغَيْرِ حَقٍّؕ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ قف ١١٢
لَيْسُوا سَوَٓاءًؕ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ اُمَّةٌ قَٓائِمَةٌ يَتْلُونَ اٰيَاتِ
اللّٰهِ اٰنَٓاءَ الَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ قف ١١٣ يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ
الْاٰخِرِ وَيَاْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِؕ وَاُولٰٓئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ١١٤
وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُؕ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ١١٥

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَاَنْتُمْ تُتْلٰى عَلَيْكُمْ اٰيَاتُ اللّٰهِ وَفٖيكُمْ
رَسُولُهُ ؕ وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللّٰهِ فَقَدْ هُدِيَ اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقٖيمٍ ١٠١
يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ حَقَّ تُقَاتِهٖ وَلَا تَمُوتُنَّ اِلَّا
وَاَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ١٠٢ وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمٖيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا
وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ كُنْتُمْ اَعْدَٓاءً فَاَلَّفَ بَيْنَ
قُلُوبِكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهٖٓ اِخْوَانًا ۚ وَكُنْتُمْ عَلٰى شَفَا حُفْرَةٍ
مِنَ النَّارِ فَاَنْقَذَكُمْ مِنْهَا ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِهٖ
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ١٠٣ وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ اُمَّةٌ يَدْعُونَ اِلَى الْخَيْرِ
وَيَاْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ؕ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ ١٠٤ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذٖينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ
مَا جَٓاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ ؕ وَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظٖيمٌ ١٠٥ يَوْمَ تَبْيَضُّ
وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ ۚ فَاَمَّا الَّذٖينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ اَكَفَرْتُمْ بَعْدَ
اٖيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ١٠٦ وَاَمَّا الَّذٖينَ
ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفٖي رَحْمَةِ اللّٰهِ ؕ هُمْ فٖيهَا خَالِدُونَ ١٠٧ تِلْكَ
اٰيَاتُ اللّٰهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ؕ وَمَا اللّٰهُ يُرٖيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمٖينَ ١٠٨

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتّٰى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَۜ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ
فَاِنَّ اللّٰهَ بِه۪ عَل۪يمٌ ﴿٩٢﴾ كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلًّا لِبَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪يلَ
اِلَّا مَا حَرَّمَ اِسْرَٓائ۪يلُ عَلٰى نَفْسِه۪ مِنْ قَبْلِ اَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرٰيةُۜ قُلْ
فَأْتُوا بِالتَّوْرٰيةِ فَاتْلُوهَٓا اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ ﴿٩٣﴾ فَمَنِ افْتَرٰى
عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩٤﴾
قُلْ صَدَقَ اللّٰهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ اِبْرٰه۪يمَ حَن۪يفًاۜ وَمَا كَانَ
مِنَ الْمُشْرِك۪ينَ ﴿٩٥﴾ اِنَّ اَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذ۪ي بِبَكَّةَ
مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَم۪ينَۚ ﴿٩٦﴾ ف۪يهِ اٰيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَقَامُ اِبْرٰه۪يمَۚ
وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ اٰمِنًاۜ وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ
اِلَيْهِ سَب۪يلًاۜ وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَم۪ينَ ﴿٩٧﴾
قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِۗ وَاللّٰهُ شَه۪يدٌ
عَلٰى مَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٨﴾ قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنْ سَب۪يلِ
اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ تَبْغُونَهَا عِوَجًا وَاَنْتُمْ شُهَدَٓاءُۜ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٩﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِنْ تُط۪يعُوا فَر۪يقًا
مِنَ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ ا۪يمَانِكُمْ كَافِر۪ينَ ﴿١٠٠﴾

قُلْ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَٓا اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَٓا اُنْزِلَ عَلٰٓى اِبْرٰهٖيمَ
وَاِسْمٰعٖيلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ وَالْاَسْبَاطِ وَمَٓا اُوتِيَ مُوسٰى
وَعٖيسٰى وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْۖ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْۘ
وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٨٤﴾ وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دٖينًا فَلَنْ
يُقْبَلَ مِنْهُۚ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرٖينَ ﴿٨٥﴾ كَيْفَ يَهْدِي
اللّٰهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ اٖيمَانِهِمْ وَشَهِدُٓوا اَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ
وَجَٓاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُۜ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمٖينَ ﴿٨٦﴾
اُو۬لٰٓئِكَ جَزَٓاؤُ۬هُمْ اَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالنَّاسِ
اَجْمَعٖينَۙ ﴿٨٧﴾ خَالِدٖينَ فٖيهَاۚ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ
يُنْظَرُونَۙ ﴿٨٨﴾ اِلَّا الَّذٖينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ وَاَصْلَحُوا
فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٨٩﴾ اِنَّ الَّذٖينَ كَفَرُوا بَعْدَ
اٖيمَانِهِمْ ثُمَّ ازْدَادُوا كُفْرًا لَنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْۚ وَاُو۬لٰٓئِكَ
هُمُ الضَّٓالُّونَ ﴿٩٠﴾ اِنَّ الَّذٖينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ
فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ اَحَدِهِمْ مِلْءُ الْاَرْضِ ذَهَبًا وَلَوِ افْتَدٰى
بِهٖۜ اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرٖينَ ﴿٩١﴾

وَاِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوُنَ اَلْسِنَتَهُمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ
مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ
اللّٰهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾ مَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُؤْتِيَهُ اللّٰهُ الْكِتَابَ
وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي
مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلٰكِنْ كُونُوا رَبَّانِيِّنَ بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ
الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ ﴿٧٩﴾ وَلَا يَاْمُرَكُمْ اَنْ تَتَّخِذُوا
الْمَلٰٓئِكَةَ وَالنَّبِيِّنَ اَرْبَابًا اَيَاْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ اِذْ اَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ ﴿٨٠﴾ وَاِذْ اَخَذَ اللّٰهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّنَ لَمَٓا اٰتَيْتُكُمْ
مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَٓاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ
لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ ءَاَقْرَرْتُمْ وَاَخَذْتُمْ عَلٰى
ذٰلِكُمْ اِصْرِي قَالُٓوا اَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَاَنَا مَعَكُمْ
مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨١﴾ فَمَنْ تَوَلّٰى بَعْدَ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ
الْفَاسِقُونَ ﴿٨٢﴾ اَفَغَيْرَ دِينِ اللّٰهِ يَبْغُونَ وَلَهُٓ اَسْلَمَ مَنْ
فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَاِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ
الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٧١﴾ وَقَالَتْ طَٓائِفَةٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ
اٰمِنُوا بِالَّذ۪ٓى اُنْزِلَ عَلَى الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَجْهَ النَّهَارِ وَاكْفُرُٓوا
اٰخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَۚ ﴿٧٢﴾ وَلَا تُؤْمِنُٓوا اِلَّا لِمَنْ تَبِعَ د۪ينَكُمْۜ
قُلْ اِنَّ الْهُدٰى هُدَى اللّٰهِۙ اَنْ يُؤْتٰٓى اَحَدٌ مِثْلَ مَٓا اُو۫ت۪يتُمْ
اَوْ يُحَٓاجُّوكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْۜ قُلْ اِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللّٰهِۚ يُؤْت۪يهِ مَنْ
يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَل۪يمٌۚ ﴿٧٣﴾ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِه۪ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ
ذُوالْفَضْلِ الْعَظ۪يمِ ﴿٧٤﴾ وَمِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ اِنْ تَأْمَنْهُ
بِقِنْطَارٍ يُؤَدِّه۪ٓ اِلَيْكَۚ وَمِنْهُمْ مَنْ اِنْ تَأْمَنْهُ بِد۪ينَارٍ لَا يُؤَدِّه۪ٓ اِلَيْكَ
اِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَٓائِمًاۜ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي
الْاُمِّيّ۪نَ سَب۪يلٌۚ وَيَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾
بَلٰى مَنْ اَوْفٰى بِعَهْدِه۪ وَاتَّقٰى فَاِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّق۪ينَ ﴿٧٦﴾ اِنَّ
الَّذ۪ينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَاَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَل۪يلًا اُو۬لٰٓئِكَ
لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ وَلَا يَنْظُرُ
اِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكّ۪يهِمْۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٧٧﴾

اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّۚ وَمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّا اللّٰهُۜ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ
الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ ﴿٦٢﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ عَل۪يمٌ بِالْمُفْسِد۪ينَ ﴿٦٣﴾
قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا اِلٰى كَلِمَةٍ سَوَٓاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ
اَلَّا نَعْبُدَ اِلَّا اللّٰهَ وَلَا نُشْرِكَ بِه۪ شَيْـًٔا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا
بَعْضًا اَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِۜ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِاَنَّا
مُسْلِمُونَ ﴿٦٤﴾ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَٓاجُّونَ ف۪ٓي اِبْرٰه۪يمَ وَمَٓا
اُنْزِلَتِ التَّوْرٰيةُ وَالْاِنْج۪يلُ اِلَّا مِنْ بَعْدِه۪ۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٥﴾
هَٓا اَنْتُمْ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ حَاجَجْتُمْ ف۪يمَا لَكُمْ بِه۪ عِلْمٌ فَلِمَ
تُحَٓاجُّونَ ف۪يمَا لَيْسَ لَكُمْ بِه۪ عِلْمٌۜ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ مَا كَانَ اِبْرٰه۪يمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلٰكِنْ
كَانَ حَن۪يفًا مُسْلِمًاۜ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِك۪ينَ ﴿٦٧﴾ اِنَّ اَوْلَى
النَّاسِ بِاِبْرٰه۪يمَ لَلَّذ۪ينَ اتَّبَعُوهُ وَهٰذَا النَّبِيُّ وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُواۜ
وَاللّٰهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِن۪ينَ ﴿٦٨﴾ وَدَّتْ طَٓائِفَةٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ
لَوْ يُضِلُّونَكُمْۜ وَمَا يُضِلُّونَ اِلَّٓا اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾
يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾

رَبَّنَٓا اٰمَنَّا بِمَٓا اَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ
الشَّاهِدٖينَ ﴿٥٣﴾ وَمَكَرُوا وَمَكَرَ اللّٰهُۜ وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمَاكِرٖينَ ﴿٥٤﴾
اِذْ قَالَ اللّٰهُ يَا عٖيسٰٓى اِنّٖى مُتَوَفّٖيكَ وَرَافِعُكَ اِلَىَّ وَمُطَهِّرُكَ
مِنَ الَّذٖينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذٖينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذٖينَ
كَفَرُٓوا اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِۚ ثُمَّ اِلَىَّ مَرْجِعُكُمْ فَاَحْكُمُ
بَيْنَكُمْ فٖيمَا كُنْتُمْ فٖيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾ فَاَمَّا الَّذٖينَ كَفَرُوا
فَاُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدٖيدًا فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۘ وَمَا لَهُمْ مِنْ
نَاصِرٖينَ ﴿٥٦﴾ وَاَمَّا الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفّٖيهِمْ
اُجُورَهُمْۜ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمٖينَ ﴿٥٧﴾ ذٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ
مِنَ الْاٰيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكٖيمِ ﴿٥٨﴾ اِنَّ مَثَلَ عٖيسٰى عِنْدَ اللّٰهِ
كَمَثَلِ اٰدَمَۜ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾
اَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرٖينَ ﴿٦٠﴾ فَمَنْ حَٓاجَّكَ
فٖيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ اَبْنَٓاءَنَا
وَاَبْنَٓاءَكُمْ وَنِسَٓاءَنَا وَنِسَٓاءَكُمْ وَاَنْفُسَنَا وَاَنْفُسَكُمْ
ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللّٰهِ عَلَى الْكَاذِبٖينَ ﴿٦١﴾

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٦﴾
قَالَتْ رَبِّ اَنّٰى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ قَالَ
كَذٰلِكِ اللّٰهُ يَخْلُقُ مَا يَشَٓاءُ اِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُولُ لَهُ
كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾ وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرٰيةَ
وَالْاِنْجِيلَ ﴿٤٨﴾ وَرَسُولًا اِلٰى بَنٖٓى اِسْرَٓائِيلَ اَنّٖى قَدْ جِئْتُكُمْ
بِاٰيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ اَنّٖٓى اَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْـَٔةِ
الطَّيْرِ فَاَنْفُخُ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِاِذْنِ اللّٰهِ وَاُبْرِئُ الْاَكْمَهَ
وَالْاَبْرَصَ وَاُحْيِ الْمَوْتٰى بِاِذْنِ اللّٰهِ وَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا تَاْكُلُونَ
وَمَا تَدَّخِرُونَ فٖى بُيُوتِكُمْ اِنَّ فٖى ذٰلِكَ لَاٰيَةً لَكُمْ
اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٤٩﴾ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرٰيةِ
وَلِاُحِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذٖى حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِاٰيَةٍ
مِنْ رَبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُونِ ﴿٥٠﴾ اِنَّ اللّٰهَ رَبّٖى وَرَبُّكُمْ
فَاعْبُدُوهُ هٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٥١﴾ فَلَمَّٓا اَحَسَّ عٖيسٰى
مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ اَنْصَارٖٓى اِلَى اللّٰهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ
نَحْنُ اَنْصَارُ اللّٰهِ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَاشْهَدْ بِاَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٥٢﴾

هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُۚ قَالَ رَبِّ هَبْ لٖي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةًۚ
اِنَّكَ سَمٖيعُ الدُّعَٓاءِ ﴿٣٨﴾ فَنَادَتْهُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَهُوَ قَٓائِمٌ يُصَلّٖى
فِي الْمِحْرَابِۙ اَنَّ اللّٰهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيٰى مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ
مِنَ اللّٰهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِنَ الصَّالِحٖينَ ﴿٣٩﴾ قَالَ رَبِّ
اَنّٰى يَكُونُ لٖي غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَامْرَاَتٖي عَاقِرٌۜ قَالَ
كَذٰلِكَ اللّٰهُ يَفْعَلُ مَا يَشَٓاءُ ﴿٤٠﴾ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لٖي اٰيَةًۜ قَالَ
اٰيَتُكَ اَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلٰثَةَ اَيَّامٍ اِلَّا رَمْزًاۜ وَاذْكُرْ رَبَّكَ
كَثٖيرًا وَسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْاِبْكَارِ ﴿٤١﴾ وَاِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ
يَا مَرْيَمُ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰيكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفٰيكِ عَلٰى نِسَٓاءِ
الْعَالَمٖينَ ﴿٤٢﴾ يَا مَرْيَمُ اقْنُتٖي لِرَبِّكِ وَاسْجُدٖي وَارْكَعٖي مَعَ
الرَّاكِعٖينَ ﴿٤٣﴾ ذٰلِكَ مِنْ اَنْبَٓاءِ الْغَيْبِ نُوحٖيهِ اِلَيْكَۜ وَمَا كُنْتَ
لَدَيْهِمْ اِذْ يُلْقُونَ اَقْلَامَهُمْ اَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَۖ وَمَا كُنْتَ
لَدَيْهِمْ اِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾ اِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يَا مَرْيَمُ اِنَّ
اللّٰهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُۗ اسْمُهُ الْمَسٖيحُ عٖيسَى ابْنُ
مَرْيَمَ وَجٖيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبٖينَۙ ﴿٤٥﴾

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًاۚ وَمَا عَمِلَتْ
مِنْ سُٓوءٍۚ تَوَدُّ لَوْ اَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُٓ اَمَدًا بَعٖيدًاۜ وَيُحَذِّرُكُمُ
اللّٰهُ نَفْسَهُۜ وَاللّٰهُ رَؤُ۫فٌ بِالْعِبَادِ ﴿٣٠﴾ قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ
فَاتَّبِعُونٖي يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ
رَحٖيمٌ ﴿٣١﴾ قُلْ اَطٖيعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَۚ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ
الْكَافِرٖينَ ﴿٣٢﴾ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰٓى اٰدَمَ وَنُوحًا وَاٰلَ اِبْرٰهٖيمَ وَاٰلَ
عِمْرٰنَ عَلَى الْعَالَمٖينَۙ ﴿٣٣﴾ ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍۜ وَاللّٰهُ سَمٖيعٌ
عَلٖيمٌۚ ﴿٣٤﴾ اِذْ قَالَتِ امْرَاَتُ عِمْرٰنَ رَبِّ اِنّٖي نَذَرْتُ لَكَ مَا فٖي بَطْنٖي
مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنّٖيۚ اِنَّكَ اَنْتَ السَّمٖيعُ الْعَلٖيمُ ﴿٣٥﴾ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا
قَالَتْ رَبِّ اِنّٖي وَضَعْتُهَٓا اُنْثٰىۜ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا وَضَعَتْۜ وَلَيْسَ
الذَّكَرُ كَالْاُنْثٰىۚ وَاِنّٖي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَاِنّٖٓي اُعٖيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا
مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجٖيمِ ﴿٣٦﴾ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ
وَاَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًاۙ وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّاۜ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا
الْمِحْرَابَۙ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًاۚ قَالَ يَا مَرْيَمُ اَنّٰى لَكِ هٰذَاۜ قَالَتْ
هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِۜ اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَٓاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا نَص۪يبًا مِنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ اِلٰى
كِتَابِ اللّٰهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلّٰى فَر۪يقٌ مِنْهُمْ وَهُمْ
مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ اِلَّٓا اَيَّامًا
مَعْدُودَاتٍۖ وَغَرَّهُمْ ف۪ي د۪ينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾ فَكَيْفَ اِذَا
جَمَعْنَاهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ ف۪يهِ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٥﴾ قُلِ اللّٰهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ
مَنْ تَشَٓاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَٓاءُۘ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَٓاءُ وَتُذِلُّ
مَنْ تَشَٓاءُۜ بِيَدِكَ الْخَيْرُۜ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿٢٦﴾ تُولِجُ الَّيْلَ
فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي الَّيْلِۘ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ
وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّۘ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَٓاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾
لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِر۪ينَ اَوْلِيَٓاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِن۪ينَۚ
وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللّٰهِ ف۪ي شَيْءٍ اِلَّٓا اَنْ تَتَّقُوا
مِنْهُمْ تُقٰيةًۜ وَيُحَذِّرُكُمُ اللّٰهُ نَفْسَهُۜ وَاِلَى اللّٰهِ الْمَص۪يرُ ﴿٢٨﴾
قُلْ اِنْ تُخْفُوا مَا ف۪ي صُدُورِكُمْ اَوْ تُبْدُوهُ يَعْلَمْهُ اللّٰهُۜ وَيَعْلَمُ
مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿٢٩﴾

اَلَّذ۪ينَ يَقُولُونَ رَبَّنَٓا اِنَّنَٓا اٰمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا
عَذَابَ النَّارِۚ ﴿١٦﴾ اَلصَّابِر۪ينَ وَالصَّادِق۪ينَ وَالْقَانِت۪ينَ
وَالْمُنْفِق۪ينَ وَالْمُسْتَغْفِر۪ينَ بِالْاَسْحَارِ ﴿١٧﴾ شَهِدَ اللّٰهُ
اَنَّهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۙ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَاُولُوا الْعِلْمِ قَٓائِمًا بِالْقِسْطِۜ
لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُۜ ﴿١٨﴾ اِنَّ الدّ۪ينَ عِنْدَ اللّٰهِ
الْاِسْلَامُ۠ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ اِلَّا مِنْ بَعْدِ
مَا جَٓاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْۜ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاٰيَاتِ
اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ سَر۪يعُ الْحِسَابِ ﴿١٩﴾ فَاِنْ حَٓاجُّوكَ فَقُلْ
اَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلّٰهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِۜ وَقُلْ لِلَّذ۪ينَ اُو۫تُوا
الْكِتَابَ وَالْاُمِّيّ۪نَ ءَاَسْلَمْتُمْۜ فَاِنْ اَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْاۚ
وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُۜ وَاللّٰهُ بَص۪يرٌ بِالْعِبَادِ۟ ﴿٢٠﴾
اِنَّ الَّذ۪ينَ يَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيّ۪نَ بِغَيْرِ
حَقٍّۙ وَيَقْتُلُونَ الَّذ۪ينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِۙ
فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَل۪يمٍ ﴿٢١﴾ اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ حَبِطَتْ
اَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۘ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِر۪ينَ ﴿٢٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَٓا أَوْلَادُهُمْ
مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا ۜ وَأُولٰٓئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ ۙ ﴿١٠﴾ كَدَأْبِ اٰلِ
فِرْعَوْنَ ۙ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۜ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا ۚ فَأَخَذَهُمُ
اللّٰهُ بِذُنُوبِهِمْ ۜ وَاللّٰهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١١﴾ قُلْ لِلَّذِينَ
كَفَرُوا سَتُغْلَبُونَ وَتُحْشَرُونَ إِلٰى جَهَنَّمَ ۜ وَبِئْسَ
الْمِهَادُ ﴿١٢﴾ قَدْ كَانَ لَكُمْ اٰيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا ۜ فِئَةٌ
تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَأُخْرٰى كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ مِثْلَيْهِمْ
رَأْيَ الْعَيْنِ ۜ وَاللّٰهُ يُؤَيِّدُ بِنَصْرِهِ مَنْ يَشَٓاءُ ۜ إِنَّ فِي ذٰلِكَ
لَعِبْرَةً لِأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿١٣﴾ زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ
مِنَ النِّسَٓاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ
وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ۜ ذٰلِكَ
مَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ وَاللّٰهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَاٰبِ ﴿١٤﴾ قُلْ
أَؤُنَبِّئُكُمْ بِخَيْرٍ مِنْ ذٰلِكُمْ ۜ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ
جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ
مُطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللّٰهِ ۜ وَاللّٰهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ۚ ﴿١٥﴾

1. Âl-i İmrân Suresi (1 - 15. Sayfalar)

سُورَةُ اٰلِ عِمْرٰنَ مَدَنِيَّةٌ
وَهِىَ مِائَتَا اٰيَةٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

الٓمٓ ﴿١﴾ اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ﴿٢﴾ نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَاَنْزَلَ التَّوْرٰيةَ وَالْاِنْجِيلَ ﴿٣﴾ مِنْ قَبْلُ هُدًى
لِلنَّاسِ وَاَنْزَلَ الْفُرْقَانَ اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ
شَدِيدٌ وَاللّٰهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٤﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَخْفٰى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْاَرْضِ
وَلَا فِي السَّمَٓاءِ ﴿٥﴾ هُوَ الَّذٖى يُصَوِّرُكُمْ فِي الْاَرْحَامِ كَيْفَ يَشَٓاءُ
لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦﴾ هُوَ الَّذٖٓى اَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ
مِنْهُ اٰيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ اُمُّ الْكِتَابِ وَاُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَاَمَّا الَّذِينَ
فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَٓاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَٓاءَ تَاْوِيلِهٖ
وَمَا يَعْلَمُ تَاْوِيلَهُٓ اِلَّا اللّٰهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ اٰمَنَّا بِهٖ كُلٌّ
مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّٓا اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿٧﴾ رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا
بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٨﴾ رَبَّنَٓا
اِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُخْلِفُ الْمٖيعَادَ ﴿٩﴾

III. EZBERLENECEK SURELER, AYETLER VE ANLAMLARI

1. Kur'an'ı Anlayarak Okumanın Amacı

Allah (c.c.), insanı en güzel şekilde yaratmış; ona akıl ve irade vermiştir. İnsan, iyi ve kötüyü ayırt etme, karar verebilme yeteneklerine sahip olduğu için davranışlarından sorumlu tutulmuştur. Yüce Allah (c.c.), Hz. Muhammed'e (s.a.v.) gönderdiği vahiy ile insanın sorumluluklarını ve görevlerini açıklamıştır. İnsanın bu sorumluluklarını öğrenmesi ve bunları hakkıyla yerine getirebilmesi için öncelikle Allah'ın (c.c.) kelamı olan Kur'an'a başvurması gerekir.

Kur'an-ı Kerim, Arap toplumunda yaşayan bir peygambere indirildiği için Arap diliyle gönderilmiştir. Fakat Hz. Muhammed (s.a.v.), yalnızca Araplara değil bütün insanlığa müjdeleyici ve insanlığı uyarıcı olarak gönderilmiş bir peygamberdir. Bu nedenle yüce kitabımız, bütün insanlığın hidayet kaynağıdır. Dolayısıyla insanlığın kendi menfaati gereği onu okuyup anlamaya ihtiyacı vardır.

Kur'an'da genel olarak inanç esasları, ibadetler, ahlak ilkeleri ve geçmiş toplumlarla ilgili kıssalar yer alır. Ayrıca Kur'an'da insan, evren ve diğer varlıklar hakkında bilgiler verilir. Dinimizin inanç, ibadet ve ahlak esaslarını Kur'an-ı Kerim'den öğrenebiliriz.

Allah'ın (c.c.) varlığını kabul etmek ve O'na inanmak tüm insanların yaradılışında var olan bir özelliktir. Bu nedenle bütün ilahi kitaplar insanları Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine inanmaya çağırmıştır. Kur'an-ı Kerim bize Allah'ın (c.c.) isimlerini ve sıfatlarını doğru ve anlayabileceğimiz bir şekilde tanıtmıştır. Yalnızca Allah'a (c.c.) inanmamız gerektiğini bildirmiştir. İslam dininin özünü oluşturan bu tevhid inancı Kur'an'ın üzerinde en fazla durduğu konudur.

İnsan, çevresinde olup bitenleri merak eder ve onları anlamaya çalışır. Kim olduğunu ve niçin yaratıldığını, öldükten sonra ne olacağını düşünür. Yaşadığı evrenin niçin yaratıldığına cevap arar. Bu sorulara ancak Kur'an-ı Kerim'in verdiği bilgilerle cevap bulabilir. Yüce Allah (c.c.), evrenin yaratılış amacıyla ilgili Kur'an-ı Kerim'de şu bilgileri vermiştir: **" Allah, gökleri ve yeri yaratan, gökten yağmur indiren ve onunla size rızık olarak türlü meyveler çıkaran, emri gereğince denizde yüzmek üzere gemileri emrinize veren, nehirleri de hizmetinize sunandır."**[1]

Kur'an'ı okumalı ve anlamaya çalışmalıyız.

(1) İbrahim suresi, 32. ayet.

Değerlendirelim

“Onlar Kur’an’ı düşünmüyorlar mı? Yoksa kalpleri mi kilitli?”

Muhammed suresi, 24. ayet.

Yukarıdaki ayet mealini, Kur’an’ın insanlığa verdiği mesajla ilişkilendirerek arkadaşlarınızla yorumlayınız.

İnsan, Allah’a (c.c.) olan inanç ve bağlılığını ibadet ederek ortaya koyar; ibadetle sevgisini ifade eder. İnsan, kime ve nasıl ibadet edeceğini Kur’an-ı Kerim’den öğrenir. Bu durum Kur’an’da şöyle ifade edilmiştir: **“...Allah, benim de Rabb’im, sizin de Rabb’inizdir. Öyle ise sırf Allah’a ibadet edin. İşte bu doğru yoldur.”**[(1)]

İnsan canlılar içinde en donanımlı yaratılmış varlıktır. Buna rağmen, onun bütün donanımı sınırlı ve sonludur. Dolayısıyla insanlar iyi ile kötüyü, doğru ile yanlışı birbirinden ayırt etmede bir rehbere ihtiyaç duyarlar. Bu konuda, Kur’an-ı Kerim insanlara rehberlik eder; insanları iyiye, güzele ve doğru olana yönlendirir. Yalan söylemek, başkalarına zarar vermek gibi kötü davranışlardan da sakınmamızı ister. Bir ayette insanın yapacağı iyi ve kötü davranışlar hakkında şöyle buyrulur: **“...Allah adaleti, iyilik yapmayı ve akrabaya yardım etmeyi emreder. Çirkin işleri, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.”**[(2)]

Değerlendirelim

Yukarıdaki Nahl suresinin 90. ayetine göre Yüce Allah’ın (c.c.);

- Emrettiği davranışlar nelerdir?
- Yasakladığı davranışlar hangileridir?

Bu soruların cevaplarıyla ilgili arkadaşlarınızla tartışarak ulaştığınız sonuçları bireysel ve toplumsal açıdan değerlendiriniz.

Kur’an-ı Kerim insanların iyiye, doğruya ve faydalı olana yönelmelerini ister. Bunu gerçekleştirmek için peygamberlerin hayatlarından örnekler verir. Örneğin Yusuf (a.s.) kıssasıyla iffetli olmanın, iyiliğe ve güzele yönelmenin faydalarını, sevginin ve merhametin değerini öğretir.

Kur’an-ı Kerim, hem bireysel hem de toplumsal yaşamımızda ihtiyaç duyacağımız ilkeleri açıklar. Mutlu ve huzurlu bir yaşam sürmemiz için bizleri iyi ve güzel davranışlar yapmaya çağırır.

Kur’an; Allah (c.c.), insan ve evren hakkında bilgiler verir. Varlıklar üzerinde düşünerek Allah’ın (c.c.) varlığını ve birliğini kavramamızı ister. Bu konuda bir ayette şöyle buyrulur: **“Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün birbiri peşinden gelmesinde, insanlara fayda veren şeylerle yüklü olarak denizde yüzüp giden gemilerde, Allah’ın gökten indirip de ölü hâldeki toprağı canlandırdığı suda, yeryüzünde her çeşit canlıyı yaymasında, rüzgârları ve yer ile gök arasında emre hazır bekleyen bulutları yönlendirmesinde düşünen bir toplum için (Allah’ın varlığını ve birliğini ispatlayan) birçok delil vardır.”**[(3)]

(1) Âl-i İmrân suresi, 51. ayet.
(2) Nahl suresi, 90. ayet.
(3) Bakara suresi,164. ayet.

Evrendeki düzen, Allah'ın (c.c.) varlığının delillerindendir.

Bilgi Kutusu

Peygamberimiz (s.a.v.) Kur'an'ı şöyle tarif etmiştir:

"Kur'an Allah'ın kitabıdır. Onda sizden öncekilerin bilgileri, sizden sonrakilerle ilgili haberler vardır. Ayrıca sizin aranızda meydana gelebilecek sorunların açıklaması vardır. O, gerçek ile yanlışı birbirinden ayıran bir ölçüdür…"

Tirmizi, Sevâbu'l-Kur'an, 14.

Kur'an tüm insanlığın rehberidir.

İnsanın, Kur'an'ın rehberliğinden ve verdiği bilgilerden yararlanabilmesi için öncelikle onu okuyup anlaması gerekmektedir. Zira insan anlayamadığı bir şeyi uygulayamaz. Yüce Allah (c.c.), Kur'an'ı insanlığa anlaşılması için göndermiştir. Bu hususa ışık tutan bir ayette **"Bu Kur'an, âyetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitaptır."**(1) buyrularak insanların Kur'an'ı anlayarak okumaları ve üzerinde düşünmeleri istenmiştir.

(1) Sâd suresi, 29. ayet.

Kur’an, anlaşılmak için gelmiş ve anlaşılması amacıyla kolaylaştırılmıştır. Dolayısıyla Kur’an’ın mealini ve tefsirini okuyan herkes anlama düzeyi ve bilgi birikimi ölçüsünde onu anlar.

Değerlendirelim

Yüce Allah (c.c.) **“Andolsun ki biz Kur’an’ı, anlaşılıp öğüt alınması için kolaylaştırdık. O hâlde düşünüp öğüt alan yok mu?”** buyurmuştur.

Kamer suresi, 32. ayet.

Yukarıdaki ayet mealine göre Kur’an’ın kolaylaştırılmasının amacı nedir? Sınıfta arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

Hayat kılavuzu olan Kur’an’ı okuyup anlamadan problemlerimiz için sunulan çözümlere ulaşmamız mümkün değildir. Onun rehberliğinden yararlanabilmemiz için öncelikle okuduğumuz ayetlerin ve surelerin içeriğini ve gösterdiği yolu doğru anlamaya çalışmalıyız. Kur’an’da bildirilen emirlere uymalı ve yasaklardan kaçınmalıyız. Çünkü Kuran’ı okuyup anlamadan İslam’ı doğru ve tam olarak yaşamamız mümkün olmaz. Allah (c.c.) bu konuda şöyle buyurarak bizleri uyarmaktadır: **“Kim Rahman’ı zikretmekten gafil olursa yanından ayrılmayan bir şeytanı ona musallat ederiz. Şüphesiz bu şeytanlar onları doğru yoldan alıkoyarlar da onlar, kendilerinin hâlâ hidayette olduklarını sanırlar.”**[1] Çünkü Kur’an’dan uzak yaşayanlar iman-küfür, helal-haram ve sevap-günah kavramlarını karıştırır; Allah’ın (c.c.) koyduğu sınırları ayıramazlar.

Kur’an-ı Kerim’i anlamaya yönelik çalışmalar yapmalıyız. Bunun için Kur’an’ın Türkçeye çevrilmiş meallerinden yararlanabiliriz. Çünkü Kur’an’ın mealini okumak ve ayet mealleri arasında bağ kurarak Kur’an’ı anlamaya çalışmak Yüce Rabb’imizin (c.c.) emirlerini doğru bir şekilde yerine getirmemizi sağlar. Kur’an ayetlerinin anlamını öğrendikçe kıldığımız namazlardan, okuduğumuz ayetlerden, yapmış olduğumuz Kur’an hatimlerinden daha çok huzur duyacağız. Rabb’imizin bize olan yakınlığını çok daha güçlü hissedeceğiz.

Değerlendirelim

Peygamberimiz (s.a.v.) **“Kim Kur’an okur ve içindeki hükümlerle amel ederse kıyamet gününde onun anne ve babasına taç giydirilir. O tacın ışığı dünyadaki güneşin ışığından daha güzeldir. Buna göre Kur’an’la amel edenin durumunun nasıl olacağını siz düşünün!”** buyurmuştur.

Ebu Davud, Salat, 349.

Yukarıdaki hadiste verilmek istenen mesajı arkadaşlarınızla tartışarak belirleyiniz.

(1) Zuhruf suresi, 36-37. ayetler.

2. Kur'an'ı Ezberlemenin İlkeleri ve Yöntemleri

Kur'an-ı Kerim Hz. Muhammed (s.a.v.) vefat etmeden önce tamamlanmıştır. Kur'an Hz. Peygamber (s.a.v.) hayattayken birçok sahabe tarafından ezberlenmiş ve vahiy kâtipleri tarafından yazıya geçirilmiştir. Kur'an'ı ezberlemeye olan ilgi Hz. Peygamber'in (s.a.v.) vefatından sonra da devam etmiştir. Kur'an-ı Kerim'i ezberleme geleneği, günümüzde bireysel olarak veya Kur'an kurslarında yürütülmektedir. Kur'an'ı başından sonuna kadar ezberleyenlere hafız denir. Kur'an-ı Kerim'in ezberlenmesinin din öğretiminde önemli bir yeri vardır.

Kur'an'ı, ezberlemeden önce düzgün bir telaffuzla okumalıyız.

Kur'an-ı Kerim'i ezberlemede bazı tekniklerden yararlanılmaktadır. Sure öğretiminde ve ezberlenmesinde bazı ilke ve yöntemleri benimsemek hem ezberin kolaylaştırılmasını hem unutulmamasını sağlayacaktır.

Her Müslüman'ın namaz kılacak kadar Kur'an'dan bazı ayet ve sureleri ezberlemesi gerekir. Çünkü namazda Kur'an'dan bir sure veya birkaç ayet okumak farzdır. Bu konuda istenen yeterlilikleri sağlamak için ezberleme ilke ve yöntemlerini bilmek gerekir. Hafız yetiştiren hocalar kendilerine has metotlar geliştirmişlerdir. Bu metotları iki başlık altında toplamak mümkündür:

a) Geleneksel Ezberleme Yöntemi(1)

Bu yönteme göre;

• Sayfalar cüz sonundan başlanarak ezberlenir. İlk derste 1. cüzün 20. sayfasını ezberleyen öğrenci, ikinci derste 2. cüzün 20. sayfasını ezberler. Yani her cüz, sondan başa doğru ezberlenir.

• Ezberlenen sayfalar belirli aralıklarla tekrar edilir. Öğrenci bütün cüzlerin 20. sayfasını ezberledikten sonra tekrar başa döner. Bu kez her cüzün 19. sayfasını ezberler ve daha önce ezberlediği 20. sayfayı da tekrar eder. Yani önceki derste ezberlediği sayfa ile yeni ezberlediği sayfayı birlikte okur.

• Ezberin daha kalıcı olması açısından sayfanın aşağıdan yukarıya doğru ezberlenmesi önemlidir. Ancak öğreticinin ve öğrencinin ezberleme alışkanlığına göre sayfa yukarıdan aşağıya da ezberlenebilir.

(1) http://www2.diyanet.gov.tr/EgitimHizmetleriGenelMudurlugu/KuranKursuOgretimProgrami/Haf%C4%B1zl%C4%B1k%20E%C4%9Fitimi%20Program%C4%B1-2010.pdf (erişim tarihi: 22.07.2014; saat: 22:15).

• Ezber yapılacak bölüm öncelikle öğreticiden veya sesli bir materyalden dinlenmelidir. Böylece kelimelerin doğru telaffuz edilmesi sağlanır.

• Ezberlenecek sayfada hatalı okunma ihtimali bulunan kelimelerin altı çizilerek bu kelimeleri okurken dikkat edilmelidir.

• İmkân ölçüsünde ikili veya dörtlü çalışma grupları oluşturulmalı ve öğrenciler hocadan önce birbirlerini dinlemelidir.

• Sesli okuma, ezberi kolaylaştıracağı için öğrencilere bu imkân sağlanmalıdır.

Kur'an'ı ezberlemeden önce düzgün okumaya çalışmalıyız.

b) Tekrarlara Göre Yapılandırılmış Yöntem[1]

Geleneksel yöntemde sözü edilen genel esaslar, bu yöntem için de geçerlidir. Ancak bu yöntemden olumlu sonuçlar alabilmek için öncelikle ezber sayısı birbirine yakın öğrencilerden üçer dörder kişilik gruplar oluşturulur. Bu yöntemle sayfa ezberlenirken öngörülen dinletmelerin düzenli bir şekilde yapılması, öğrencilerin birbirini takip etmesi, motive etmesi ve varsa yanlışlarının düzeltilmesi sağlanır.

Ezberlemeyi kolaylaştırmak amacıyla çalışma sistemi dikkate alınır. Bütüne nazaran parçaların ezberlenmesi daha kolay olacağından ezber yapılırken,

• Sayfa iki bölüme ayrılır.

• Her bir bölüm ayet ayet ezberlenir. Uzun ayetler, vakıf işaretleri dikkate alınarak uygun parçalara bölünebilir. Ezberlenecek her yeni parça öncekilerle birleştirilerek tekrar edilir.

• Öğrenci, sayfanın ilk bölümünü tamamen ezberledikten sonra sayfayı pekiştirene kadar tekrar eder. Pekiştirilen bölüm, daha sonra aynı gruptan iki arkadaşa, son olarak ise hocaya mutlaka dinletilir.

• İkinci bölümde de aynı işlemler tekrarlanır.

• Son olarak sayfa birleştirilerek aynı gruptan iki arkadaşa ve hocaya mutlaka bir kez dinletilir.

---

(1) http://www2.diyanet.gov.tr/EgitimHizmetleriGenelMudurlugu/KuranKursuOgretimProgrami Haf%C4%B1zl%C4%B1k%20E%C4%9Fitimi%20Program%C4%B1-2010.pdf

Değerlendirelim

Hafız birisiyle aşağıdaki soruları içeren bir röportaj yapınız. Edindiğiniz bilgi ve izlenimleri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

• Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

• Kaç yaşında hafızlığa başladınız?

• Hafız olmaya nasıl karar verdiniz?

• Hafızlık eğitimini nerede aldınız?

• Ne kadar sürede hafızlığınızı tamamladınız?

• Kur’an’ı ezberlerken nasıl bir yöntem uyguladınız?

• Sizden farklı yöntem kullanarak hafızlık yapan arkadaşlarınız var mıydı? Varsa ne tür bir yöntem kullanıyorlardı?

• Hafızlığa dair bizimle paylaşmak istediğiniz başka düşünceleriniz var mı?

Bilgi Kutusu

Kur’an-ı Kerim’in ya da bazı surelerin, ayetlerin ve duaların kolayca ezberlenmesi; ezberin daha kalıcı olması için öneriler:

• Ezbere başlamadan önce Yüce Rabb’imizin (c.c.) sözlerini ezberlediğinizi düşünerek abdest alınız ve başarılı olmak için dua ediniz.

• Bir sayfayı veya sureyi, ezberlemeye başlamadan önce mahreç, telaffuz ve tecvidine dikkat ederek birkaç defa yüzünden okuyunuz. Dinleme imkânınız varsa üç dört defa dinleyiniz.

• Ezberleyeceğiniz bölümün mealini okuyunuz.

• Ezberlediğiniz ayet ve sureleri unutmamak için namazlarda okuyunuz.

Değerlendirelim

Bilgi kutusunda verilenleri dikkate alarak Fâtiha suresini ezberleyiniz. Ezberleme sürecinde yaşadığınız deneyimi arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. İhlâs Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

İhlas; samimi olmak, dine içten bağlanmak, her türlü hurafe ve batıl inanışlardan uzak durmak demektir. İhlâs suresi, Kur'an-ı Kerim'in 112. suresidir. Mekke Dönemi'nde indirilmiştir. Kur'an'daki en kısa surelerden biridir. İslam inancının temeli olan "Allah'ın (c.c.) birliği (tevhid)" ilkesini en güzel ve en özlü şekilde açıklar.

Ezberleyelim

İhlâs suresini birkaç kere okuyunuz. Sonra öğretmeninizden veya sesli bir materyalden dinleyiniz. Daha sonra ayet ayet ezberleyiniz.

Anlamı:

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla,

1. **"De ki O, Allah'tır, bir tektir."**
2. **"Allah, Samed'dir (Her şey Allah'a muhtaç, O hiçbir şeye muhtaç değildir.)."**
3. **"(O), doğurmamış ve doğmamıştır."**
4. **"Hiçbir şey O'na denk değildir."**

Bilgi Kutusu

Peygamberimiz (s.a.v.) buyurdu ki **"Hayatımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki İhlâs suresi Kur'an'ın üçte birine denktir."**

Buhari, Fezailü'l Kur'an, 13.

Yazalım

İhlâs suresinin anlamı üzerinde sınıfınızda konuşarak İslam'ın tevhid inancıyla ilgili ilkeler çıkarınız. Aşağıdaki noktalı yerlere yazınız.

1. Allah'tan (c.c.) başka ilah yoktur.

2. ....

3. ....

4. ....

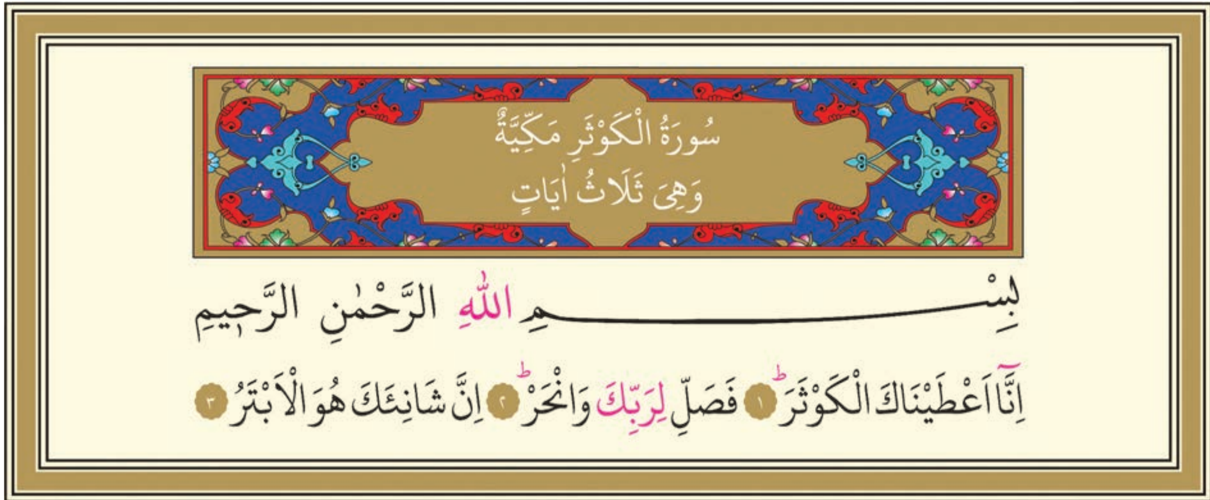
4. Kevser Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Kevser suresi, Kur'an-ı Kerim'in 108. suresidir. Mekke'de nazil olmuştur.

Sure, adını ilk ayette geçen "Kevser" kelimesinden almıştır. Cennette bir nehrin adıdır.

Bolluk, bereket ve Peygamberimize (s.a.v.) verilen nimetler anlamlarına gelir.

Peygamberimize (s.a.v.) verilen bu nimetlerin başında Kur'an-ı Kerim ve peygamberlik gelmektedir. Bu sure üç ayettir ve Kur'an'ın en kısa suresidir.

Ezberleyelim

Kevser suresini birkaç kere okuyunuz. Sonra öğretmeninizden veya sesli bir materyalden sureyi dinleyiniz. Sureyi ayet ayet ezberleyiniz.

Anlamı:

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla,

1. "Şüphesiz biz sana kevseri[1] verdik."

2. "O hâlde Rabb'in için namaz kıl, kurban kes."

3. "Doğrusu sana buğzeden, soyu kesik olanın ta kendisidir."

Değerlendirelim

Kevser suresine göre;

• Hz. Muhammed'e (s.a.v.) verilen tükenmez nimetler nelerdir?

• Niçin namaz kılınması ve kurban kesilmesi istenmiştir?

• "Soyu kesik olan" ifadesiyle kastedilen kim veya kimlerdir?

Arkadaşlarınızla tartışarak mesaj ve ilkeler çıkarınız.

(1) Kevser: Hz. Peygamber'e (s.a.v.) cennette verilecek olan ırmak veya havuz.

5. Fâtiha Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Fâtiha suresi, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğinin ilk yıllarında Mekke'de bir bütün olarak indirilmiştir. Kur'an-ı Kerim'in tertibinde ilk sıraya yerleştirildiği için "Fâtiha" ismini almıştır. Bu sure, namazların her rekâtında okunur. Kur'an'ın özeti sayılan Fâtiha suresinde Allah'ın (c.c.) yüceliği, merhameti ve bağışlayıcılığı özlü bir şekilde ifade edilir. Yine bu surede yardım istenmeye, ibadet edilmeye ve övülmeye layık tek varlığın Yüce Allah (c.c.) olduğu belirtilir. Bu nedenle kulluğun yalnız Allah'a (c.c.) yapılması gerektiğine dikkat çekilir. Yardımın ve desteğin Allah'tan (c.c.) istenmesi öğütlenir. Dua niteliğinde bir sure olduğu için sonunda "Allah'ım dualarımı kabul et." anlamına gelen "âmin" ifadesi kullanılır.

Anlamı:

1. Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla,

2. "Hamd, âlemlerin Rabb'i olan Allah'a mahsustur."

3. "O, Rahmân'dır ve Rahîm'dir."

4. "Ceza gününün[1] (ahiret günü) sahibidir."

5. "(Rabb'imiz!) Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz."

6. "Bizi dosdoğru yola ilet."

7. "Nimetine erdirdiklerinin yoluna. Gazaba uğramışların, doğrudan sapmışların yoluna değil!"

Ezberleyelim

Fâtiha suresini birkaç kere okuyunuz. Sonra öğretmeninizden veya sesli bir materyalden sureyi dinleyiniz. Sureyi ayet ayet ezberleyiniz.

Yazalım

Fâtiha suresini ezbere okuduktan sonra surede değinilen konuları örnekteki gibi maddeler hâlinde listeleyiniz.

- İbadet
- ....
- ....
- ....

6. Âyete’l-Kürsi’yi ve Anlamını Öğreniyorum (Bakara, 255)

İçinde “kürsi” kelimesi geçtiği için bu ayete “Âyete’l-Kürsi” denilmiştir. Bu ayette Yüce Allah’ın (c.c.) üstün özelliklerinden bahsedilmekte, eşsiz kudreti anlatılmaktadır. Bu ayette İslam dininin temel inanç esası olan tevhid ilkesi özlü bir şekilde vurgulanmıştır.

Bilgi Kutusu

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.), Kur’an-ı Kerim’i ezberleyen ve güzel okuyan sahabîlerden Hz. Übey bin Ka’b’a (r.a.) bir gün şöyle bir soru sordu:

“Ey Ebu’l-Munzir! Allah’ın kitabından ezberlediğin ayetlerden hangisinin daha büyük olduğunu biliyor musun?” O da:

اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ اَلْحَيُّ الْقَيُّومُۚ

diye cevap verdi.

Bu cevaba çok sevinen Peygamberimiz (s.a.v.), sevincini belirtmek ve Übey bin Ka’b’ı tebrik etmek için mübarek ellerini onun göğsüne koyarak,

“İlim sana mübarek olsun, Ey Ebu’l-Munzir.” buyurdu.

Müslim, Musafirin, 258.

Ezberleyelim

Âyete’l-Kürsi’yi birkaç kere okuyunuz. Sonra öğretmeninizden veya sesli bir materyalden dinleyiniz. Ayeti bölümlere ayırıp okuyarak ezberleyiniz.

(1) Ceza Günü: İnsanın dünyada yaşamış olduğu hayata göre ahirette iyiliklerinin ve kötülüklerinin tam karşılığının verileceği gün, hesap günü demektir (Dinî Terimler Sözlüğü, s. 60).

Anlamı:

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla,

"Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, kayyumdur. O'nu ne bir uyuklama tutabilir, ne de bir uyku. Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O'nundur. İzni olmaksızın O'nun katında şefaatte bulunacak kimdir? O, kulların önlerindekileri ve arkalarındakileri (yaptıklarını ve yapacaklarını) bilir. Onlar O'nun ilminden, kendisinin dilediği kadarından başka bir şey kavrayamazlar. O'nun kürsüsü bütün gökleri ve yeri kaplayıp kuşatmıştır. (O; göklere, yere, bütün evrene hükmetmektedir.) Gökleri ve yeri koruyup gözetmek O'na güç gelmez. O, yücedir, büyüktür."

Yazalım

Âyete'l-Kürsi'den arkadaşlarınızla birlikte Allah (c.c.)-evren ve Allah (c.c.)-insan ilişkisiyle ilgili örnekteki gibi çıkarımlarda bulununuz, noktalı yerlere yazınız.

1. Allah (c.c.), kullarının geçmiş ve geleceklerini bilir.

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

Aşağıdaki değerlendirme tablosunda size uygun olan seçenekleri "✔" işareti ile işaretleyiniz.

OKUDUĞUM SURE VE AYETLER	Yüzünden okurken takılmıyorum.				Hareke hatası yapmıyorum.				Ezberlediğim ayet ve sureleri düzgün okuyorum.				Öğrendiğim tecvitleri uyguluyorum.			
	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf
Âl-i İmrân suresi (1. sayfa)																
Âl-i İmrân suresi (2. sayfa)																
Âl-i İmrân suresi (3. sayfa)																
Âl-i İmrân suresi (4. sayfa)																
Âl-i İmrân suresi (5. sayfa)																
Âl-i İmrân suresi (6. sayfa)																
Âl-i İmrân suresi (7. sayfa)																
Âl-i İmrân suresi (8. sayfa)																
Âl-i İmrân suresi (9. sayfa)																
Âl-i İmrân suresi (10. sayfa)																
Âl-i İmrân suresi (11. sayfa)																
Âl-i İmrân suresi (12. sayfa)																
Âl-i İmrân suresi (13. sayfa)																
Âl-i İmrân suresi (14. sayfa)																
Âl-i İmrân suresi (15. sayfa)																
İhlâs suresi																
Kevser suresi																
Fâtiha suresi																
Âyete'l-Kürsi																

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Kur’an-ı Kerim’i okumayı teşvik eden bir hadis meali söyleyiniz.

2. Kur’an-ı Kerim’i anlayarak okumanın önemini yazınız.

3. Kur’an’ı ezberlerken uygulanabilecek geleneksel metotlar nelerdir? Açıklayınız.

B. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru seçeneklerini işaretleyiniz.

1. Kur’an öğreniminde “Elif-bâ” tabiriyle aşağıdakilerden hangisi kastedilir?

A) Mahreç
B) Kur’an alfabesi
C) Arap dili
D) Meal
E) Tecvit

2. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde “med” kelimesinin anlamı verilmiştir?

A) Kalın okumak
B) İnce okumak
C) Sesi kesmek
D) Uzatmak
E) Okurken durmak

3. Aşağıdaki harflerden hangisi, kelime içinde kendisinden sonraki harfe bitişik yazılır?

A) ذ **B)** و **C)** ج
D) ر **E)** د

4. Aşağıdaki harflerden hangisinin mahreç yeri boğaz değildir?

A) ش **B)** خ **C)** غ
D) ح **E)** ع

5. Üzerinde bulunduğu harfin iki defa okunmasını sağlayan işaret aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hareke **B)** Tenvin **C)** Med
D) Cezm **E)** Şedde

6. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde, yazıldığı hâlde okunmayan elif yer almamaktadır?

A) كَانُوا B) وَارْكَعُوا C) قَالُوا
D) اَلْكِتَابُ E) كَفَرُوا

7. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde (ـه) zamiri uzatılarak okunur?

A) قَتَلُوهُ B) اِلَيْهِ C) مِنْهُ
D) عَنْهُ E) رَبُّهُ

C. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri, verilen ifadelerden uygun olanı ile doldurunuz.

tevhid	29	28	tenvin	çeker

1. Arap alfabesinde …………… harf vardır.

2. İhlâs suresi, İslam inancının temeli olan ve Allah’ın birliği anlamına gelen …………… ilkesini konu edinir.

3. Kur’an-ı Kerim’in …………… suresi hurûf-ı mukattaa ile başlamaktadır.

4. Kur’an yazısında, harfin altına dik olarak konulan uzatma işaretine (ٖ) …………… denir.

5. …………… iki esre, iki ötre ve iki üstün işaretlerine denir.

Ç. Aşağıdaki ifadeler doğru ise ifadelerin başına “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

( ) **1.** Kur’an-ı Kerim’de bazı harflerin altında bulunan “kasr” (قصر) ifadesi o harfin uzatılmadan okunacağına işaret eder.

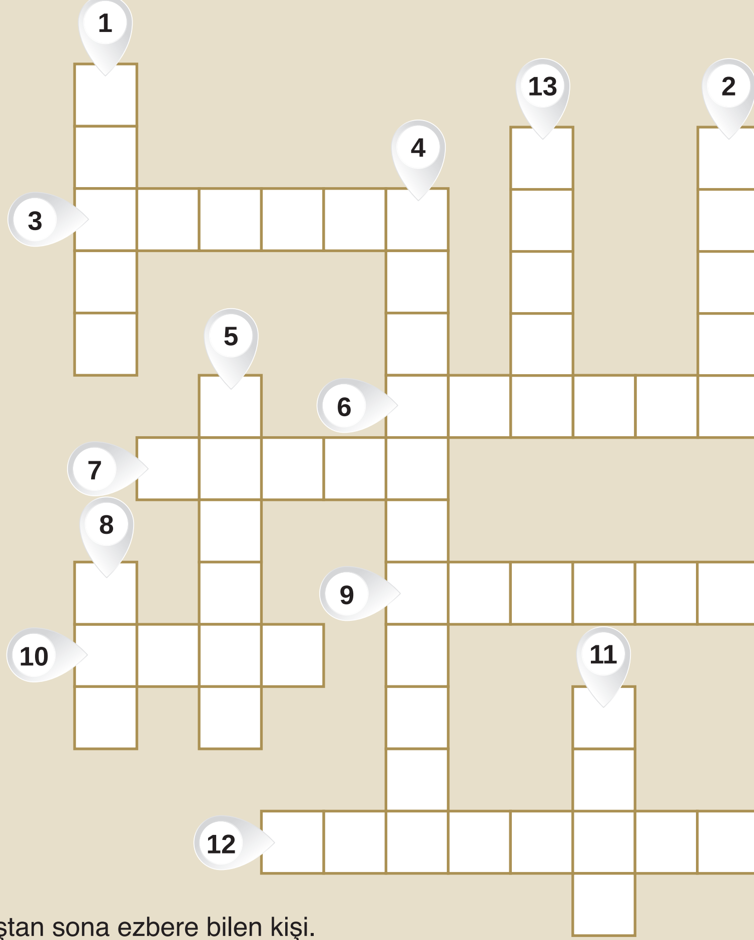
( ) **2.** Cezm, ismin sonunu nunlu okumak anlamına gelir

( ) **3.** Harfleri kendi sesleri doğrultusunda okumaya yönlendiren üç hareke vardır.

( ) **4.** Kur’an-ı Kerim’in en kısa suresi İhlâs suresidir.

( ) **5.** Şemsî harflerden biriyle başlayan kelimenin başına ال takısı gelirse ل harfi cezmli olarak okunur.

D. Aşağıdaki bulmacayı ünite bilgilerini dikkate alarak çözünüz.

1. Kur’an’ı baştan sona ezbere bilen kişi.
2. Üzerinde bulunduğu harfin harekesiz olarak okunmasını sağlayan cezm işareti.
3. Kur’an-ı Kerim’in ilk suresi.
4. Bakara suresinin 255. ayeti.
5. Kur’an okurken uyulması gereken kuralları konu edinen ilim dalı.
6. İsmin sonunu nunlu okutan iki üstün, iki esre ve iki ötre.
7. Harfin altına yatık bir çizgi şeklinde yazılan hareke, esre.
8. Önünde bulunduğu harfin uzatılarak okunacağına işaret eden hareke.
9. Şemsî olmayan harfler.
10. و ve ى” dışındaki med harfi.
11. Üzerinde bulunduğu harfi, kalın harflerde “u”, ince harflerde “u” ile “ü” arası bir sesle okutan hareke.
12. Kur’an-ı Kerim’in üçüncü suresi.
13. Harfin üstüne yatık bir çizgi şeklinde yazılan hareke, fetha.

1. ÜNİTE

A. Öğrenci yorumuna bırakılmıştır.

B. **1.** B **2.** A **3.** C **4.** D **5.** B

C. **1.** mükâfatını **2.** Fâtiha - Nâs
3. ilah **4.** tevbe

Ç. **1.** D **2.** Y **3.** Y **4.** D

2. ÜNİTE

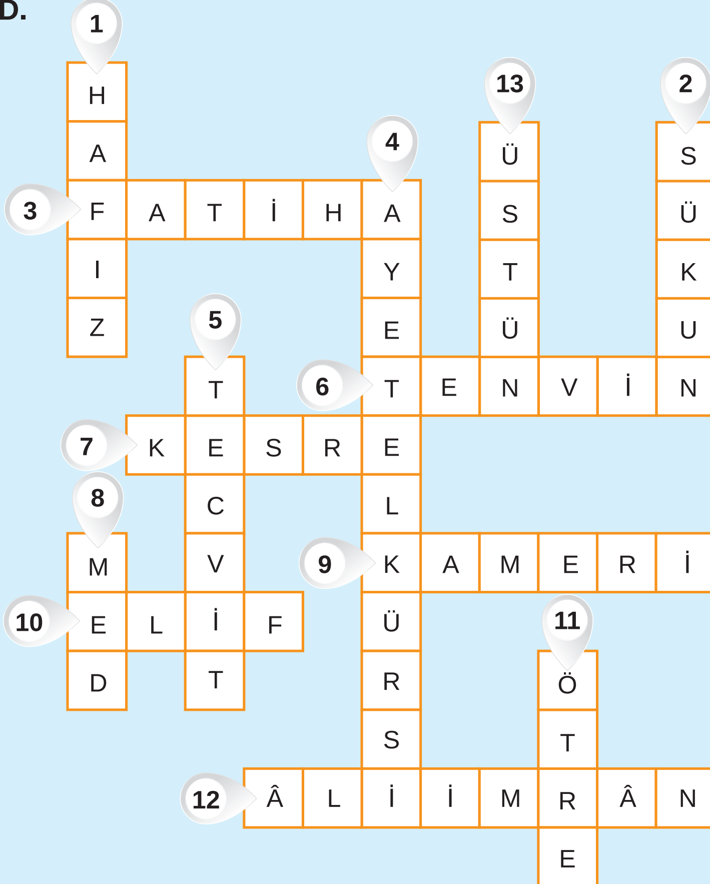
A. Öğrenci yorumuna bırakılmıştır.

B. **1.** B **2.** D **3.** C **4.** A **5.** E **6.** D **7.** E

C. **1.** 28 **2.** tevhid **3.** 29
4. çeker **5.** Tenvin

Ç. **1.** D **2.** Y **3.** D **4.** Y **5.** Y

D.

SÖZLÜK

A

ahiret : Dünya hayatındaki amellerin -söz, davranış ve eylemlerin- sonuçlarının alınacağı ve değerlendirileceği zaman.

ant olsun : Bir işin yapılmasına veya yapılmamasına niyet edildiğinde söylenilen söz.

Azrail : Dört büyük melekten biri, ölüm meleği, Allah tarafından insanların canını almakla görevli melek, Melekülmevt.

B

besmele : “Yarattığı bütün varlıklara bol bol nimet veren, yardım eden ve bağışlayan Allah’ın adı ile” anlamına gelen ve bir işe başlarken söylenen ‘Bismillahirrahmanirrahim’ sözü.

betimlemek : Bir nesnenin, kendine özgü niteliklerini tam ve açık bir biçimde söz veya yazı ile anlatmak, tasvir etmek.

C

Cebrail : Dört büyük melekten birinin adı. “Allah’ın kulu, Allah eri” anlamına gelen ve Allah tarafından peygamberlere vahiy iletmekle görevlendirilmiş melek.

cüz : Kur’an-ı Kerim’in yirmi sayfadan oluşan otuz bölümünden her biri.

F

farz : İslam dininde mükelleflerden yapılması kesinlikle istenen ve terk edilmesi günah olan fiiller, emirler.

fetha : Üstün.

G

gaib : Henüz içinde yaşanılmayan gelecek zaman ve gelecek zaman içerisinde meydana gelecek olaylar.

gaybubet : Göz önünde bulunmama.

gelenek : Bir toplumda, bir toplulukta eskiden kalmış olmaları dolayısıyla saygın tutulup kuşaktan kuşağa iletilen, yaptırım gücü olan kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgi ve davranışlar, anane, tradisyon.

geniz : Ağız ve burun boşluğunun arka bölümü.

günah : Dinin emir ve yasaklarına aykırı olarak yapılan söz, iş ve davranışlar.

H

hafız : Kur’an’ı başından sonuna kadar ezberleyip okuyabilen kimse.

haham : Yahudi din adamı.

halife : Allah’ın emir ve yasaklarının muhatabı olan üstün varlık, insan.

hareke : Arap alfabesiyle yazılmış metinlerde üstüne ve altına konulduğu ünsüzlerin birer ünlü ile okunmasını sağlayan işaret.

hidayet : Günahlarla iç içe bir hayat yaşayan kimsenin dindar hâle gelmesi; günahlarını terk ederek İslam dinine uygun ahlak, ibadet ve davranışlar kazanması.

İ

iblis : “Allah’ın rahmetinden ümit kesen, hayırdan yoksun, hayırsız” anlamında şeytanların en büyüğü.

içtihat : Kur’an-ı Kerim ve hadislerden delil ve hüküm çıkarabilecek seviyedeki İslam fıkıh bilginlerinin, hakkında bir emir veya yasak olmayan konularda Kur’an-ı Kerim ve sünnetten yeni hükümler çıkarmaları.

ihtilaf : Kur’an-ı Kerim ve sünnetin kesin bir biçimde ortaya koyduğu inanç ve ibadet konularında ayrılığa düşme, vahyin getirdiği doğrulardan sapma.

ilahi : **1.** Allah’a ait, Allah’la ilgili. **2.** Rabbim! Ey Allah’ım! anlamında dua ve yakarma sözü.

K

kelam : “Dilediği varlıkla kendine özgü bir biçimde konuşması.” anlamında Allah’ın ezelî sıfatlarından biri.

kıraat : **1.** Okuma, telaffuz etme, tilavet. **2.** Hz. Peygamber'in okuma biçimini örnek alarak Kur'an-ı Kerim'i harflerin çıkış yerlerine ve tecvit kurallarına uygun olarak okuma.

kıyamet : Evrende bulunan her şeyin yok olmasıyla, ölen tüm insanların yaptıklarının hesabını vermek üzere diriltilecekleri zaman.

kozmoloji : Uzay bilimi.

L

levh-i mahfuz : Tüm varlıklar ve olaylarla ilgili Allah'ın (c.c.) takdirinin ve bilgisinin kayıtlı olduğu ve nasıl olduğunu insan aklının kavrayamayacağı Allah (c.c.) katındaki kitap.

M

mahreç : Harflerin çıkış yerleri, boğaz, dil ve dudaklar ile boğaz boşluğu ve genizdir.

maruz kalmak : Bir olay veya bir durumla karşı karşıya olmak.

Mesih : Hz. İsa'ya verilen adlardan biri.

mucize : Peygamberlerin kendilerine inanmayan insanlara peygamberliklerini ispat etmek amacıyla gösterdikleri olağanüstü olaylar.

mukabele : Hafızların cami ve mescitlerde cemaate dönerek Kur'an-ı Kerim okurken cemaatin de mushafları açarak takip etmeleri şeklinde gerçekleşen bir okuma biçimi.

musallat olmak : Birini sürekli rahatsız etmek, birine sataşmak, birinin hiç peşini bırakmamak.

mushaf : Hz. Peygamber'e (s.a.v.) gelmiş olan vahiylerin tümünün iki kapak arasına konulmuş olan biçimi.

muttasıl : Bitişik

müfret : Teklik.

mükellef : Akli dengesi yerinde, ergenlik çağına ulaşmış, dinin emir ve yasakları karşısında sorumlu bulunan erkek ve kadın.

münafık : **1.** İnsanların arasını bozan, bölücülük yapan, toplumu karıştıran, fesatçı, nifak çıkaran, iki yüzlü kimse. **2.** Kalbiyle inanmadığı hâlde diliyle Müslüman olduğunu açıklayan fakat gerçekte inkârcılardan olduğunu gizleyen kimse.

mütevatir : Arkası kesilmeden birbirini izleyen, birbiri ardına gelen, toplumdan topluma kesintisiz olarak aktarılan, nakledilen.

müzekker : Bazı dillerde erkek cinsten sayılan.

N

nazil : İnen, inmiş.

nimet : Allah tarafından insanlara iman başta olmak üzere her çeşit iyiliğin verilmesi ve insanlardan her çeşit zararın uzaklaştırılması.

nüsha : Birbirinin tıpkısı olan yazılı şeylerin her biri.

R

Rahîm : "Yaratmış olduğu bütün varlıklara karşılıksız rızık veren, yarattıklarını koruyan, esirgeyen, bağışlayan ve merhamet eden, ahirette ise sadece mümin kullarına şefkat edecek olan." anlamında Allah'ın Esma-ı Hüsna'sından biri.

rahip : Hristiyanlarda genellikle manastırda yaşayan evlenmemiş papaz, keşiş.

Rahman : Dünyada, bütün canlılara şefkat gösteren, mümin kâfir ayrımı yapmaksızın insanlara merhamet eden, her türlü nimeti sürekli veren, rahmeti sonsuz olan anlamında Allah'ın Esma-ı Hüsna'sından biri.

S

sahabe : Hz. Peygamber zamanında yaşamış, Müslüman olarak Peygamber'i çok kısa bir süre de olsa görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve yine Müslüman olarak ölmüş kimseler.

salatüselam : "Allah'ın rahmeti ve bereketi Hz. Muhammed'in, ailesinin ve ona iman edenlerin üzerine olsun." anlamında "Allahümme salli ala Muhammedin ve ala âli Muhammed" biçimindeki dua cümlesi.

sevap : Kişinin iman, ibadet, ahlak ve tüm güzel davranışlarının karşılığı olarak Allah tarafından kendisine verilen ödül; mükâfat.

T

tahrif : Allah'ın göndermiş olduğu ayetleri ve bu ayetlerin yazılmış olduğu kitapları söyleniş amacının dışında yorumlama, ayetleri bulunduğu yerden çıkarıp yok etme veya değiştirme, kişisel görüşlerini ayetlerin içine katma.

takdis : Allah'ı, tanrılığa aykırı olan her şeyden, eksik sıfatlardan, kusurlardan, acizlikten, tembellikten ve güçsüzlükten uzak tutma.

tasdik : Allah'ın, peygamberi aracılığı ile göndermiş olduğu şeylerin doğruluğuna kesin olarak inanma, onlara içtenlikle bağlanma.

tebdil : Değiştirme.

tebliğ : Peygamberlerin Allah'ın kendilerine indirdiği vahiyleri insanlara eksiksiz bildirmesi.

tecvit : Kur'an-ı Kerim'i, harflerin çıkış yerlerine ve sıfatlarına uygun olarak hatasız bir biçimde okumayı öğreten ilim.

tefsir ilmi : Ayetlerin ve surelerin inişini, indiriliş sebeplerini, Mekkî ve Medenî olarak düzenlenmesini, nasihini, mensuhunu, tek bir olaya mı yoksa genel olaylara mı işaret ettiğini, ayetlerdeki kapalılıkları, söz sanatlarını ve cümle yapılarını bilmeye yarayan ilim dalı.

telaffuz : Söyleyiş.

tertip : Uygun bir sıraya, düzene koyma; sıralama.

tesbih etmek : Allah'ı zatında, sıfatlarında, fiillerinde ve isimlerinde her türlü eksiklikten uzak tutma.

tevatür : **1.** Bir haberin ağızdan ağıza yayılması, yaygın söylenti. **2.** Birçok kimse tarafından aynı haberin aktarılması.

tevekkül : İnsanın yapacağı işlerde kendisine düşen görevleri yapıp her türlü tedbiri aldıktan, yeterli ve gerekli çalışmaları en güzel biçimde yerine getirdikten sonra sonucu Allah'tan (c.c.) beklemesi.

tevkifi : Ayet ve sure dizilişinin Allah'a (c.c.) ait olması.

tilavet : Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uygun olarak ve anlamını düşünerek okuma.

V

vahiy : Peygamberler aracılığıyla insanlara, hayatın hangi ilkelere göre yönlendirilmesi ve nelere uyup nelerden sakınılması gerektiğini bildiren ilahî bilgi, bu bilginin gönderiliş tarzı.

vahiy kâtibi : Hz. Peygamber'e vahyedilen ayet ve sureleri, vahyin başlangıcından kesilmesine kadar yazan sahabeler.

Z

zamir : Kişi, dönüşlülük, gösterme, soru ve belirsizlik kavramları vererek varlıkların yerini tutan söz, adıl.

zikir : Allah'ı anmak amacıyla yapılan ve söylenen ibadet, tesbih ve övgü sözleri.

KAYNAKÇA

Altundaş, Halil; Şahin, Muzaffer, **Kur'an-ı Kerim Meali,** Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, (14. Baskı), Ankara, 2007.

Ateş, Süleyman, **İnsan ve İnsanüstü Varlıklar,** Dergâh Yayınları, (2. Baskı), İstanbul, 1985.

Beyhaki, **Şuabü'l-İman,** Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1990.

Buhari, **Sahih-i Buhari,** Çağrı Yayınları, İstanbul,1992.

Cerrahoğlu, İsmail, **Tefsir Usulü,** Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (5. Baskı), Ankara, 1985.

Demirci, Muhsin, **Kur'an Tarihi,** Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, (3. Baskı), İstanbul, 2010.

Komisyon, **Dinî Terimler Sözlüğü,** Millî Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, Ankara, 2009.

Ersoy, M. Âkif, **Safahat,** Ankara Büyükşehir Belediyesi Eğitim Başkanlığı, Eğitim ve Kültür Dairesi Başkanlığı, Ankara, 1999.

Ebu Davud, **Sünen,** Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

Heysemi, **Mecmaü'z-Zevaid,** Darü'l-Fikr, Beyrut, 1994.

Komisyon, **İlmihâl (İman ve İbadetler),** Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2005.

Komisyon, **Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali,** Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2004.

Komisyon, **Kur'an Yolu, Türkçe Meal ve Tefsir,** Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2003.

Müslim, **Sahih-i Müslim,** Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

Nesaî, **Sünen,** (çeviren: A. Muhtar Büyükçınar, Ahmet Tekin, Ö. Faruk Harman, Yaşar Erol) Kalem Yayınevi, İstanbul, 1981.

Ortaokul, İmam Hatip Ortaokulu Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programı, Meb, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2708, 2012 tarih ve 136 sayılı kararı, 2012, Ankara.

Salman, Faruk; Yılmaz, Nazif; Morgül, Nihat, **Tecvidli Kur'an-ı Kerim Elif - Ba'sı,** Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2014.

Tirmizi, **Sünen,** Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2011.

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 1988-2013.

Yazım Kılavuzu, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2012.

İNTERNET KAYNAKÇASI

s. 24 (2. görsel) http://freapp.com/apps/ios/794029217/ (Erişim tarihi: 03.01.2016)

s. 111 http://dogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_06/12055905_kuran_okuma_teknikleri.pdf (Erişim tarihi: 22.07.2014)

İNTERNET’TEN ALINAN GÖRSEL KAYNAKÇA

http://www.shutterstock.com/: s. 9, s. 12, s. 13, s. 16, s. 18, s. 20, s. 21, s. 22, s. 23, s. 24, s. 25, s. 26, s. 27, s. 28, s. 29, s. 30, s. 31, s. 32, s. 33, s. 36, s. 37, s. 44, s. 48, s. 57, s. 59, s. 89, s. 109, s. 112, s. 113,

s. 46 http://www.ozcay.com/galeri/mehmed%E2%89%A0165# (Erişim tarihi: 12.06.2015)

YAZARIN KENDİ ARŞİVİNDEN ALINAN GÖRSEL KAYNAKÇA

s. 14, s. 35, s. 39, s. 41, s. 49, s. 55, s. 56, s. 58, s. 107, s. 111